

kat. č. 1

(býv. č. 1)

(pč. 1)

garáž/zan.dům

Popis:

Nedokončená novostavba na místě zaniklého domu býv. čp.1 situovaná na západní straně historického jádra při vyústění severní záhumenní cesty do návsi.

Neomítnutá přízemní stavba, pravděpodobně využívaná jako garáž, postavená z tvárnic a cihel.

V průčelí do návsi nová vjezdová střechovitě skládaná vrata se segmentovým záklenkem.

V pozadí dvora v tarasní zdi sklípek.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě k ose návsi podélně orientovanou chalupu s drobnou předstupující patrně hospodářskou stavbou na západní straně. Obě části vyznačeny růžově - z nespalného materiálu.

Byla to jedna ze tří samostatných lysovických chalup, zahrnutých do prvního tereziánského číslování - tedy vysazených před rokem 1771.

Po roce 1826 byl dům prodloužen na východní straně.

Podobu dnes zaniklé stavby známe z fotodokumentace z padesátých let (SÚPP), zachycující přízemní dům s podélnou sedlovou střechou přetaženou před uliční průčelí; toto mělo po levé (západní) straně dvojici oken se segmentovými záklenky odpovídající obytné místnosti, hlavní vstupní dveře síně a napravo od nich okénko náležející nejspíše komoře; zcela vpravo byl předstupující výstupek pravděpodobně hospodářského vstupu. Na západní straně se k domu připojovala nižší předstupující pravděpodobně rovněž hospodářská část. Průčelí domu bylo obíleno a podrovnáno.

Podle fotografie z roku 1930 (VM) měl dům jednoduché hranolové vstupní žudro, v padesátých letech již odstraněné.

Zanikl po roce 1957.

Nedokončená novostavba na jeho místě z posledních desetiletí.

Hodnocení:

Likvidace hmotově a dispozičně tradičního domu byla narušením historické urbanistické struktury PZ a ochuzením jejího stavebního fondu.

Novostavba na jeho místě postrádá jakékoliv architektonické hodnoty; v kontextu PZ rušící.

kat. č. 2

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Obnovit zaniklou chalupu v rozsahu daném historickými plány; pro obnovu je žádoucí využít dochovanou fotodokumentaci z padesátých a třicátých let.

Stávající rozestavěný objekt, pokud má zůstat zachován, je třeba přizpůsobit kontextu historické zástavby; v případě obnovy čp.1 překrýt společnou podélnou sedlovou střechou.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.241, foto V.Procházka 1930
fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.373, foto Vl.Fyman 1957

průzkum:

02.08.1997 . .

redakce:

26.08.1997

(býv. č. 57, pův. č. 36)

(pč. 2)

zaniklý dům

Popis:

Plocha na místě zaniklého domu situovaná při vyústění severní záhumenní cesty na západní straně historického jádra.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě k ose návsi hloubkově orientovanou chalupu, situovanou za čp.1, paralelně se záhumenní cestou. Vyznačena růžově - z nespalného materiálu.

Byla to jedna ze tří samostatných lysovických chalup, zahrnutých do prvního tereziánského číslování - tedy vysazených před rokem 1771. Na indikační skice stabilního katastru je označena jako čp.36; pravděpodobně se v té době jednalo o výměnek usedlosti čp.36 situované na jižní straně návsi.

Dům, již se samostatným číslem čp.57, zanikl po roce 1945.

Hodnocení:

Likvidace hmotově a dispozičně tradičního domu byla narušením historické urbanistické struktury PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Obnovit zaniklou chalupu v rozsahu daném historickými plány. Dům by měl být opatřen podélnou sedlovou střechou; výškovou regulaci je třeba odvodit od sousedních přízemních domků čp.67 a 75.

průzkum:

02.08.1997 . .

redakce:

26.08.1997

kat. č. 3

čp. 75

(pč. 115)

domek

Popis:

Přízemní domek zděný převážně z nepálených cihel, situovaný na západním konci severní řady usedlostí lysovické návsi. Hloubkově orientovaný se vstupní síní při návsi; zadní část domu ubourána. Za ní samostatná přízemní hospodářská stavba s pultovou střechou se sklonem k záhumenní cestě. Uliční průčelí do návsi s břizolitovou povrchovou úpravou; má hranolovou korunní římsu. Členěno trojdílným typovým oknem a vstupními dveřmi. Zadní štítové průčelí se štítem skoseným polovalbou, zděným z nepálených cihel, se dvěma výzorníky a vstupními dvířky se segmentovým záklenkem; v přízemí osazeny typové výplně. Hloubková valbová střecha při zadním štítu s polovalbou, krytá betonovými taškami.

Stavební historie:

Novostavba ze druhé poloviny 19.století (pravděpodobně vznikla mezi lety 1869-1880).

Stavební podoba domu výrazně poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století, při nichž došlo ke změně vnitřní dispozice, osazení typových výplní a byla provedena břizolitová omítka.

Hodnocení:

Hmotově tradiční domek z poslední čtvrti 19.století výrazně poznamenaný znehodnocující poválečnou svépomocnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je domek objektem dotvářejícím charakter PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Vyžaduje rahabilitaci průčelí; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky a výměna typových výplní za atypické tradičního formátu a provedení.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

26.08.1997

kat. č. 4**čp. 2**

(pč. 3)

(býv.čp. 73 (pč.114))

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na západním konci severní strany lysovické návsi.

Sestává z přízemního domu úhlového půdorysu s rohovou patrovou komorou, navazujícího východního přízemního hospodářského křídla v zadní části se rozšiřující nad sklepem a samostatné kolny s garáží vložené do ohradní zdi vymezující dvůr na západní straně. Po straně domu při návsi na uliční křídlo vedle vjezdu navazuje ohradní zeď v linii průčelí sousedního vyděleného zaniklého domu (výměnkou) býv. čp.73.

Dům má upravenou, v základě však typickou úhlovou dispozici s obytnou místností a postranním návratím (do dvora otevřeným vjezdem) v uličním křídle; vstupní síň je odsunuta z rohové polohy do uličního křídla; nad bývalou rohovou síní a zadní komorou je situována druhotně zvýšená komora. Uliční křídlo na dvorní straně rozšířeno o podélnou přístavbu.

Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou s ozdobnými meziokenními pásy, keramickým soklem, profilovanou korunní římsou. Členěno typovými výplněmi; po pravé straně blok patrové komory završený štítem skoseným polovalbou. Po levé straně na průčelí navazuje ohradní zeď s břizolitovou povrchovou úpravou. Dvorní průčelí rovněž s břizolitem a typovými výplněmi. Sedlové střechy kryty bobrovkou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem půdorysně přibližně odpovídajícím dnešní stavbě s žudrem předstupujícím před východní nároží a chlívovým křídlem kratším o zadní rozšířenou část nad sklepem. V zadní části dvora byla situována dnes zaniklá pravděpodobně příčně průjezdná stodola s rizalitem do zahrady na východní straně (odpovídajícím snad krytí postranního vjezdu).

Všechny objekty značeny růžově - z nespalného materiálu.

Nejspíše až v poslední čtvrtině 19.století vznikl na místě zahrádky po straně vjezdu dnes již neexistující výměnek býv.čp.73.

Podobu mateřské usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu.

Dům měl typickou dispozici s rohovou síní s předstupujícím žudrem a černou kuchyní vloženou po straně vstupu při stěně světnice; v uličním křídle byla vedle světnice umístěna světnička výmenku s kuchyní - síní ve dvorním traktu, přístupnou z průjezdu otevřeného do dvora. Za hlavní rohovou síní byla ve dvorním křídle situována dolní komora; horní do krovu vložená lepencová komora nad síní a žudrem byla přístupná žebříkovým schodištěm ze síně. Lepencová komora výmenku byla vložena nad průjezd. Ze zadní části síně, která byla hlubší oproti světnici bylo přístupné kryté náspí dvorního křídla se střešou přetaženou na pilířích. Dvůr uzavírala příčně průjezdná stodola s postranním vjezdem na východní straně k jejíž severní stěně do zahrady byla přistavěna bedněná kolna (přístodůlek).

Uliční průčelí obytného uličního křídla mělo historizující úpravu z poslední čtvrtiny 19.století s okny v obílených pravoúhlých olistovaných šambránách se zdůrazněnými klenáky v nadpraží a plochou průčelí lemovanou hladkým obíleným páskem. Žudr po pravé straně s charakteristickým hřibovitým otvorem byl rovněž lemován obíleným páskem oddělujícím i lichoběžný štít s dvěma drobnými výzorníky.

Dvorní průčelí domu bylo hladké s dvoukřídlovými šestitabulkovými okny a nárožím okoseným na straně návratí. Dvorní křídlo se segmetovými zdůrazněnými cihelnými záklenky.

Dům měl sedlové střechy kryté bobrovkou; žudr s nižší sedlovou

střešou skosenou polovalbou krytou ještě došky.

V hloubkovém křídle a síni byly trámové stropy; v síni s trámy s okosem a náběhy podepřenými středním hloubkovým průvlakem. Světnice a výměnek již měly rovné podhledy.

Dnešní stavební podoba domu je výsledkem radikální rekonstrukce provedené na přelomu padesátých a šedesátých let, při níž byl ubourán žudr, na místě lepencové podstřešní rohové komory vyzdviženo komorové patro, síň odsunuta do uličního křídla na úkor světnice a provedeny další vnitřní dispoziční úpravy i stávající úprava průčelí; dům byl rovněž rozšířen o dvorní podélnou přístavbu k uličnímu křídlu. V tomto období byla demolována i stodola, kterou nahradila nová kolna s garáží.

Důkladné modernizační překrytí starších konstrukcí obytného domu znemožňuje posouzení míry zachování starších vodorovných a svislých nosných konstrukcí; lze je však předpokládat alespoň u obvodového zdiva uličního křídla se zachovanou profilovanou korunní římsou pocházející z úpravy z poslední čtvrti minulého století; u chlívového křídla pocházejícího z téže úpravy byla v podstatě pouze provedena úprava průčelí. Případné starší konstrukce síně, která byla před poslední rekonstrukcí domu jeho nejstrašší částí pocházející nejspíše minimálně z konce 18.století, jsou pouhým povrchovým průzkumem neidentifikovatelné.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční usedlost s obytným domem architektonicky znehodnoceným poválečnou úpravou svépomocného charakteru, při níž jeden z posledních dochovaných žudrů nahradila rohová patrová komora (v podstatě v souladě s vývojem v prostorové skladbě domu, měnící se od poloviny minulého století). Dům se do návsi obrací bezduchým průčelím s nevhodnými typovými výplněmi a povrchovou úpravou, degradující i průčelí dvorní.

Nová kolna nerušícího charakteru. Parazitní přístavba uličního křídla na dvorní straně velmi rušící.

Skladba usedlosti ochuzena o zaniklou stodolu a výměnek býv.čp.73. Zůstává přes veškeré negativní zásahy stabilním prvkem historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly směřovat k opětovnému zpřehlednění vnitřní prostorové skladby domu. Je přitom třeba důsledně respektovat historické stavební konstrukce domu a hospodářského křídla z období klasicismu a historismu, jejichž existenci je u domu třeba v předstihu prověřit sondami. Při obnově nepředpokládáme redukci patrové komory ani obnovu žudru. Dům však vyžaduje rehabilitaci uličního i dvorních průčelí včetně hospodářského křídla; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky. Základní podklad pro obnovu vnitřní i vnější představuje zaměření Kurialova archivu a dochovaná fotodokumentace.

Parazitní dvorní přístavba uličního křídla k odstranění.

Novou kolnu možno zachovat, kultivovaně upravit.

Případný rozvoj usedlosti směřovat do obnovy zaniklé stodoly v rozsahu zachyceném zaměřením z roku 1956 a výměnku v půdorysném rozsahu daném historickými plány s výškovou regulací odvozenou od hlavního domu usedlosti.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 05-V 1:25/1:50, Klement, Haltman 1956

Václav Burian: Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1

Václav Mencl: Lidová architektura v Československu, Praha 1980

Antonín Kurial: Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov, Brno 1989

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.625, foto VI. Dufka 1934

průzkum:

27.07.1997 21.08.1997

redakce:

26.08.1997

kat. č. 5

čp. 3

(pč. 4/2)

(čp.123 (pč.4/1); pč.5)

RD/zan.usedlost

Popis:

Samostatně stojící patrový dvojdomek se zvýšenou úrovní přízemí na místě zaniklé usedlosti v řadové zástavbě severní strany lysovické návsi. Za domy k návsi paralelně orientované hospodářské přízemní stavby s podélnými sedlovými střechami.

Průčelí dvojdomku s typovými výplněmi, břizlolitem, keramickými obklady; v patře střední lodžie; postranní vstupy s předloženým schodištěm. Po stranách plechová vjezdová vrata do dvora.

Podélná sedlová střecha s oboustrannou polovalbou.

Při záhumenní cestě v místě zaniklé stodoly nový "plaňkový" plot se segmentovým horním ukončením.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost s domem úhlového půdorysu s rohovým předstupujícím žudrovitým výstupkem na východní straně a navazujícím hloubkovým východním chlívovým křídlem. Paralelně s ním byla na západní straně dvora situována hloubkově orientovaná kolna. Dvůr uzavírala příčně průjezdná stodola - kolna. Při záhumenní cestě byla pak situována hlavní stodola se středním rizalitem do zahrady, odpovídajícím vjezdu.

Všechny objekty jsou značeny růžově - z nespalného materiálu. Podobu uličního křídla předního domu známe díky fotografii VI. Dufka z roku 1934, kterému se lépe hodilo k dokončování snímku žudru sousedního domu čp.2 díky malebnosti zachované doškové krytiny. Uliční křídlo mělo hladké obílené průčelí se dvěma dvoukřídlovými okny výměnku, vjezdovými vraty návratí s rovným překladem a dvojicí menších oken hlavní světnice (šestitabulkových se segmentovými záklenky). Z fotografie je zřejmé, že dům měl v té době již řádnou patrovou rohovou komoru s hloubkovou valbovou střechou.

Usedlost zanikla nejspíše až po roce 1945.

Novostavba dvojdomku na jejím místě ze sedmdesátých - osmdesátých let. Rovněž přestavěná dvorní zadní křídla poválečná.

Hodnocení:

Likvidace usedlosti čp.3 byla hrubým narušením historické urbanistické struktury PZ.

Novostavba dvojdomku na jejím místě v duchu socialistického brutalismu nerespektující tuto strukturu postrádá jakékoliv architektonické hodnoty a v kontextu PZ působí velmi rušivě.

Vyazuje základní nedostatky poválečné socialistické výstavby na vesnici motivované snahou po vyrovnání městu s nesmyslnými lodžemi i nevhodným výškovým osazením, odsunutím od komunikace a vytržením z řadové zástavby.

Dvorní stavby hmotově neruší.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Po dožití k odstranění s výhledem obnovy zaniklých staveb usedlosti v půdorysném rozsahu zachyceném historickými plány a výškovou regulací odvozenou od sousedních usedlostí čp.2 a 4. Jako podklad pro obnovu je k dispozici fotodokumentace z třicátých let.

Současné negativní působení dvojdomku v prostoru návsi možno zmírnit alespoň provedením hladké omítky, odstraněním obkladů a změnou zábradlí; odstranit plechová vjezdová vrata do dvora.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.625, foto VI. Dufka 1934

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
27.08.1997

kat. č. 6

čp. 4

(pč. 7)
(býv. pč.6)

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi.

Sestává z domu úhlové dispozice s rohovou patrovou komorou, navazujícím hloubkovému jednotraktovému hospodářského křídla a příčně průjezdné stodoly - kolny uzavírající dvůr. Za kolnou na západní straně zahrady menší, k záhumenní cestě podélně orientovaná, přízemní hospodářská stavba. Při záhumenní cestě skládka škváry.

Dům má úhlovou dispozici s rohovou vstupní síní, vedle níž je v uličním křídle umístěna obytná místnost; v hloubkovém křídle pak dolní komora, nad níž a síní je vyzdviženo patro sýpkové komory. Západní část uličního křídla zaujímá bývalý výměnek oddělený od světnice průjezdem otevřeným do dvora (návratím).

Uliční průčelí s typovými výplněmi a břizolitovou povrchovou úpravou. Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou; patrová komora se střechou do návsi zvalbenou; stodola - kolna v zadní části dvora se střechou krytou térovanou lepenkou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s navazujícím východním křídlem a rohovým výstupkem žudru na východní straně uličního křídla. Dvůr uzavírala - oproti dnešní - do dvora posunutá stodola - kolna s rizalitem do zahrady, odpovídajícím nejspíše vjezdu. Na západní straně dvora se na ni kolmo napojovala hloubková kolna. Při záhumenní cestě byla situována dnes již rovněž zaniklá hlavní příčně průjezdná stodola. Objekty usedlosti uzavírající prostor dvora značeny růžově - z nespalného materiálu; stodola při záhumenní cestě žlutě - pravděpodobně dřevěná.

Přední dům byl přestavěn nejdříve po polovině minulého století (nejpozději před polovinou tohoto století) na "modernější" bez žudru s řádnou patrovou rohovou komorou, přičemž uliční linie byla dorovnána na úroveň žudru.

Před koncem 19.století byla rovněž přestavěna hospodářská křídla. Dochovaná stavební podoba usedlosti je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století, které znemožňují upřesnění předcházející přestavby.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční usedlost s typickým domem s rohovou patrovou komorou nad síní a zadní komorou, obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Prostor záhumenní degradován velmi rušivou skládkou škváry.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům usedlosti s hospodářským křídlem objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu"). Stejný význam má v rámci PZ i kolna uzavírající prostor dvora.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb, dochované historické konstrukce a prvky. Uliční průčelí vyžaduje rehabilitaci s obnovením tradičního rozvrhu, výměnou typových výplní za atypické (solidní dřevěné dveře a vrata, vícetabulková dvoukřídlová okna); minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky s barevným odlišením soklu.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
27.08.1997

kat. č. 7

čp. 5

(pč. 8)

usedlost

Popis:

Zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi. Sestává z domu se sýpkovým polopatrem, k němuž je na dvorní straně na místě zaniklého dvorního křídla připojena nedokončená přístavba. Z východního dvorního hospodářského křídla zachována pouze zadní část - přízemní se zvýšeným podstřeším. Dvůr uzavírá ohradní zeď na západní straně k návsi i severní straně k zahradě, kde se z části jedná o obvodové zdivo kolny s vjezdem. Při záhumenní cestě je situována příčně průjezdná stodola. Přední dům má podélnou jedno - dvoutraktovou dispozici s hloubkovým středním průjezdem otevřeným do dvora, znepřehledněnou posledními nedokončenými úpravami. Patro po stranách vjezdu zaujímají sýpkové komory. Podstatná část svislých nosných konstrukcí přezděna z tvárnic. Uliční průčelí s plastickou omítkou lemováno hladkým páskem, členěno vodorovně soklem z umělého kamene, geometrizovanou plochou kordonovou římsou s motivy kosočtverců a kruhů a odstupňovanou hranolovou římsou. Kordonovou římsu ve středu nad vjezdem přerušuje v oválném rámu ozdobné č.5. V přízemí na ose vjezd s rovným nadpražím; vjezdová vrata dřevěná panelovaná z padesátých let; okna dvoukřídlová dělená do T. Vjezd a okna lemovány pravoúhlými olištovanými šambránami; okna s přímými parapetními římsami z umělého kamene. Olištované šambrány lemují i menší okénka sýpkového podstřeší; zde po stranách středního okénka nad vjezdem symetricky dvě půlkruhově zakončené niky rovněž lemované šambránami. Po levé straně na průčelí navazuje neomítnutá ohradní zeď.

Dvorní průčelí přezděno z tvárnic; neomítnuto.

Podélná sedlová střecha zčásti nově kryta dvoudrážkovou pálenou krytinou, zčásti ještě břidlicí.

Průjezd s trámovým stropem. Sýpkové komory po stranách nad vjezdem se stěnami s vějířovitým obloučkovým dekorem vtlačovaným prsty do vlhké hliněné omítky ("Murl").

Murl pokrývá i plochu ohradní zdi a obvodové zdi zaniklé kolny v zadní části dvora.

Zbytek hospodářského hloubkového křídla s dvorním průčelím členěným okny a dveřmi se zdůrazněnými cihelnými záklenky a ležatými průduchy podstřeší.

Má hloubkovou sedlovou střechu krytou eternitovými šablonami přetaženou nad zápraží.

Stodola příčně průjezdná s podélnou stěnou k záhumenní cestě přezděnou z pálených cihel.

Průčelí s odstupňovanou korunní římsou, se středním vjezdem s trámovým překladem, se svisle bedněnými vjezdovými vraty.

Štítové průčelí v přízemí se zdívkou z nepálených cihel, štít vyzděný z cihel pálených.

Má podélnou sedlovou střechu krytou bobrovkou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost s domem úhlového půdorysu s výstupkem žudru na východní straně uliční křídla a s navazujícím hloubkovým křídlem chlévů, naproti němuž byla v zadní části dvora situována hloubkově orientovaná kolna. Při záhumenní cestě pak byla na místě dnešní stodoly o něco menší příčně průjezdná stodola se středním rozalitem do zahrady, odpovídajícím nejspíše vjezdu.

Stodola přestavěna - rozšířena do dnešní podoby na přelomu 19. a 20. století.

Přední dům je výsledkem radikální přestavby - novostavby provedené v první čtvrtině tohoto století, při níž linie uličního průčelí byla posunuta na úroveň žudru.

V téže době přestavěno i chlívové křídlo, z něhož se zachovala pouze zadní část.

Dochovaná stavební podoba především předního domu je výrazně poznamenána dosud neukončenými stavebními pracemi masivně likvidujícími historické konstrukce.

Hodnocení:

Pozůstatek hmotově a dispozičně tradiční usedlosti s domem se sýpkovým polopatrem z počátku tohoto století architektonicky degradovaným dlouhodobě probíhajícími stavebními úpravami prováděnými bez ohledu na historické stavební konstrukce a prostorové a dispoziční uspořádání stavby. Dům si nicméně uchoval velmi kvalitní stavitelské průčelí do návsi s - pro vyškovský německý jazykový ostrůvek - charakteristickým konzervativním geometrizovaným historizujícím členěním.

Z dalších staveb usedlosti zasluhuje pozornost především příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě a ohradní zeď s typickým dekorem "Murlu" uzavírající dvůr.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je usedlost navržena k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Je zapotřebí zamezit další likvidaci autentických historických stavebních konstrukcí a prvků předního domu i hospodářských staveb usedlosti. Rehabilitovat vnitřní prostrové uspořádání domu. Staticky posoudit a zabezpečit jeho dvorní stranu. Parazitní dvorní přístavba k odstranění s výhledem obnovy řádného hloubkové dvorního křídla s hloubkovou sedlovou střechou v návaznosti na jeho přeživší zadní část.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Archivní fotodokumentace:

archiv PÚ v Brně: foto 1993

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
27.08.1997

kat. č. 8

čp. 6

(pč. 11)

(pč. 10)

usedlost

Popis:

Zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi. Sestává z obytného domu se sýpkovým polopatrem s navazujícím východním hloubkovým přízemním dvorním hospodářským křídlem a příčně průjezdné stodoly při záhumenní cestě.

Přední dům má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem otevřeným do dvora. V sýpkovém polopatři vydělena rohová komora odpovídající bývalé síni a zadní komoře v přízemí.

Dům má uliční průčelí s typovými výplněmi s břizolitovou povrchovou úpravou s propojujícími meziokenními pásy. Sokl do výše parapetu z umělého kamene (druhotně přelíčeného); zachována profilovaná korunní římsa.

Dvorní průčelí hladké s podrovnáním; po levé straně dvoukřídlová okna sýpkového podstřeší.

Dvorní křídlo s proskleným náspím.

Podélná sedlová střecha krytá eternitovými šablonami. Hospodářské křídlo s hloubkovou sedlovou střechou.

Zadní stodola využita jako pila (?). Je příčně průjezdná s plechovými vjezdovými vraty v horní části prosklenými a dílenskými dělenými okny; má odstupňovanou hranolovou korunní římsu.

Podélná sedlová střecha s pálenou krytinou.

K záhumenní cestě přístavek s přetaženou pultovou střechou a typovými výplněmi.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost s obytným domem s - oproti dnešnímu stavu - ustupujícím méně hlubokým uličním křídlem s rohovým východním výstupkem žudru a navazujícím dvorním východním křídlem. V zadní části se k němu připojoval drobný žlutě značený objekt. Stodola při záhumenní cestě nezaujímal celou šíři parcely a měla do zahrady dnes již neexistující střední rizalit odpovídající nejspíše vjezdu.

Mimo žlutě značeného, pravděpodobně dřevěného drobného hospodářského objektu, jsou hlavní stavby usedlosti značeny růžově - z nespálního materiálu.

Dům usedlosti byl nejdříve koncem 19.století (nejpozději ve třicátých - čtyřicátých letech tohoto století, čemuž nasvědčuje úprava soklu - 1934 dle informace současného majitele) při přestavbě rozšířen do ulice na úroveň žudru; provedení řádného sýpkového patra proběhlo v jedné nebo dvou stavebních fázích (pokud byla nejdříve zvýšena pouze rohová komora).

Dochovaná stavební podoba domu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století, při nichž byly provedeny vnitřní dispoziční změny a úpravy uliční i dvorních fasád.

Stodola byla nejspíše již koncem 19.století rozšířena na západní straně na celou šíři parcely. Současná úprava rovněž ze třetí čtvrti tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční usedlost s obytným domem se sýpkovým polopatrem; architektonické působení do návsi, na záhumenní i vnitřního prostoru dvora degraduje bezduchá poválečná úprava.

Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu"). Stejný význam má v rámci PZ i stodola při záhumenní cestě.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, jejich historické stavební konstrukce a prvky. Všechny stavby vyžadují rehabilitaci průčelí - vnějších i dvorních; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; v případě uličního průčelí možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými pásy a šambránovými rámy; nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení.

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
31.08.1997

kat. č. 9

čp. 7

(pč. 12)

(pč. 13)

usedlost

Popis:

Zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi. Sestává z obytného domu se sýpkovým podstřeším, navazujícího přízemního východního hloubkového křídla se zvýšeným půdním podstřeším a samostatného podélně orientovaného chlívku v zadní části dvora; při záhumenní cestě je situována příčně průjezdná stodola.

Přední dům má úhlový půdorys s uličním křídlem s dispozicí na principu podélného dvouraktu s postranním hloubkovým vjezdem otevřeným do dvora ("návratím") na západní straně uličního křídla. Sýpkové patro tvoří dvě komory nad dvorním traktem a oddělená rohová komora ve východním dílu půdorysu odpovídající bývalé síni a zadní dolní komoře; zbývajícím půdní prostor otevřen do krovu. Návratí s trámovým stropem; ostatní prostory s rovnými podhledy. Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; po levé straně vjezdová vrata s rovným nadpražím; sokl z umělého kamene.

Dvorní průčelí s hladkou omítkou; v přízemí typové výplně; dvorní křídlo s dílenskými okny.

Má podélnou sedlovou střechu krytou břidlicí; hloubková sedlová střecha přízemního dvorního křídla kryta eternitovými šablonami. V zadní části dvora (na jeho západní straně) samostatný chlívek se stěnami pokrytými vějířovitým obloučkovým dekorem vřtačovaným prsty do měkké hliněné omítky ("Murl"). Má podélnou sedlovou střechu krytou bobrovkou.

Příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě s asymetricky umístěným mlatem je zděná z nepálených cihel na soklu z pálených

cihel (do dvora z kamene) a s korunními římsami z na koso kladených pálených cihel. Východní (mladší) díl stodoly s nižším soklem a barevně odlišnými nepálenými cihlami (korunní římsa společná). Na záhumenní i do zahrady vjezdová vrata svisle bedněná s trámovým překladem. Zbytky hliněné omítky.

Stěny mlatu v interieru plošně pokrývá "Murl"; po straně vjezdu do dvora půlkruhově zaklenutá nika. Perny s hladkou hliněnou omítkou. Ve východním dílu stodoly ze zahrady přístupný hloubkově orientovaný sklípek v přední části s hloubkovou valenou cihelnou klenbou; v zadní se segmentovými klenbami do travers. Po straně sklípku v přistavěné mladší části stodoly ze zahrady zazděný druhý vjezd.

Sedlová podélná střecha kryta bobrovkou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s žudrovým výstupkem na východní straně uličního křídla, které bylo pouze jednotraktové a navazujícím hloubkovým dvorním křídlem nepatrně oproti dnešnímu stavu kratším. Stodola při záhumenní cestě, která dosud neměla východní přístavbu byla do zahrady opatřena středním vjezdovým rizalitem.

Přední dům s dvorním křídlem byl přestavěn do dnešní podoby se sýpkovým polopatrem na přelomu 19. a 20.století; majitel uvádí, že našel v předním domě v sýpkovém polopatře datovací desku s letopočtem 1907. Při přestavbě byl ubourán žudr a uliční křídlo rozšířeno o dvorní trakt se sýpkovými komorami. Nárožní komora nad bývalou síní a zadní komorou byla vyzdvižena nejpozději při této přestavbě.

Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století, kdy byly provedeny dispoziční úpravy i stávající úprava průčelí.

Stodola při záhumenní cestě byla přestavěna do dnešní podoby koncem 19.století, kdy byla doplněna východní přístavba, rozšiřující ji na celou šíři parcely. Do stavby bylo inkorporováno obvodové zdívo starší, patrně ještě klasicistní stodoly. Zadní část klenby sklípku pod stodolou byla nahrazena stávající stájovou klenbou až po r.1945, kdy byla prolomena nadměrným zatížením.

Chlívek ve dvoře pochází rovněž z konce 19.století.

kat. č. 10

Hodnocení:

Celistvě dochovaná hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem se sýpkovým polopatrem obracející se do návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Z hospodářských staveb usedlosti zasluhuje pozornost především hodnotná příčně průjezdná stodola z konce 19.století s klasicistním jádrem s dochovaným "Murlem" na mlatu, ale i drobný chlívek v zadní části dvora, jehož stěny pokrývá rovněž "Murl".
Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Doporučujeme podat návrh na prohlášení stodoly usedlosti za kulturní památku.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu"). Stejný význam má v rámci PZ i samostatný chlívek v zadní části dvora.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat vnitřní prostorové a dispoziční uspořádání a dochované autentické historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail jednotlivých staveb usedlosti. Přední dům vyžaduje rehabilitaci průčelí; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; v případě uličního průčelí možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými pásy a šambránovými rámy; nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení.

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
31.08.1997

čp. 8

(pč. 14)
(býv. pč. 126)

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi.

Sestává z přízemního obytného domu s rohovou patrovou komorou nad vstupní síní a zadní dolní komorou, navazujícího východního hloubkového dvorního hospodářského křídla se zvýšeným podstřeším a příčně průjezdné stodoly - kolny uzavírající prostor dvora. Na uliční křídlo předního domu navazuje na západní straně ohradní zeď odpovídající průčelí zaniklého výměnku. V zadní části zahrady při záhumenní cestě zachována vnější podélná zeď zaniklé příčně průjezdné stodoly.

Přední dům s uličním křídlem s dispozicí na principu podélného dvoutraktu s postranním průjezdem otevřeným do dvora ("návratím") na západní straně; na východní straně rohová vstupní síň, nad níž a bývalou zadní dolní komorou je vyzdvižen blok patrové komory. Druhá - pouze podstřešní - komora nad uličním traktem průjezdu. Dvorní trakt uličního křídla tvoří nižší bývalá kuchyně.

Dům má uliční průčelí s typovými výplněmi a břizolitovou povrchovou úpravou; po levé straně vjezdová vrata s rovným nadpražím.

Dvorní průčelí po pravé straně s otevřeným vjezdem s okoseným nárožím na straně bývalé letní kuchyně; vícedílná dělená okna lemovaná obílenými šambránovými rámy.

Zadní kolna s cihelnou odstupňovanou římsou a podrovnáním; s vraty s rovným nadpražím v horní části sluncovitě skládanými.

Dvorní křídlo do dvora sousední usedlosti čp.9 s cihelnou odstupňovanou římsou; do vlastního dvora s jednoduchými kovovými dělenými okny a podrovnáním.

Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou; rohová komora se sedlem do návsi skoseným valbou.

Rohová komora v patře s trámovým stropem; v zadní části dolní síně (druhotně předělené) zachován "Murl".

Na p.č. 126 při záhumenní cestě na místě zaniklé stodoly její obvodová - dnes ohradní zeď z nepálených cihel na kamenné a cihelné podezdívce se středními vraty svisle bedněnými; koruna zdi degradována deštěm.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlové dispozice s rohovým výstupkem žudru na východní straně pouze jednotraktového uličního křídla, které bylo delší na západní straně o část dnes již zaniklého výměnku. Na východní straně se na dům napojovalo hloubkové chlívové dvorní křídlo, za nímž byla situována příčně průjezdná kolna - stodola (nepříliš široká - pouze s jednou pernou). Páleně s dvorním křídlem bala v zadní části dvora umístěna hloubková kolna.

Všechny objekty usedlosti značeny růžově - z nespalného materiálu. Po pořízení stabilního katastru byla při záhumenní cestě vystavěna zřejmě ještě před koncem 19.století nová příčně průjezdná stodola, z níž se do dnešních dnů zachovala pouze vnější obvodová zeď.

Přední dům byl přestavěn nejdříve koncem minulého století, kdy zanikl žudr a nad vstupní síní a zadní komorou bylo vyzdvíženo řádné patro rohové komory; uliční křídlo bylo rozšířeno o druhý trakt nové kuchyně, odsunutá sem z prostoru síně.

Na přelomu 19. a 20.století byla též přestavěna i dvorní křídlo a rozšířena příčná kolna - stodola uzavírající prostor dvora, přičemž zanikla starší hloubková kolna.

Stavební podoba předního domu je poznamenána úpravami ve třetí čtvrti tohoto století, při nichž byl demolován i výměnek v západní části uličního křídla.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem s rohovou komorou v patře obracejícím se do návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Dvorní průčelí si oproti "reprezentativnímu" do návsi uchovala tradiční úpravu. V interieru předního domu zachován zlomek dekorativní vějířovité úpravy hliněné omítky zadní části dolní síně ("Murl"). Pozornost zasluhuje i pozůstatek obvodového zdiva zaniklé stodoly při záhumenní cestě. Stabilní prvek historické urbanistické struktury.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu"). Stejný význam má v rámci PZ i kolna a obvodové zdivo zadní stodoly.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb (je žádoucí přitom rehabilitovat vnitřní uspořádání předního domu), dochované historické konstrukce, prvky a architektonický detail.

Obnovit průčelí do návsi; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými pásy a šambránovými rámy; nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení.

Zabezpečit korunu zdi zaniklé stodoly při záhumenní cestě jednoduchou stříškou.

Rozvoj nemovitosti možno směřovat do obnovy zaniklého výměnku v půdorysném rozsahu daném historickými plány s výškovou regulací odvozenou od uličního křídla předního domu (s protažením sedlové střechy).

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto Jiří Foltýn 1977

kat. č. 11

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
31.08.1997

čp. 9

(pč. 15)
(pč. 16)

usedlost

Popis:

Zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi. Sestává z obytného domu se sýpkovým polopatrem s navazujícím přízemním hloubkovým východním hospodářským (druhotně zčásti zobytněným) křídlem se zvýšeným podstřeším, garáže s pultovou střechou na protější straně dvora a podsklepeným hospodářským objektem při záhumenní cestě na místě západní perny zaniklé stodoly.

Přední dům má uliční křídlo s dispozicí na principu podélného dvoutraktu na západní straně s průjezdem otevřeným do dvora ("návratím"); vnitřní dispozice v přízemí nově upravována. V sýpkovém polopatře vydělena rohová komora nad bývalou síní a zadní komorou druhotně zobytněná a komora nad průjezdem - z něj přístupná žebříkem; ostatní prostor podstřeší otevřen do krovu.

Přední dům má průčelí s typovými výplněmi a břizolitovou povrchovou úpravou s ozdobnými meziokenními pásy.

Dvorní průčelí rovněž s břizolitovou úpravou. Po levé straně otevřený klenutý vjezd návratí; okosené nároží bývalé kuchyně ve druhém traktu.

Průčelí dvorního křídla hladké s okénky se segmentovým nadpražím a jedním dvoukřídlovým šestitabulkovým oknem na straně domu; vstupy s rovným nadpražím.

Průjezd s trámovým stropem. Stěny komory nad průjezdem zčásti ještě pokrývá plošný obloučkový dekor vtlačovaný prsty do mokré hliněné omítky ("Murl"). Hospodářské křídlo s trámovými stropy.

Podélná sedlová střecha s dvoudrážkovou pálenou krytinou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rizalitem žudru na východní straně - v té době pouze jednotraktového - dvorního křídla s navazujícím východním hloubkovým hospodářským křídlem. Naproti němu v zadní části dvora byla situována dnes neexistující hloubkově orientovaná kolna. V zadní části zahrady při záhumenní cestě již rovněž zaniklá příčně průjezdná stodola.

Dům s chlívovým křídlem je na mapě značen růžově - z nespalného materiálu; stodola a kolna žlutě jako dřevěné.

Přední dům byl spolu s dvorním křídlem přestavěn koncem 19. století; sýpkové patro nad celým uličním křídlem vzniklo nejspíše až v prvních desetiletích tohoto století. Odlišení jednotlivých stavebních fází je dnes po provedených modernizačních úpravách obtížné; lze předpokládat mezistupeň přízemního domu s dvoutraktového uličním křídlem s novou kuchyní ve dvorním traktu odsunutou sem z prostoru síně a s rohovou komorou v patře nad síní a zadní komorou.

Dochovaná podoba předního domu a dvorního křídla je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století a nedokončenými probíhajícími stavebními zásahy, které mění vnitřní dispoziční uspořádání.

Ze třetí čtvrtiny tohoto století pochází i garáž ve dvoře.

Hospodářský objekt nad sklepem je pozůstatkem rozšíření dnes již zaniklé stodoly.

Hodnocení:

Pozůstatek hmotově a dispozičně tradiční usedlosti s domem se sýpkovým polopatrem obracejícím se do prostoru návsi průčelím architektonicky degradovaným bezduchou poválečnou úpravou; rovněž dvorní průčelí s nevhodnou povrchovou úpravou. Vnitřní dispoziční uspořádání domu v současné době likvidováno bezohlednou úpravou nerespektující historické konstrukce, prováděnou bez pochopení jeho prostorové skladby. S dochovanými prostor a prvky zasluhuje pozornost především průjezd do dvora a komora nad ním s dekorem "Murlu".

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu"). Stejný význam má v rámci PZ i sklípek pod zaniklou zadní stodolou.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně hospodářské stavby nad sklepem při záhumenní cestě.

Je důležité zamezit další likvidaci autentických historických konstrukcí stavby; respektovat především výše uvedené přeživší konstrukce a prvky; při případných dalších stavebních úpravách znovuobnovit prostorovou a dispoziční logiku domu.

Přední dům vyžaduje rehabilitaci uličního průčelí; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými pásy a šambránovými rámy; nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení.

Kultivovanou úpravu zasluhuje i dvorní průčelí předního domu. Rozvoj nemovitosti možno směřovat do obnovy zaniklé stodoly.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově; inv.č. __, foto Jiří Foltýn 1977

kat. č. 12

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
01.09.1997

čp. 10

(pč. 17)

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi.

Sestává z obytného domu se sýpkovým podstřeším s navazujícím hloubkovým jednotrakovým hospodářským křídlem.

Dům má uliční křídlo s dipozicí na principu podélného dvoutraktu s hloubkovým do dvora otevřeným průjezdem oddělujícím výměnek v západní části půdorysu. Podstřeší zčásti zobytněno.

Uliční průčelí s tvrdou omítkou a typovými výplněmi se sýpkovým polopatrem odděleným kordonovou římsou; mezi okny podtřeší nad bývalou světnicí nika. Po stranách oken, niky a vjezdových vrat pásy z černého opaxitu; sokl oplechovaný, hranolová korunní římsa.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost s domem úhlového půdorysu s jednotrakovým uličním křídlem s rohovým výstupkem žudru na východní straně uličního křídla a navazujícím východním hospodářským chlévovým křídlem. Dvůr uzavírala příčně průjezdná stodola se středním rizalitem směrem do zahrady odpovídajícím nejspíše vjezdu. Na stodolu se na západní straně dvora kolmo napojovala hloubkově orientovaná kolna. Přední dům byl přestavěn do dnešní podoby se sýpkovým polopatrem pravděpodobně až na přelomu 19. a 20. století. Byl ubourán rohový žudr a dům prohlouben o druhý trakt uličního křídla. Pravděpodobně až při této přestavbě byla stodola a kolna v zadní části dvora nahrazena dnes již rovněž neexistující příčně průjezdnou kolnou. Dochovaná stavební podoba domu i dvorního křídla poznamenána úpravami ve třetí čtvrti tohoto století.

Hodnocení:

Pozůstatek hmotově a dispozičně tradiční usedlosti s domem se sýpkovým polopatrem obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu i dvorního křídla, historické konstrukce, prvky a architektonický detail. Vyžaduje rehabilitaci průčelí do návsi; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými pásy a šambránovými rámy; nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení.

Kultivovanou úpravu zasluhují i dvorní průčelí.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto Jiří Foltýn 1977

průzkum:
27.07.1997 . . .

redakce:
01.09.1997

kat. č. 13

čp. 11

(pč. 18/1)

(čp. 115 (pč. 18/2); pč. 19)

usedlost

Popis:

Usedlost s vyděleným novým rodinným domem situovaná na severní straně lysovické návsi.

Sestává z obytného domu se sýpkovým polopatrem s navazujícím východním hloubkovým přízemním hospodářským dvorním křídlem a hloubkově orientované podélně průjezdné kolny situované v zadní části dvora. Na západní straně uličního křídla na místě výměnku novostavba patrového RD. Při záhumenní cestě ohradní zeď se seřiznutými vjezdovými vraty odpovídající zaniklé vnější obvodové zdi zaniklé příčně průjezdné stodoly. Na východní straně navazuje ohradní zeď s plechovými vjezdovými vraty.

Přední dům s uličním křídlem s dipozicí na principu podélného dvoutraktu s postranním průjezdem otevřeným do dvora (návratím); sýpkové podstřeší s vydělenou rohovou komorou na východní straně, odpovídající bývalé vstupní síni a zadní komoře.

Má uliční průčelí s břizolitovou omítkou druhotně přetřenou latexem s vodorovnými meziokenními pásy, s typovými výplněmi; má zachovánu profilovanou korunní římsu, sokl z umělého kamene. K dvornímu průčelí připojen přízemní podélný přístavek. Průčelí v patře s plastickou omítkou s okny sýpkového patra s jednoduchými šambránami; odstupňovaná cihelná režná korunní římsa. Nad vjezdem letopočet 1938.

Chlévové křídlo zčásti s trámovými stropy.

Podélná sedlová střecha krytá eternitovými šablonami. Dvorní křídlo rovněž se sedlovou střechou. Kolna s hloubkovým sedlem; jižní štít s polovalbou.

Vydělený patrový dům čp. 115 ustupující oproti historické uliční čáře s

uličním průčelím s tvrdou omítkou, s typovými výplněmi, sklobetonem, keramickými obklady; členěno lodžii.

Má podélnou sedlovou střechu s dvoudrážkovou pálenou krytinou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s jednotrakovým uličním křídlem s uličním křídlem v celé šíři parcely, východním výstupkem žudru a napojujícím se východním dvorním chlévovým, k němuž byla v zadní části dvora připojena dnes již neexistující příčně průjezdná stodola - kolna s postranním rizalitem do zahrady, odpovídajícím nejspíše vjezdu. Paralelně s hospodářským křídlem je v zadní části dvora zachycena hloubkově orinetovaná kolna odpovídající půdorysně zachované stavbě. Hlavní příčně průjezdná stodola byla situována při záhumenní cestě a byla vybavena středním vjezdovým rizalitem na straně zahrady.

Všechny objekty značeny růžově - z nespalného materiálu.

Přední dům byl nejpozději v roce 1938 (dle datování nad vjezdem na dvorní straně) přestavěn do podoby domu se sýpkovým polopatrem; rohové komora nad bývalou síní a zadní komorou může být pozůstatkem předcházející stavební fáze spojené s ubouráním žudru. Dochovaná stavební podoba domu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století; z této doby pocházejí i dvorní parazitní přístavky.

V jádru klasicistní kolna a chlévy přestavěny koncem 19. století. Přední stodola zcela zanikla. Ze zadní při záhumenní cestě zachováno pouze vnější obvodové zdívo.

Výměnek v západní části uličního křídla zanikl nejspíše až po roce 1945. Fotografie J. Foltýna z roku 1977 zachycuje na jeho místě již pouze ohradní zeď. Novostavba na jeho místě z konce sedmdesátých - osmdesátých let.

Hodnocení:

Pozůstatek hmotově a dispozičně tradiční usedlosti s domem se sýpkovým polopatrem obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Pozornost zasluhuje jedna ze dvou dochovaných hloubkově orientovaných podélně průjezdných kolen.

Novostavba RD nad místě výměnku nerespektující historickou urbanistickou strukturu působí v kontextu PZ rušivě.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům, hospodářské křídlo usedlosti a podélně průjezdná kolna objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu"). Stejný význam má v rámci PZ i obvodové zdivo zadní zaniklé stodoly s ohradní zdí.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat historické objekty usedlosti (obytný dům s chlévovým křídlem, hloubkovou kolnu i obvodové zdivo zaniklé stodoly). Při případných stavebních úpravách je třeba respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb, autentické historické stavební konstrukce i prvky a architektonický detail (včetně úprav z roku 1938). Přední dům vyžaduje rehabilitaci uličního průčelí; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými pásy a šambránovými rámy dle dochované části dvorního průčelí; nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení.

Kultivovanou úpravu zasluhuje i přízemí dvorního průčelí domu i dvorního křídla; je přitom žádoucí odstranit parazitní přístavky. Rozvoj nemovitosti možno směřovat do obnovy zaniklé zadní stodoly. Novostavba RD po dožití k odstranění; v případě zachování vyžaduje radikální architektonickou úpravu s posunem stavební čáry do úrovně domu, výškovou redukcí s odvozením výšky hřebene a okapu podélné sedlové střechy od uličního křídla domu usedlosti. Minimálním dočasným zásahem by mohlo být odstranění nevhodného členění průčelí s ustupující západní polovinou s lodžii v patře, redukce použitých materiálů s odstraněním nevhodných obkladů a provedení hladké omítky.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto Jiří Foltýn 1977

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
02.09.1997

kat. č. 14

čp. 12

(pč. 21)

(pč. 20)

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi.

Sestává z obytného domu s rohovou komorou v patře s navazujícím hloubkovým přízemním hospodářským křídlem, v jehož prodloužení je umístěn na začátku zahrady sklep. Dvůr uzavírá ohradní zeď. V zadní části zahrady při záhumenní cestě příčně průjezdná stodola. Zahrada vymezena na západní straně ohradní zdí.

Přední dům s uličním křídlem na západní straně s hloubkovým průjezdem otevřeným do dvora ("návratím"); na východní straně předstupující rizalit odpovídající zazděnému žudru, nad nímž, bývalou vstupní síní a zadní komorou je vyzdvíženo patro rohové hloubkově orientované komory. Dispozice předního domu přeřezána. Hloubkové chlévové křídlo jednotraktové s pilířovou arkádou podpírající přesah střechy nad nájsem. Zadní část dvorního křídla zděná z nepálených cihel.

Uliční průčelí předního domu s břizolitovou omítkou a typovými výplněmi.

Dvorní průčelí včetně dvorního křídla a ohradní zdi uzavírající prostor dvora s břizolitovou omítkou.

Sedlové střechy kryté eternitovými šablonami; rohová komora v patře do návsi s valbou.

Rohová komora přístupná dřevěným žebříkovým schodištěm s trámovým stropem; trámy okosené s prkenným záklopem. Na jednom z trámů datování 1923 (letopočet rozděluje monogram E a S CH). Zachovány hloubkově orientované příhrady na obilí a truhla moučnice. Uskladněn malovaný nábytek z 19. století. V místě

napojení nižšího uličního křídla skryš.

V zadní části dvorního křídla trámové stropy, v přední stájové klenby (segmentové do travers).

Skřípek navazující na dvorní křídlo přístupný z nájse s kamennou hloubkovou valenou klenbou.

Příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě zděná z nepálených cihel na kamenném soklu s korunní římsou z cihel pálených; štít na západní straně dozděný z cihel, na východní straně (kde navazovala zaniklá sousední stodola čp. 13) je otevřený.

Krov s ležatou stolicí.

Má podélnou sedlovou střechu krytou bobrovkou.

Mlat s dekorativní hliněnou omítkou - "Murllem".

Ohradní zeď na západní straně zahrady z nepálených cihel na kamenné podezdívce s korunou vyzděnou z cihel pálených.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru zachycuje usedlost s domem přibližně stejného půdorysného rozsahu s pouze jednotraktovým uličním křídlem, rohovým výstupkem žudru na východní straně uličního křídla a navazujícím hloubkovým chlévovým křídlem hospodářským. Dvůr uzavírala dnes již neexistující příčně průjezdná stodola - kolna se středním rozalitem odpovídajícím vjezdu na straně zahrady. Na ni se na východní straně dvora napojovala rovněž zaniklá hloubkově orientovaná kolna. V zadní části zahrady při záhumenní cestě je zachycena příčně průjezdná stodola půdorysně odpovídající dochované stavbě.

Všechny objekty usedlosti jsou začeny růžově - z nespálného materiálu.

Stodola a hospodářské křídlo byly přestavěny koncem 19. století, u stodoly nejspíše s využitím obvodových zdí z nepálených cihel.

Přední dům byl přestavěn v roce 1923, kdy byla lepencová komora nad žudrem, vstupní síní a zadní dolní komorou nahrazena řádným komorovým patrem. Na rozdíl od ostatních dochovaných lysovických přestaveb tohoto typu zůstal zachován rizalit bývalého žudru, o nějž se rozšířila vstupní síň.

Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána poslední úpravou ze šedesátých let tohoto století, při níž bylo změněno vnitřní

prostorové a dispoziční uspořádání přízemí předního domu a provedeny stávající úpravy uličního i dvorních průčelí. Dvorní příčná stodola - kolna byla nahrazena novostavbou jen nad starším sklípkem.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem s rohovou komorou v patře s ojediněle zachovaným výstupkem odpovídajícím bývalému žudru obracejícím se do návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou; dvorní průčelí rovněž architektonicky degradována nevhodnou břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Pozornost zasluhuje převedším hodnotná příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě s mlatem s dochovaným dekorem "Murlu" interier rohové komory v patře předního domu s dochovaným vybavením.

Doporučujeme podat návrh na prohlášení stodoly usedlosti za kulturní památku.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně hospodářského křídla, sklípku, stodoly a ohradních zdí.

Případné stavební úpravy musí respektovat vnitřní prostorové a dispoziční uspořádání staveb, dochované autentické historické konstrukce z období klasicismu, konce 19.století a dvacátých let tohoto století. Přední dům vyžaduje obnovení logiky dispozičního uspořádání přízemí a rehabilitaci průčelí; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; u uličního průčelí možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými pásy a šambránovými rámy; nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení.

Rozvoj nemovitosti směřovat do obnovení zaniklých kolen v zadní části dvora.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto Jiří Foltýn 1977

průzkum:

27.07.1997 25.08.1997

redakce:

02.09.1997

kat. č. 15

čp. 13

(pč. 22)

(pč. 23)

usedlost

Popis:

Zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi. Sestává z domu se sýpkovým polopatrem s navazujícím hloubkovým přízemním hospodářským křídlem. V zadní části dvora drobná hospodářská stavba. Na místě zaniklé stodoly při záhumenní cestě další drobný hospodářský objekt; zachována část západní štítové zdi stodoly.

Přední dům s uličním křídlem s dispozicí na principu podélného dvoutraktu na západní straně s hloubkovým do dvora otevřeným průjezdem ("návratím"). Sýpkové patro s vydělenou rohovou komorou nad bývalou vstupní síní a zadní komorou.

Uliční průčelí předního domu s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi.

Dvorní průčelí s hladkou omítkou; po straně otevřeného vjezdu okosené nároží.

Průčelí dvorního křídla s okny se segmentovými záklenky.

Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou.

Před začátkem dvorního křídla přízemní vstupní přístavek s pultovou plechovou střechou.

Ze stodoly zbyl zděný obílený přístodůlek s pultovou střechou směrem do zahrady; střecha krytá vlnitým eternitem.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s uličním křídlem již snad dvoutrakovým (s kuchyní přesunutou ze síně do dvorního traktu) a výstupkem odpovídajícím žudru na východní straně; na dům navazovalo oproti dnešnímu kratší dvorní křídlo; dvůr uzavírala dnes již neexistující příčně průjezdná stodola. V zadní části zahrady při záhumenní cestě byla situována rovněž již zaniklá příčně průjezdná stodola se středním rizalitem do zahrady odpovídajícím vjezdu.

Všechny objekty usedlosti značeny růžově - z nespalného materiálu.

Dvorní křídlo bylo přestavěno v poslední čtvrtině minulého století.

Přední dům byl patrně až v prvních desetiletích tohoto století přestavěn do podoby domu se sýpkovým polopatrem; rohová komora nad bývalou síní a zadní komorou může být pozůstatkem předcházející stavební fáze spojené s posunutím uličního křídla do návsi na úroveň žudru.

Dochovaná stavební podoba domu i dvorního křídla je poznamenána úpravami ve třetí čtvrti tohoto století.

Stodola byla ještě před svým zánikem, k němuž došlo nejspíše až po roce 1945, rozšířena o dva přístodůlky po straně zahradního rizalitu; na místě východního z nich zachována výše popsaná hospodářská stavba.

kat. č. 16

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem se sýpkovým polopatrem obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, dochované historické konstrukce, prvky a architektonický detail.

Parazitní dvorní vstupní přístavek k odstranění.

Přední dům vyžaduje rehabilitaci uličního průčelí; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými pásy a šambránovými rámy; nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; rozvrh oken přízemí přizpůsobit podstřeší.

Rozvoj usedlosti možno směřovat do obnovy zaniklé stodoly.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto Jiří Foltýn 1977

průzkum:

27.07.1997 21.08.1997

redakce:

04.09.1997

čp. 14

(pč. 24)

(pč. 25)

usedlost

Popis:

Zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi.

Sestává z obytného domu se sýpkovým polopatrem a navazujícího hloubkového přízemního hospodářského křídla. Ve dvoře situována garáž. V přední části zahrady v místě zaniklé kolny - stodoly sklep s nadzemní částí zděnou z nepálených cihel. Na místě zadní stodoly při záhumenní cestě zahrádka s plaňkovým plotem.

Přední dům s dispozicí na principu podélného dvoutraktu na západní straně s hloubkovým vjezdem otevřeným do dvora ("návratím"). V sýpkovém polopatři na východní straně uličního křídla vydělena hloubková komora nad bývalou vstupní síní a zadní komorou.

Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; odstupňovaná korunní římsa.

Dvorní průčelí předního domu s tvrdou omítkou; dvorní křídlo s průčelím se zdůrazněnými cihlenými segmentovými záklenky.

Ve chlévovém dvorním křídle zachovány trámové stropy. Ve střední části na stěnách "Murl".

Podélná sedlová střecha s eternitovými šablonami. Dvorní křídlo a sklípek rovněž se sedlovou střechou. Garáž s plochou střechou.

Podél dvorního průčelí předního domu parazitní vstupní přístavek s pultovou střechou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s relativně hlubokým uličním křídlem s postranním méně hlubokým dílem odpovídajícím vjezdu (pravděpodobně již s kuchyní přesunutou z prostoru rohové vstupní síně do druhého traktu za světnici). Na východní straně uličního křídla vystupoval rizalit žudru; na uliční křídlo zde navazovalo hloubkové chlévové křídlo. Dvůr uzavírala dnes již neexistující příčně průjezdná stodola - kolna se středním rizalitem směrem do zahrady, odpovídajícím krytí vjezdu (přibližně v místě tohoto rizalitu je situován stávající sklípek). Na ni se na západní straně směrem do dvora napojovala dnes zaniklá hloubkově orientovaná kolna. Při záhumenní cestě byla situována rovněž již odstraněná hlavní příčně průjezdná stodola, která podobně jako přední měla střední rizalit do zahrady. Všechny objekty usedlosti jsou značeny růžově jako zděné. Dvorní křídlo bylo přestavěno v poslední čtvrtině minulého století. Přední dům byl patrně až v prvních desetiletích tohoto století přestavěn do podoby domu se sýpkovým polopatrem; rohová komora nad bývalou síní a zadní komorou může být pozůstatkem předcházející stavební fáze spojené s ubouráním žudru. Uliční křídlo se přitom posunulo směrem do návsi. Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ve třetí čtvrti tohoto století. Stodola při záhumenní cestě byla ještě před svým zánikem, k němuž došlo nejspíše až po roce 1945, rozšířena na zahradní straně na úroveň středního rizalitu a doplněna přístodůlkem na západní straně.

Hodnocení:

Pozůstatek hmotově a dipozičně tradiční usedlosti s domem se sýpkovým polopatrem obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu"). Stejný význam má v rámci PZ i sklípek v zahradě.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání dochovaných staveb usedlosti včetně sklípku na místě přední stodoly - kolny, autentické historické konstrukce, prvky a architektonický detail. Parazitní dvorní vstupní přístavek a garáž k odstranění.

Přední dům vyžaduje rehabilitaci uličního průčelí; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými pásy a šambránovými rámy; nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení.

Rozvoj nemovitosti možno směřovat do obnovy zaniklých hospodářských staveb v půdorysném rozsahu zachyceném historickými plány.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto Jiří Foltýn 1977

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
04.09.1997

kat. č. 17

čp. 15

(pč. 26)

(pč. 27)

RD/zan.usedlost

Popis:

Samostatně stojící RD na místě zaniklé usedlosti v hlavní severní řadě usedlostí historického jádra Lysovic.

Okal na zvýšeném zděném polosklepě tvořícím de facto první nadzemní podlaží s podélnou sedlovou střechou s dvoudrážkovou pálenou krytinou.

Pozemek ohrazen k návsi zdí z bílých cihel a z bílých tvarovek; na západní straně straně plechová vjezdová vrata do dvora.

Na východní straně dvora hloubkově orientovaná hospodářská stavba na místě části chlévového křídla zaniklé usedlosti s hloubkovou sedlovou střechou s pálenou krytinou a průčelími upravenými tvrdou omítkou.

Na místě zaniklé stodoly při záhumenní cestě pole oseté vojtěškou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost s domem úhlového půdorysu již s kuchyní přesunutou do druhého dvorního traktu uličního křídla, na jehož východní straně předstupuje do návsi rizalit žudru a do dvora se napojuje hloubkové chlévové křídlo. Dvůr uzavírala příčně průjezdná stodola - kolna se středním rizalitem do zahrady odpovídajícím nejspíše vjezdu, na niž se směrem do dvora na západní straně napojovala hloubkově orientovaná kolna. Při záhumenní cestě byla pak situována hlavní příčně průjezdná stodola.

Stavby usedlosti s výjimkou žlutě značené - pravděpodobně dřevěné - zadní stodoly jsou značeny růžově - z nespalného materiálu.

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu.

Zaměření zachycuje pouze stavby uzavírající dvůr. Oproti stavu zaznamenanému stabilním katastrem zanikla hloubková kolna na západní straně dvora, kterou nahradili dva chlívky a přední stodola pozbyla vjezdový rizalit do zahrady. Ostatní stavby půdorysně odpovídají stavu zachycenému stabilním katastrem.

Dům měl typickou úhlovou dispozici s rohovou vstupní síní s předstupující podsíní žudru, z níž byla v uličním traktu jižního obytného křídla přístupná velká světnice a ve dvorním kuchyně, na začátku hloubkového křídla pak dolní zadní komora. Prostor nad síní a žudrem zaujímal do krovu vložená lepenková komora přístupná ze zadní části dolní síně. Za ní byla umístěna druhá z ní přístupná lepenková komora nad dolní komorou. Západní díl uličního křídla zaujímal průjezd otevřený do dvora, z něž byl přístupný výměnek o síni - černé kuchyni ve dvorním a z ní přístupné světničce v uličním traktu. Ze síně - černé kuchyně výměnku byla žebříkovým schodištěm přístupná lepenková komora výměnku nad průjezdem.

Náspí jednotraktového chlévového východního křídla bylo přístupné krátkou chodbou z kuchyně. Na náspí navazoval vstup do sklepa pod přední stodolou - kolnou.

Na západní straně byla do stodoly - kolny vložena komora.

Hlavní průčelí domu do návsi, které zachycují i fotografie Č.Šíly a Vl.Fymana z roku 1957 (SUPP), bylo lemováno hladkými obílenými

lisénovými pásy a bylo členěno šestitabulkovými okny v olištovaných šambránách s uchy a klenáky v nadpraží; vjezd návratí po levé straně byl zaklenut mírně stlačeným klenebním pasem; žudr po pravé straně byl opatřen charakteristickým hřibovitým otvorem.

Usedlost měla sedlové střechy kryté bobrovkou; střecha u štítu žudru byla do návsi skosená polovalbou.

Postupný rozklad usedlosti zachycuje fotodokumentace SÚPP a VM ze sedmdesátých let.

Usedlost byla zbořena v roce 1978.

Novostavba na jejím místě s osmdesátých let.

Hodnocení:

Likvidace usedlosti s velmi hodnotným domem se žudrem byla hrubým narušením historické urbanistické struktury a ochuzením památkového fondu PZ.

Novostavba výškově a půdorysně zcela nesmyslně osazeného a pro toto místo zcela nevhodného okalu na místě uličního křídla domu nerespektující historickou urbanistickou strukturu představuje jednu z nejzávažnějších stavebních závad v rámci památkové zóny.

Zaniklá usedlost byla zapsána do státního seznamu pod č.r. 7-3703; prohlášení bylo zrušeno MK ČR 19.8.1983.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Okal po dožití k odstranění s výhledem obnovy zaniklé usedlosti v rozsahu zachyceném historickými plány a zaměřením a fotodokumentací z padesátých let.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 06-V 1:25/1:50, Střešinka 1956

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Václav Mencl: *Lidová architektura v Československu, Praha 1980*

Antonín Kuriál: *Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov, Brno 1989*

evidenční list nemovitě kulturní památky:

Popis památky: Zemědělská vyškovská usedlost se žudrovým obytným hliněným domem v souvislém zastavění návsi. Žudr vyškovského zpracování je situován při pravé straně hliněného bloku obytného domu se sedlovou střechou. Dům je dvoutraktový s výměnkem přiléhajícím k jizbě a kuchyní hospodářovy části na stejnou stranu od průjezdu. Žudr se segmentovým vstupním otvorem je zastropen dřevěným trámovým stropem. Z něho vstup do podélné a prostorné síně se vstupy do jizby, kuchyně a zadní komory. Horní komora je přístupna dřevěným schodištěm u zadní stěny síně, při dveřích do zadní komory. Kuchyně do dvora má spojení s náspí krátkým gaňkem. Podlaha v jizbě je prkenná, dřevěná, v síni, komoře a kuchyni jsou cementové dlaždice. Stropy dřevěné trámové jsou v jizbě a zadní komoře vylehčeny roštem. Horní komora je vybedněná v krovu nad síní, žudrem a zadní komorou. Výměnek sestává z předsíně se zbytky černé kuchyně a obytné místnosti. Vlevo vstupu do síně z průjezdu je dřevěné schodiště do horní komory nad průjezdem. Zadní komora vybíhá v křídlo chlévů, které obsahuje dva větší prostory, zastropené trámovými stropy. Dvůr uzavírá velká průjezdná stodola se dvěma přístodulkami a vloženou komorou. Před stodolu ke hnojišti je předsunut přístavek s vepřínem. Průjezd do dvora zaklenut segmentovým pasem. Vnější vápenná omítka je dělena hladkými bílými pásy, lemujícími otvory. Fasáda je zajímavá štukovými šambránami kolem šestitabulkových dvoukřídlových oken s podokenní římsou a štukovým klenákem v ose otvoru.

Materiál: hlína, omítka

Časové, slohové a autorské určení: Na plánu z r. 1826 je stavení pevně usazeno v souvislé zástavbě. Jeho vznik však možno považovat za středověkou záležitost.

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: Usedlost dokládá svým prostorovým složením vývoj vyškovského stavebního typu během staletí. Upravou dvoutraktu patrně pozdější.

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: Ve špatném stavebním stavu. Naléhavě rekonstruovat alespoň obytnou část. Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření: Využití pro bydlení se nezmění. Obytnou část s přilehlými chlévy je možno modernizovat vložením sanitárního vybavení za zadní komoru a

přeměnou chlévů a prádelnu a dílnu.

Odkaz na fotografickou dokumentaci: identifikační snímek - neg. čís. 31985

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: prof. Kurial VUT, archiv KS SPPOP

E 4 3703

Evidenční list zpracoval: Milan Kříž, únor 1965

Poznámky, záznamy změn a doplňků: Zápis zrušen přípisem MK ČSR čj. 12093/83-VI/1 ze dne 19.8.1983, KS SPPOP čj. 5257/83-UOPa 3932/83

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.626, foto VI:Dufka 1934; inv.č. __, foto P. Kreslová 1974; inv.č. __, foto Jiří Foltýn 1977
fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.124, 77.125, 77.126, foto VI.Fyman, Č.Šíla 1957

archiv odd. LA SUPP v Praze: foto Svoboda 1977

archiv PÚ v Brně: foto 19__, 1970, 1976, 1978, interiér - Žabinský; viz. též evidenční list nemovité kulturní památky

průzkum:

27.07.1997 21.08.1997

redakce:

04.09.1997

kat. č. 18

čp. 16

(pč. 28)

(pč. 29, 30)

RD/zan.usedlost

Popis:

Polovina samostatně stojícího patrového dvojdomeku se zvýšenou úrovní přízemí situovaného v severní řadě usedlostí lysovické návsi. Má průčelí s břizolitovou omítkou, typovými výplněmi; podélnou sedlovou střechu s dvoudrážkovou pálenou krytinou; předsazené vstupní schodky.

Na místě zaniklé stodoly při záhumenní cestě pole s vojtěškou. Ve dvoře různorodé parazitní stavby s plochými a pultovými střechami, paralelně s domem hospodářská stavba s podélnou sedlovou střechou s pálenou krytinou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zde zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rizalitem žudru na východní straně uličního křídla a navazujícím chlévovým hloubkovým východním křídlem. Dvůr uzavírala příčně průjezdná stodola se středním vjezdovým rizalitem do zahrady, na niž se na západní straně do dvora napojovala hloubkově orientovaná kolna. V zadní části zahrady při záhumenní cestě jsou zachyceny dvě samostatné stodůlky se středním vjezdem.

Objekty usedlosti uzavírající přední dvůr jsou značeny růžově - z nespalného materiálu; stodůlky při záhumenní cestě žlutě jako dřevěné.

Na jejich místě vznikla patrně ještě v průběhu 19. století dnes již neexistující příčně průjezdná stodola.

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu.

Zaměření zachycuje pouze stavby uzavírající dvůr. Přední příčně průjezdná stodola - kolna zachycená mapou SK v té době již neexistovala. Ostatní stavby půdorysně odpovídají stavu zachycenému stabilním katastrem.

Dům měl typickou úhlovou dispozici s rohovou vstupní síní s předstupující podsíní žudru, z níž byla v uličním traktu jižního obytného křídla přístupná velká světnice, na začátku hloubkového křídla dolní zadní komora a krátká chodba navazující na náspí chlévového křídla v rozsahu komory. Ze síně byla po straně vstupu při světnici vydělena černá kuchyně. Prostor nad síní, žudrem a zadní dolní komorou zaujímal do krovu vložená lepencová komora přístupná ze zadní části dolní síně. Západní díl uličního křídla zaujímal průjezd otevřený do dvora, z něž byl přístupný výměnek o síni - černé kuchyni ve dvorním a z ní přístupné světničce v uličním traktu. Světnička výměnku byla propojena s velkou světnicí.

Na náspí chlévového křídla navazoval vstup do sklepa situovaného původně pod - v té době již neexistující - přední stodolou - kolnou. Kolna na západní straně dvora byla hloubkově orientovaná s vjezdem v čelní štítové stěně.

Hlavní průčelí domu do návsi, které zachycují i fotografie Č.Šily a

VI. Fymana z roku 1957 (SUPP), bylo lemováno hladkými obílenými lisénovými pásy a bylo členěno šestitabulkovými okny v olištovaných šambránách s uchy a klenáky v nadpraží; vjezd návratí po levé straně měl rovné nadpraží; žudr po pravé straně byl opatřen charakteristickým hříbovitým otvorem.

Usedlost měla sedlové střechy kryté bobrovkou; střecha u štítu žudru byla do návsi skosená polovalbou.

Podle evidenčního listu nemovitě kulturní památky v roce 1965 "dům zříčený - stavební konstrukce dřevěná rozebrána, hliněné stěny v rozvalinách".

Novostavba na jeho místě z konce 60.-70. let.

Hodnocení:

Likvidace usedlosti s velmi hodnotným domem se žudrem byla hrubým narušením historické urbanistické struktury PZ.

Novostavba dvojdomku v duchu socialistického brutalismu na místě čp. 16 a 17 nerespektující tuto strukturu postrádá jakékoliv architektonické hodnoty a v kontextu PZ působí velmi rušivě.

Vyazuje základní nedostatky poválečné socialistické výstavby na vesnici motivované snahou po vyrovnání městu s nevhodným výškovým osazením, odsunutím od komunikace a vytržením z řadové zástavby.

Dvorní stavby hmotově neruší.

Zaniklá usedlost byla zapsána do státního seznamu pod č.r. 7-3704; 22.6.1964 bylo upuštěno MK od ochrany.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Dvojdomek po dožití k odstranění s výhledem obnovy zaniklé usedlosti v rozsahu zachyceném historickými plány a zaměřením a fotodokumentací z padesátých let.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 07-V 1:25/1:50, Mareš, Navrátilová 1956

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Václav Mencl: *Lidová architektura v Československu, Praha 1980*

Antonín Kurial: *Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov, Brno 1989*

průzkum:

27.07.1997 21.08.1997

redakce:

15.09.1997

evidenční list nemovité kulturní památky:

Popis památky: Zemědělská usedlost s hliněným obytným domem v rozvalinách. Původně vyškovský typ místně architektonicky i dispozičně ztvárněný, se žudrem v pravém rohu parcely. Kůlny ve dvoře dosud stojí. Zbytky vnější omítky vápenné, stříkané koštětem, s bílým rámováním otvorů.

Materiál: na zbořeníšti pouze hlína

Časové, slohové a autorské určení: 18. století

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: zemědělská usedlost vyškovského typu se žudrovým hliněným obytným domem

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: dům zřícený -

stavební konstrukce dřevěná rozebrána, hliněné stěny v rozvalinách

Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření: ruina - maskovat v uliční frontě zídkou

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek - neg. čís. 5128

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: E 4 3704

Evidenční list zpracoval: Milan Kříž - 6.9.1965

Poznámky, záznamy změn a doplňků: výnosem MŠK č. 23511/64 - V/2 ze dne 22.6.1964 upuštěno od ochrany

Archivní fotodokumentace:

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.124, 77.125, 77.127, 79.381, 79.382,

foto Vl.Fyman, Č.Šíla 1957

archiv PÚ v Brně: foto 19__; viz. též evidenční list nemovité kulturní památky

kat. č. 19

čp. 17

(pč. 31)

(pč. 32)

RD/zan.usedlost

Popis:

Polovina samostatně stojícího patrového dvojdomku se zvýšenou úrovní přízemí situovaného v severní řadě usedlostí lysovické návsi. Má průčelí s břizolitovou omítkou, typovými výplněmi; podélnou sedlovou střechu s dvoudrážkovou pálenou krytinou; předsazené vstupní schodky. Postranní plechová vjezdová vrata do dvora. Ve dvoře na místě východního hloubkového křídla samostatná hospodářská stavba s pultovou střechou se sklonem do dvora; průčelí s typovými různorodými výplněmi a tvrdou omítkou. V zadní části zahrady zachována příčně průjezdná stodola se dvěma pernamí, postavená z nepálených cihel s korunní římsou z pálených cihel; vjezdy s trémovým překladem; vjezdová vrata se nezachovala. Východní štítová stěna z nepálených cihel silně degradovaná; narušeno nároží. Západní štítová stěna visle bedněná.

Podélná sedlová střecha kryta bobrovkou; okraje střechy a hřeben kryty břidlicí.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zde zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu již s kuchyní přesunutou do druhého dvorního traktu uličního křídla, na jehož východní straně předstupuje do návsi rizalit žudru a do dvora se napojuje hloubkové chlévové křídlo. Dvůr uzavírala příčně průjezdná stodola - kolna se středním hloubkovým rizalitem odpovídajícím vjezdu ze zahrady. Na západní straně dvora byla hloubkově orientovaná kolna. V zadní části zahrady při záhumenní cestě pak byla situována samostatná příčně průjezdná stodola - na rozdíl od ostatních staveb usedlosti žlutě značená (ze spalného materiálu).

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu.

Zaměření zachycuje pouze stavby uzavírající dvůr. Hloubkově orientovaná kolna ve dvoře zachycená mapou SK v té době již neexistovala; přední kolna uzavírající dvůr neměla již střední vjezdový výstupek do zahrady. Ostatní stavby půdorysně odpovídají stavu zachycenému stabilním katastrem.

Dům měl typickou úhlovou dispozici s rohovou vstupní síní s předstupující podsíní žudru, z níž byla v uličním traktu jižního obytného křídla přístupná velká světnice a ve dvorním kuchyně, na začátku hloubkového křídla pak dolní zadní komora. Prostor nad dolní komorou, síní a žudrem zaujímal do krovu vložená lepenková komora přístupná ze zadní části dolní síně. Západní díl uličního křídla zaujímal průjezd otevřený do dvora, z něž byl přístupný výměnek o síni - černé kuchyni ve dvorním a z ní přístupné světničce v uličním traktu. Obě světnice byly spojeny propojovacími dveřmi.

Náspí jednotraktového chlévového východního křídla bylo přístupné krátkou chodbou z kuchyně (v hloubce dolní komory).

Stodola - kolna uzavírající dvůr byla příčně průjezdná se středním mlatem a dvěma pernamí; pod západní z nich byl umístěn hloubkově orientovaný valeně klenutý sklípek, přístupný ze dvora.

Průčelí domu do návsi a dvorní fasády zachycují i fotografie Č.Šily a VI.Fymana z roku 1957 (SUPP). Hlavní průčelí bylo lemováno hladkými obílenými lisénovými pásy a bylo členěno šestitabulkovými okny v olištovaných šambránách s klenáky v nadpraží; vjezd návratí po levé

straně byl půlkruhově zaklenut; žudr po pravé straně byl opatřen charakteristickým hřibovitým otvorem. Usedlost měla sedlové střechy kryté bobrovkou; střecha u štítu žudru byla do návsi skosená polovalbou; zadní kolna - stodola měla střechu valbovou. Podle evidenčního listu nemovité kulturní památky v roce 1965 byla usedlost ve velmi špatném stavebně technickém stavu. Novostavba na jeho místě z konce 60.-70.let. Stodola při záhumenní cestě je výsledkem přestavby ve druhé polovině minulého století.

Hodnocení:

Likvidace usedlosti s velmi hodnotným domem se žudrem byla hrubým narušením historické urbanistické struktury PZ. Jediným hodnotným pozůstatkem usedlosti zůstává hmotově a dispozičně tradiční stodola při záhumenní cestě. Novostavba dvojdomku v duchu socialistického brutalismu na místě čp.16 a17 nerespektující tuto strukturu postrádá jakékoliv architektonické hodnoty a v kontextu PZ působí velmi rušivě. Vykazuje základní nedostatky poválečné socialistické výstavby na vesnici motivované snahou po vyrovnání městu s nevhodným výškovým osazením, odsunutím od komunikace a vytržením z řadové zástavby. Dvorní stavby hmotově neruší.

Zaniklá usedlost byla zapsána do státního seznamu pod č.r. 7-3705; prohlášení bylo zrušeno MK ČR 19.8.1983.

Doporučujeme podat návrh na prohlášení dochované příčně průjezdné stodoly za kulturní památku.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Bezpodmínečně zachovat stodolu při záhumenní cestě. Případné stavební úpravy musí respektovat její prostorové a dispoziční uspořádání, dochované historické konstrukce prvky a architektonický detail. Je zapotřebí staticky zajistit havarované nároží stodoly; způsob zajištění musí vycházet ze správné analýzy příčin havárie a směřovat k jejich odstranění; jako u všech staveb z nepálené hlíny, které jsou citlivé na vlhkostní poměry je třeba alespoň 6 měsíců sledovat, zda se zdívo nepohybuje; vykloučit náletovou zeleň v bezprostřední blízkosti stavby.

Dvojdomek po dožití k odstranění s výhledem obnovy zaniklé usedlosti v rozsahu zachyceném historickými plány i zaměřením a fotodokumentací z padesátých let.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 08-V 1:25/1:50, Mareš, Navrátilová 1956

Václav Burian: Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1
Václav Mencl: Lidová architektura v Československu, Praha 1980
Antonín Kuriál: Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov, Brno 1989

evidenční list nemovité kulturní památky:
Popis památky: Zemědělská usedlost se žudrem v kompaktním zastavění návsi. Hliněný obytný dům dvoutraktový s výměnkem v jednom bloku s obydlím hospodáře vpravo průjezdu. Žudr s otvorem hřibovitého tvaru je zastropen trámovým stropem jemně fazetovaným. Za žudrem dlouhá síň do hloubky stavení s trámovým stropem podporovaným roštem. Za síní do dvora zadní komora s trámovým stropem. Před komorou, naproti vstupu do kuchyně je dvouramenné schodiště do komory v patře. Jizba je přístupna pouze z kuchyně a z výměnku. Přímé spojení s hlavní síní nemá. Trámový strop jizby je podporován průvlakem, uloženým podélně s uliční frontou. V síni dlažba, v obytných místnostech prkenná podlaha, v

komoře dusaná hlína. Výměnek je složen z kuchyně do dvora a malé světničky do ulice. Z kuchyně vede krátký gaňk ke chlívům, do nichž se vstupuje z náspí. V pořadí za sebou od zadní komory následují konírna, přípravná krmiva, kravín s kurníkem, dřevník a kotce pro vepře. Napříč dvora, kolmo ke křídlu chlívů je průjezdná stodola s přístavkem pro uložení paliva a vchodem do sklepa. V průčelí se výrazně uplatňuje představený žudr. Hrubá barvená omítka je členěna vyhlazenými a obílenými pásy, které přetínají hmotu žudru a lemují celé průčelí. Jednoduše profilované okenní šambrány dosedají na podokenní římsu hladkými patkami a uplatňují se štukovým klenákem usazeným v ose nad šestitabulkovými křídly.

Materiál: hlína, omítka, krytina: taška

Časové, slohové a autorské určení: kolem roku 1800

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: Z nepravidelnosti dispozice lze vyčíst vývoj zemědělské usedlosti vyškovského domu. Dvoutraktový obytný dům je cenný jak svojí dispozicí tak řemeslnými detaily a vnějším architektonickým projevem.

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: Památka je ve velmi špatném stavu. Je třeba provést okamžitou rekonstrukci v co největším rozsahu a stavebně zabezpečit střechu a obvodovou konstrukci.

Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření: Ve dvorním traktu je možno modernisací prostoru navázaného na zadní komoru dosáhnout žádoucího vybavení pro bydlení rodiny. Obytná funkce zůstává. Vzhledem k nepravidelnosti dispozice lze určit vznik stavení hluboko v předbarokní době, na plánu z roku 1826 je stavení pevně situováno v okolní zástavbě.

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek - neg. čís. 31986, 44193

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: prof. A. Kurial VUT

Evidenční list zpracoval: Milan Kříž, duben 1965

Poznámky, záznamy změn a doplňků: Zápis zrušen přípisem MK ČSR č.j. 12093/83-VI/1 ze dne 19.8.1983, KS SPPOP č.j. 5257/83-UOPa 3932/83

Archivní fotodokumentace:

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.124, 77.125, 77.128, 79.129, 79.130, foto VI.Fyman, Č.Šíla 1957

archiv odd. LA SUPP v Praze: foto M.Nováková 1980

archiv PÚ v Brně: foto 19__, 1968, 1970 - Buček; viz. též evidenční list nemovitě kulturní památky

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
08.10.1997

kat. č. 20

čp. 18

(pč. 33)

(pč. 34)

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi.

Sestává z domu úhlové dispozice s rohovou patrovou komorou, navazujícího hloubkového jednotraktového hospodářského křídla v zadní části se sklípkem. Dvůr uzavírá ohradní zeď odpovídající obvodové zdi zaniklé stodoly - kolny.

Dům má znepřehledněnou úhlovou dispozici s bývalou (dnes uslepenou) rohovou vstupní síní, vedle níž je v uličním křídle umístěna obytná místnost; v hloubkovém křídle pak bývalá dolní komora, nad níž a síní je vyzdvíženo patro zobytněné sýpkové komory. V západní části uličního křídla je situován průjezd otevřený do dvora. Podél dvorního průčelí uličního křídla nedokončená přístavba; rovněž hloubkové dvorní křídlo lemuje přestavěné kryté náspí.

Při záhumenní cestě v místě zaniklé stodoly bramorové pole s hromadou kamení (zbytek podezdívky stodoly ?).

Hlavní průčelí do návsi má po levé straně vjezdová vrata návratí s rovným nadpražím; po pravé straně zvýšený blok patrové komory. Povrchová úprava s tvrdou omítkou; tmavší podrovnávka, odstupňovaná hranolová korunní římsa.

Dvorní průčelí kryto přístavbou z neomítnutých tvárnic s typovými výplněmi; obdobné průčelí přestavěného náspí.

Uliční křídlo s podélnou sedlovou střechou krytou dvoudrážkovou pálenou krytinou; rohová komora rovněž se sedlovou střechou do návsi skosenou valbou. Dvorní křídlo s hloubkovou sedlovou střechou krytou vlnitým eternitem; stejná krytina na pultové střeše dvorní přístavby opatřené střešními okny.

Obvodové zdivo patrové komory a chlévového dvorního traktu z nepálených cihel; vnitřní příčky přezděny z pálených cihel. Většina trámových stropů nahrazena cihelnými tvarovkami.

Sklep navazující na hospodářské křídlo s valenou kamennou hloubkově orientovanou klenbou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rizalitem žudru na východní straně uličního křídla a hloubkovým jenodtraktovým dvorním chlévovým křídlem. Dvůr uzavírala příčně průjezdná přední stodola - kolna s vjezdovým rizalitem do zahrady a výstupkem do dvora na západní straně. V zadní části zahrady při záhumenní cestě byla situována malá stodůlka.

Většina objektů usedlosti je značena růžově - z nespalného materiálu s výjimkou zadní stodůlky značené žlutě (pravděpodobně dřevěné).

Zadní dnes již neexistující stodůlka při záhumenní cestě byla ještě před svým zánikem přestavěna rozšířena na celou šíři parcely.

Z přední stodoly - kolny zůstala zachována pouze jižní obvodová zeď ohraničující prostor dvora.

Dům byl přestavěn nejdříve po polovině minulého století, nejspíše však až v prvních desetiletích tohoto století do podoby s rohovou patrovou komorou. Přesnější identifikaci stavebních etap dnes znejasňují úpravy provedené ve třetí čtvrtině tohoto století, které se projevily výměnou většiny vodorovných nosných konstrukcí, svislých konstrukcí pilířového náspí chlévového křídla, přístavbou dvorního traktu uličního křídla i úpravou uličního průčelí. Hlavním dospozičním zásahem bylo uslepení rohové vstupní síně.

kat. č. 21

Hodnocení:

Pozůstatek hmotově a dispozičně tradiční usedlosti s domem s rohovou patrovou komorou nad bývalou síní a zadní komorou obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Prostor dvora architektonicky degradován nedokončenou přístavbou dvorního traktu uličního křídla a přestavbou pilířového náspí dvorního křídla. Pozornost zasluhuje klasicistní skřípek v typické poloze pod bývalou přední kolnou v návaznosti na chlévové křídlo.

Přes negativní zásahy a likvidaci obou stodol zůstává tato usedlost stabilním prvkem historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu"). Stejný význam má v rámci PZ i na hospodářské křídlo navazující skřípek.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí směřovat při zachování autentických historických konstrukcí k celkové rehabilitaci domu i chlévového křídla. Je žádoucí obnovit prostorovou a dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Architektonicky přeředit a kultivovaně upravit především dvorní, ale i uliční průčelí; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; do návsi možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými pásy a šambránovými rámy; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení.

Rozvoj nemovitosti směřovat do obnovy zaniklých stodol v půdorysném rozsahu zachyceném historickými plány; výškovou regulaci odvodit od předního domu s chlévovým křídlem resp. dochovaných stodol při záhumenní cestě.

čp. 19

(pč. 36)

(pč. 35)

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi.

Sestává z obytného domu úhlového půdorysu s navazujícím hloubkovým jednotrakovým hospodářským východním křídlem, na jehož zadní část se napojuje kolna s ohradní zdí vymezující prostor dvora.

Při záhumenní cestě v místě zaniklé stodoly v době průzkumu bramborové pole.

Přední dům má dispozici s druhotně uslepenou bývalou rohovou vstupní síní, nad níž a bývalou komorou je vyzdvížena v patře hloubkově orientovaná komora. Na protější - západní straně uličního křídla je situován bývalý výměnek oddělený od hlavního domu do dvora otevřeným průjezdem - návratím.

Průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi.

Střechy sedlové s dvoudrážkovou pálenou krytinou; rohová patrová komora do návsi s valbou.

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
09.10.1997

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rohovým výstupkem žudru na východní straně uličního křídla a navazujícím hloubkovým chlévovým východním dvorním křídlem. Dvůr uzavírala příčně průjezdná stodola - kolna se středním vjezdovým rizalitem do zahrady. Při záhumenní cestě v zadní části zahrady byla situována drobná stodůlka čtvercového půdorysu.

Většina objektů usedlosti je značena růžově - z nespalného materiálu s výjimkou zadní stodůlky značené žlutě (pravděpodobně dřevěné). Stodůlka při záhumenní cestě, dnes již neexistující, byla ještě před svým zánikem přestavěna do podoby řádné příčně průjezdné stodoly zaujímající celou šíři parcely.

Rovněž přední stodola kolna zanikla - zůstává z ní zachováno obvodové zdívo vymezující prostor dvora a radikálně přestavěná východní perna.

Obytný dům prodělal přestavbu při níž došlo k ubourání žudru a vyzdvižení řádné patrové komory nad rohovou síní a zadní komorou. K přestavbě došlo nejdříve po polovině minulého století, nejspíše však až v prvních desetiletích tohoto století. Přesnější identifikaci stavebních etap dnes znesnadňuje poslední přestavba ve třetí čtvrtině tohoto století, při níž byla uslepena vstupní rohová síň a provedena nová úprava fasády.

Hodnocení:

Pozůstatek hmotově a dispozičně tradiční usedlosti s domem s rohovou patrovou komorou nad bývalou síní a zadní komorou obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Přes negativní zásahy a likvidaci obou stodol zůstává tato usedlost stabilním prvkem historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí při zachování historických konstrukcí a prvků respektovat prostorové a dispoziční uspořádání dochovaných částí usedlosti a směřovat k obnově jejich vnitřní prostorové logiky - je žádoucí obnovit rohovou vstupní síň. Průčelí do návsi vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými pásy a šambránovými rámy; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení. Rozvoj nemovitosti směřovat do obnovy zaniklých stodol v půdorysném rozsahu zachyceném historickými plány; výškovou regulaci odvodit od předního domu s chlévovým křídlem resp. dochovaných stodol při záhumenní cestě.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
09.10.1997

kat. č. 22

čp. 20

(pč. 37)

(pč. 38)

usedlost

Popis:

Zděná usedlost situovaná v severní řadě velkých usedlostí lysovické návsi.

Sestává z obytného domu se sýpkovým polopatrem s navazujícím hloubkovým jednotrakovým chlévovým křídlem se zvýšeným podstřeším v zadní části se sklípkem a kolmo navazující příčně průjezdnou kolnou uzavírající prostor dvora. Při záhumenní cestě v zadní části zahrady je situována hlavní příčně průjezdná stodola. Obytný dům má dispozici na principu podélného dvouraktu s hloubkovým do dvora otevřeným průjezdem na západní straně uličního křídla a hloubkovou komorou vydělenou na opačné straně ze sýpkového podstřeší.

Má uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi (v patře menší nedělená dvoukřídlová okna); Zachována profilovaná korunní římsa se středním neodděleným štítkem završeným segmentovým nástavcem s čučkou a postranními plechovými vázami.

Hloubkové východní křídlo s hladkou vápennou omítkou, obíleno s podrovnáním a s červeně zdůrazněnými segmentovými záklenky. V zadní části kryté střešou kolny zachován charakteristický obloučkový dekor vtlačovaný prsty do mokré hliněné omítky - "Murl". Ostatní průčelí do dvora s tvrdou omítkou; kolna s plechovými vjezdovými vraty a odstupňovanou cihelnou korunní římsou. Podélná sedlová střeška předního domu kryta eternitovými šablonami. Hloubkové komoře na východní straně uličního křídla odpovídá do dvora hloubkové sedlo. Dvorní křídlo a kolna se sedlovými střechami krytými bobrovkou; střeška dvorního křídla

přetažena nad náspí.

V zadní části chlévového křídla původní trámové stropy s bedněným záklopem.

Příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě je zděná zčásti z nepálených - převážně z pálených cihel, se středním vjezdem se svisle bedněnými vjezdovými vraty s trámovým překladem a s podélnou sedlovou střešou krytou bobrovkou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rizalitem žudru na východní straně uličního křídla a hloubkovým východním chlévovým dvorním křídlem. Dvůr uzavírala příčně průjezdná stodola - kolna se středním vjezdovým výstupkem na zahradní straně, na niž na západní straně dvora navazovala dnes již nexistující hloubkově orientovaná kolna. Při záhumenní cestě byla situována hlavní příčně průjezdná stodola.

Objekty usedlosti uzavírající prostor předního dvora jsou růžově značeny - z nespalného materiálu. Stodola při záhumenní cestě značena žlutě - pravděpodobně dřevěná.

Obytný dům byl přestavěn v prvních desetiletích tohoto století do podoby se sýpkovým polopatrem; z jeho pozdně historizujícího průčelí zachována římsa se středním štítkem. Této vývojové etapě domu mohl předcházet mezistupeň s rohovou komorou v patře (dodnes vydělenou). Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravou ve třetí čtvrtině tohoto století, při níž bylo odstraněno historizující členění fasád, které byly opatřeny typovými výplněmi a odstraněn vstup z návsi.

Spolu s přestavbou domu na začátku století byla znovuvystavěna (snad s využitím části obvodového zdiva) jednodušší přední kolna, upravená rovněž ve třetí čtvrtině tohoto století.

Chlévové křídlo se dochovalo - až na část vyměněných stropů - v podobě pocházející z úpravy z konce minulého století. Jeho dvorní průčelí bylo nejspíše plošně pokryto dekorem "Murlu", zachovaným pouze v zadní části při vstupu do sklepa.

Hlavní zadní příčně průjezdná stodola je výsledkem přestavby ve třetí čtvrtině minulého století.

kat. č. 23

Hodnocení:

Celistvě dochovaná hmotově a dispozičně tradiční usedlost obracející se do návsi domem se sýpkovým polopatrem stavitelské produkce počátku tohoto století s historizujícím průčelím znehodnoceným typovými výplněmi a břizolitovou ozdobnou omítkou. Ze staveb usedlosti zasluhuje pozornost především chlívové křídlo z konce minulého století se zčásti zachovaným dekorem "Murlu" a příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě.

Usedlost je důležitou součástí historického stavebního fondu PZ a stabilním prvkem její urbanistické struktury.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům, hospodářské křídlo a kolna usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu"). Stejný význam má v rámci PZ i zadní příčně průjezdná stodola.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail. Průčelí obytného domu a přední kolny vyžadují architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení - v případě uličního průčelí přizpůsobit členení přízemí sýpkovému polopatru.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto Jiří Foltýn 1977

průzkum:

27.07.1997 21.08.1997

redakce:

09.10.1997

čp. 21

(pč. 39)

(pč. 40)

usedlost

Popis:

Přízemní zděná usedlost na severní straně lysovické návsi. Sestává z domu úhlové dispozice s rohovým výstupkem žudru na východní straně uličního křídla, navazujícího hloubkového chlívového východního křídla, na něž se v zadní části připojuje sklípek; dvůr uzavírá příčně průjezdná kolna s jednou pernou a dvěma vjezdy ze dvora. V zadní části zahrady při záhumenní cestě zachována severní obvodová zeď příčně průjezdné stodoly z nepálených cihel.

Dům má dispozici s rohovou síní přístupnou předstupující podsíní žudru. V uličním křídle se ze síně vchází do světnice a kuchyně, situované ve dvorním traktu. Dolní komora za síní na začátku dvorního křídla je dnes přístupná krátkou chodbičkou, která v hloubce komory kryje náspí; nika ve stěně k siní, zachycená zaměřením Kuriálova archivu, může odpovídat staršímu logickému vstupu ze síně. Z komory je dnes vydělena koupelna. K jádru domu přiléhá v uličním křídle z kuchyně přístupný bývalý výměnek se světničkou v uličním a bývalou kuchyní - síní ve dvorním traktu. Západní díl uličního křídla zaujímá do dvora otevřený průjezd - "návrati". Do podstřeší je vložena lepencová komora, přístupná žebříkovým schodištěm ze zadní dolní komory, zaujímající prostor nad žudrem, síní a komorou.

Hlavní průčelí do návsi po pravé straně s rizalitem žudru s charakteristickým hřibovitým obloukem vstupu a neodděleným lichoběžným štítem se dvěma drobnými výzorníky; vstupní branka odstraněna, zachován pouze jeden sloupek; vlastní zadní vstupní dveře síně typové prkénkové zčásti prosklené. Ustupující část průčelí

se třemi dvoukřídlovými šestitabulkovými okny propojenými vodorovným barevným pásem, pokračujícím přes žudr; nalevo vjezdová vrata s půlkruhovým záklenkem. Podrovnávka; odstupňovaná hranolová korunní římsa.

Dvorní průčelí uličního křídla s okoseným nárožím na straně vjezdu; obíleno, podrovnáno; členěno typovými výplněmi.

Průčelí chlívového křídla kryto střechou přetaženou nad náspím; členěno okny a dveřmi se segmentovými záklenky.

Vstup do sklepa navazující na náspí s dřevěnými panelovanými vstupními dveřmi s kosočtverci a růžicemi (pravděpodobně přemístěné vstupní dveře síně).

Sedlové střechy kryté bobrovkou; žudr se střechou u štítu do návsi skosenou polovalbou. Obvodová zeď zadní stodoly zčásti kryta vlnovkou; zčásti na vodorovno kladenými pálenými cihlami.

Vnitřní prostor podsíně žudru s plošným dekorem "Murlu"; pod stropem probíhá pás s drobnějšími (přibližně třetinovými) obloučky. Na bočních stěnách žudru plošky po zazděných okénkách.

Murl rovněž zčásti zachován v dolní komoře a na vnitřní ploše obvodové stěny mlatu zadní stodoly, v níž jsou po straně středních plechových vrat dvě půlkruhově zaklenuté niky.

Trámové stropy; v obytné části skryté pravděpodobně pod rovnými podhledy. Průjezd s trámovým stropem otevřeným do podstřeší.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem a chlívovým křídlem odpovídajícím v podstatě dnešnímu půdorysnému rozsahu. Uliční křídlo domu bylo však pravděpodobně pouze jednostránkové, jak ukazuje porovnání se zaměřením Kuriálova archivu ("aktuální" mapový podklad nezaznamenává prohloubení domu do dvora). Dům měl v době pořízení SK nejspíše ještě malou černou kuchyni vydělenou na straně světnice z prostoru vstupní síně. Naprostou anomálií na mapě SK představuje výstupek do návsi na straně dnešního vjezdu, přiléhající k sousednímu žudru domu usedlosti čp.20, který ovšem na indikační skice chybí. Zda se skutečně jedná o změnu dispozice domu (přesunutí vjezdu a výměnku) nebo o pouhou nepřesnost při vynášení mapy by mohla ozřejmit podrobnější sonda při případné příští opravě fasády.

V době pořízení stabilního katastru patřily k usedlosti dvě dnes již neexistující hospodářské stavby: hloubkově orientovaná kolna v zadní části dvora paralelní s dvorním křídlem, kterou nahradila koncem 19.století dnešní kolna příčná, a zadní hlavní stodola při záhumenní cestě, která je jako jediná z usedlosti je značena žlutě (ze spalného materiálu). Dochované obvodové zdivo z nepálených cihel, náležející zadní stodola pochází nejspíše až z přestavby ve druhé polovině minulého století.

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu.

Zaměření zachycuje pouze stavby uzavírající dvůr. Všechny místnosti měly v té době ještě viditelné trámové stropy; jejich existenci je třeba předpokládat i nad dnešními rovnými podhledy uličního křídla. Nad průjezd byla vložena druhá lepencová komora, náležející výměnku. Jádro domu tvořené rohovou síní se žudrem, světnicí a dolní komorou můžeme dle viditelných trámových stropů a tesařských konstrukcí i prostorové skladby domu klást do doby kolem poloviny 18.století. Jak již bylo uvedeno v popisu stavby, lze předpokládat starší vstup do komory přímo ze síně, který je při případných úpravách žádoucí ověřit sondou. Na rozdíl od níže citovaného evidenčního listu nemovitě kulturní památky zpracovaného v šedesátých letech arch. M.Křížem, považujeme fenomén domu se žudrem dle dosavadních

poznatků za jev až renesanční. Jádru domu může obsahovat svíslé konstrukce maximálně ze 16.-17.století.

Druhý trakt s kuchyní přesunutou za světnici ze síně vznikl nejspíše až po polovině minulého století.

Dle dokumentace zaměření Kuriálova archivu a fotodokumentace z třicátých a padesátých let (SUPP, VM) bylo po roce 1875 upravováno i průčelí domu, jehož členění se stříkanou omítkou a hladkými obílenými rámy lemujícími plochu průčelí i otvory (s dosud neuslepenými bočními půlkruhově zaklenutými otvory žudru a okny se segmentovými záklenky) bylo výrazně zjednodušeno po roce 1965, kdy bylo i dvorní průčelí opatřeno typovými výplněmi.

Úprava v poslední čtvrtině minulého století byla pravděpodobně již spojena i se změnou krytiny na pálenou, již odpovídá i od střechy neoddělený štít žudru lemovaný odstupňovanou hranolovou římsou. Dochovaná podoba chlívového křídla je výsledkem přestavby provedené rovněž v poslední čtvrtině minulého století.

Hodnocení:

Celistvě (s výjimkou zadní stodoly) dochovaná hmotově a dispozičně tradiční usedlost bez podstatnějších rušivých zásahů s velmi hodnotným domem se žudrem obracejícím se do prostoru návsi zjednodušeným průčelím zbaveným základního členění plastickou omítkou a hladkými lemujícími pásy. Dům má zachovánu základní prostorově dispoziční skladbu odpovídající vývojové fázi s odsunutím kuchyně do druhého traktu. Pozornost zasluhuje podstřešní lepencová komora i části dekorativní hliněné omítky - Murlu. Důležitá součást historického a památkového fondu PZ a stabilní prvek její urbanistické struktury.

Usedlost je zapsána ve státním seznamu pod č.r. 7-3706.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební zásahy musí bezpodmínečně respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, dochované historické konstrukce, prvky a architektonický detail.

Uliční průčelí výhledově obnovit dle dochované plánové a fotografické dokumentace. Při obnově provést ověřovací sondu v oblasti vjezdu a výměnku. Přemístit vstupní dveře od vstupu do sklepa na původní místo hlavního vstupu do síně. Doplnit sloupek branky dle zachovaného; branku dle dokumentace.

Na dvorním průčelí osadit okna dle zaměření Kuriálova archivu. Provéřít existenci trámových stropů uličního křídla a opětovně je odhalit.

Zajistit obvodové zdivo zadní stodoly (dnes zčásti kryté vlnovkou, zčásti na vodorovno kladenými cihlami), tak aby nedocházelo k degradaci Murlu odstříkující dešťovou vodou. Plechová vrata nahradit dřevěnými. Výhledově stodolu obnovit.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 09-V 1:25/1:50, J. Kubín, L. Kratochvíl 1956

Václav Burian: Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1

Václav Mencl: Lidová architektura v Československu, Praha 1980

Antonín Kurial: Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov, Brno 1989

evidenční list nemovité kulturní památky:

Popis památky: Zemědělská usedlost s žudrovým hliněným domem v uliční frontě. Výrazný žudr je situován vpravo parcely a tvoří svým hříbovým otvorem vstup do domu. Hliněný obytný dům podélnou stranou do návsi je dvoutraktový, s rozvinutou dispozicí. Za žudrem následuje podélná síň ke dvoru, se vstupy do světnice a kuchyně vpravo. Světnice se dvěma šestitabulkovými okny do návsi je

zastropena, stejně jako síň, dřevěným trámovým stropem s jemnými fazetkami na trámech. V prodloužení síně je zadní komora, se schodištěm do horní komory, vybedněná v krovu nad síní a žudrem. Vstup do této spodní komory je zprostředkován dveřmi z gařku, do kterého se vstupuje z kuchyně. Zadní komora vybíhá již ve dvorní hospodářské křídlo, ve kterém jsou za sebou řazeny konírna, kravín, kurník, vepřinec. Dvůr uzavírá průjezdná stodola. V jednom bloku se světnicí a kuchyní je rovněž umístěn výměnek, sestávající z ložnice a pokojíku přístupném z kuchyně. Za nimi je potom průjezd do dvora s trámovým patrem. Střecha nad obytným stavením je bobrovková sedlová s valbičkou nad žudrem, nad hospodářskou částí rovněž sedlová. Vnější omítka hrubá, koštětem stříkaná s hladkým bílým lemováním otvorů a se zemitou podrovnávkou.

Materiál: hlína, omítka, krytina: bobrovka

Časové, slohové a autorské určení: Na plánu z roku 1826 je stavení v souvislé zástavbě pevně zakotveno. Jeho vznik a základní půdorys lze zařadit do 15. století.

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: Stavení, ač nemá původní dispozici, je dokladem vyškovského stavebního typu a jeho vývoje s obohacováním dispoziční skladby a prostorů během staletí. Jde o původní jednotraktové obytné stavení později přeměněné na dvoutrakt, s kuchyní do dvora a s výměnkem v jednom bloku s obydlím hospodáře.

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: Obytné stavení není vzhledem k ostatním památkám v obci v nejhorším stavu, ovšem vyžaduje naléhavou rekonstrukci v co největším rozsahu. GA 1985: fasádu strhnout a omítnout na hrubo

Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření:

Rekonstruovat obytné stavení a modernizovat vložení sanitárního zařízení do prostoru konírný s přístupem ze zadní komory. GA 1985: obytný dům

Odkaz na literaturu: Václav Burian: Obytný dům Vyškovska, ČS etnografie 1958

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek neg. č. 45896 - 45901

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: prof. Kurial E 4 3706

Evidenční list zpracoval: Milan Kříž, duben 1965

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.624, foto VI:Dufka 1934; inv.č. __, foto P. Kreslová 1974; inv.č. __, foto J.Petráš 1975

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.376, 79.379, foto VI.Fyman 1957

archiv PÚ v Brně: foto 19__; 1984, 1992 - Holáň, Winklerová; 1968 - Buček, Macha; 1968 - Pavlíňák; viz. též evidenční list nemovité kulturní památky

průzkum:
27.07.1997 25.08.1997

redakce:
10.10.1997

kat. č. 24

čp. 22

(pč. 41)

(pč. 42)

RD/zan.usedlost

Popis:

Samostatně stojící přízemní RD na polosklepě situovaný na místě domu zaniklé usedlosti severní strany lysovické návsi. Průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou, keramickým obkladem soklu a typovými výplněmi.

Podélná sedlová střecha s dvoudrážkovou pálenou krytinou.

Hloubková sedlová stříška kryje podestu předstupujících schodků před vstupem.

Při záhumenní cestě zachována část obvodové zdi stodoly z nepálených cihel; v místě vjezdu provizorní branka.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rizalitem žudru na východní straně uličního křídla, hlavním chlévovým hospodářským hloubkovým křídlem východním a krátkým s ním paralelním křídlem navazujícím na přední dům v místě pozdějšího (?) vjezdu. Za ním byla situována hloubková kolna propojená s východním dvorním křídlem přední stodolou - kolnou, opatřenou středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně. Při záhumenní cestě byla situována hlavní příčně průjezdná stodola. Objekty usedlosti vymezující přední dvůr jsou značeny růžově (z nespalného materiálu); pouze zadní stodola žlutě (pravděpodobně dřevěná), zřejmě ještě před koncem 19.století nahrazená stodolou zděnou z nepálených cihel.

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu.

Zaměření zachycuje pouze stavby uzavírající dvůr.

Oproti stavu zachycenému stabilním katastrem neexistovalo západní dvorní křídlo, zahradní vjezdový rizalit přední příčně průjezdné stodoly - kolny a hloubkovou kolmu nahradil výměnek o světničce a síni s nevydělenou černou kuchyní.

Obytný dům měl charakteristickou úhlovou dispozici s rohovou vstupní síní přístupnou z podsíně předstupujícího žudru, z níž byla vydělena černá kuchyně, zasahující do prostoru světnice. Na světnici navazoval v uličním traktu úzký díl spižní komory a průjezd otevřený do dvora - návratí. V zadní části na síň navazovala z ní přístupná dolní komora a po její straně úzká chodba vymezující začátek náspí. Žebříkové zalomené schodiště propojovalo vstupní síň s lepencovou komorou vloženou do krovu nad síní a žudrem, z níž byla přístupná oddělená komora nad zadní dolní komorou.

Dle zaměření Kuriálova archivu měl dům průčelí členěno šestitabulkovými dvoukřídlovými okny v šambránách s klénáky v nadpraží, po levé straně půlkruhově zaklenutých vjezdem, po pravé žudrem s charakteristickým hřibovitým vstupním obloukem. Na fotografii z třicátých let, zachycující časté a vděčné téma souvislé řady čtyř domů se žudry - čp.21-72 - je zachycena nárožní bosáž žudru.

Již v roce 1957, kdy byla pořízena fotodokumentace SUPP zachycující i dvorní křídlo, kolnu a výměnek, byla usedlost ve špatném stavebně technickém stavu.

Údajně připadla statní traktorové stanici, která ji nechala spadnout. V sedmdesátých letech ji nahradila dnešní novostavba RD.

Hodnocení:

Likvidace usedlosti s velmi hodnotným domem se žudrem byla hrubým narušením historické urbanistické struktury PZ.

Novostavba RD nerespektující tuto strukturu postrádá jakékoliv architektonické hodnoty a v kontextu PZ působí velmi rušivě.

Vykazuje základní nedostatky poválečné socialistické výstavby na vesnici motivované snahou po vyrovnání městu s nevhodným výškovým osazením a vytržením z řadové zástavby.

Rovněž garáž ve dvoře rušícího charakteru.

Pozornost zasluhuje obvodové zdivo stodoly při záhumenní cestě, které je jediným pozůstatkem zaniklé usedlosti.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je usedlost navržena k prohlášení památkou, řízení neukončeno. (???)

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

RD a garáž po dožití k odstranění s výhledem obnovy zaniklé usedlosti v rozsahu zachyceném historickými plány a zaměřením a fotodokumentací z padesátých a třicátých let.

Je potřeba zabezpečit korunu zdi zaniklé zadní stodoly.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 10-V 1:25/1:50, Blahut, Páleník, Střešinka 1956

Václav Burian: Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1

Václav Mencl: Lidová architektura v Československu, Praha 1980

Antonín Kuriál: Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov, Brno 1989

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.624, foto VI:Dufka 1934

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.376, 79.380, foto VI.Fyman 1957

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

10.10.1997

kat. č. 25

čp. 23

(pč. 44)

(pč. 43)

usedlost

Popis:

Přízemní zděná usedlost na severní straně lysovické návsi. Sestává z domu úhlového půdorysu s žudrem na východní straně uličního křídla a navazujícího hloubkového východního dvorního křídla. Při záhumenní cestě je situována příčně průjezdná stodola. Dům má dispozici s rohovou vstupní síní přístupnou podsíní předstupujícího žudru (vstup trvale nepoužíván). V uličním křídle je vnitřní dispozice upravena; v základním členění v hlavním traktu po straně síně situována obytná místnost a za ní ve dvorním traktu kuchyně. V západním dílu uličního křídla průjezd otevřený do dvora ("návratí"). Za síní z ní přístupná dolní komora. Ze zadní části síně se žebříkovým schodištěm přístupná lepenková komora vložená do krovu nad síní a žudrem.

Uliční průčelí po levé straně s vjezdovými vraty se stlačeným obloukem nadpraží; na průčelí zde navazuje ohradní zeď kryjící bývalou soutku. Okna obytných místností dvoukřídlová šestitabulková propojená vodorovným pásem omítky. Po pravé straně žudr s charakteristickým hřibovitým obloukem, ve štítě skoseném polovalbou se dvěma výzorníky. Žudr má vstupní branku se sedlovitým horním ukončením; zadní vstupní dveře síně v žudru jsou dřevěné panelované s horním panelem se středním kruhovým motivem růžice, s děleným nadsvětlíkem s rovným nadpražím; po stranách dvě okénka se segmentovými záklenky.

Průčelí dvorního křídla s břizolitovou omítkou.

Sedlové střechy kryté bobrovkou; žudr u štítu do návsi se střechem skosenou polovalbou.

Žudr má trémový strop s jedním trémem s okosem a prkenným

záklopem; nevhodná keramická dlažba.

Vstupní síň s trémovým stropem - trémy s okosem a náběhy, prkenný záklop; dolní zadní komora s obíleným trémovým stropem; obě tyto místnosti s plošným obloučkovým dekorem vtačovaným prsty do mokré hliněné omítky - "Murl".

Stodola při záhumenní cestě příčně průjezdná se dvěma perami, s podélnou sedlovou střechou krytou bobrovkou. Je zděná z nepálených cihel na kamenném soklu s nárožími dozdívanými z cihel pálených; má hliněnou omítku; korunní římsu z cihel na koso kladených; vjezdová vrata s trémovým překladem svisle bedněná.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rohovým výstupkem žudru na východní straně v té době pouze jednotraktového uličního křídla a navazujícím východním dvorním chlévovým křídlem. Při záhumenní cestě byla situována menší stodola.

Všechny objekty jsou na mapě SK značeny růžově (z nespalného materiálu).

Po roce 1826 vznikla dnes již neexistující přední kolna uzavírající prostor dvora. Koncem 19. století byla přestavěna a do dnešní podoby rozšířena zadní příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě.

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu.

Zaměření zachycuje pouze stavby uzavírající dvůr; z přední kolny v té době již existovala pouze obvodová - ohradní zeď.

Oproti dnešnímu stavu měla obytná místnost viditelný trémový strop s podélným středním průvlakem, dle popisu v evidenčním listu nemovitě kulturní památky z roku 1965 "olíčený a omalovaný květy a rostlinnými motivy".

Jádro domu tvořené rohovou síní se žudrem, světnicí a dolní komorou můžeme dle viditelných trémových stropů a tesařských konstrukcí i prostorové skladby domu do doby kolem poloviny 18. století.

Druhý trakt s kuchyní přesunutou za světnici ze síně vznikl nejspíše až po polovině minulého století.

Dle dokumentace zaměření Kuriálova archivu a fotodokumentace z třicátých a padesátých let (SUPP, VM) bylo po roce 1875 upravováno průčelí domu, jehož členění se stříkanou omítkou a hladkými obílenými rámy lemujícími plochu průčelí i otvory (s okny se segmentovými záklenky lemovanými šambránami s klenáky v nadpraží) bylo výrazně zjednodušeno po roce 1965, kdy byla upravena i dvorní průčelí.

Úprava v poslední čtvrtině minulého století byla pravděpodobně již spojena i se změnou krytiny na pálenou, již odpovídá i od střechy neoddělený štít žudru lemovaný odstupňovanou hranolovou římsou.

Hodnocení:

Celistvě (s výjimkou přední kolny) dochovaná hmotově a dispozičně tradiční usedlost bez podstatnějších rušivých zásahů s velmi hodnotným domem se žudrem obracejícím se do prostoru návsi zjednodušeným průčelím zbaveným základního členění plastickou omítkou a hladkými lemujícími pásy. Dům má zachování základní prostorové dispoziční skladbu odpovídající vývojové fázi s odsunutím kuchyně do druhého traktu. V interieru zasluhuje podstřešní lepencová komora i prostor vstupní síně a dolní komory s trámovými stropy a plošným dekorem hliněné omítky - Murlu.

Důležitá součást historického a památkového fondu PZ a stabilní prvek její urbanistické struktury.

Usedlost je zapsána ve státním seznamu pod č.r. 7-3707.

Dle dostupných podkladů (SÚPP, PÚ v Brně) se ochrana nevztahuje na stodolu při záhumenní cestě; doporučujeme podat MK ČR návrh na její prohlášení.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební zásahy musí bezpodmínečně respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, dochované historické konstrukce, prvky a architektonický detail.

Uliční i dvorní průčelí výhledově obnovit dle dochované plánové a fotografické dokumentace.

Provéřit existenci trámových stropů uličního křídla a opětovně je odhalit.

Rozvoj nemovitosti možno směřovat do obnovy zaniklé přední kolny v rozsahu zachyceném mapovým pokladem; výškovou regulaci odvodit od hospodářského křídla usedlosti.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 11-V 1:25/1:50, Pospíšil, Kratochvíl 1956

Václav Burian: Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1

Václav Mencl: Lidová architektura v Československu, Praha 1980

Antonín Kuriál: Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov, Brno 1989

evidenční list nemovité kulturní památky:

Popis památky: Zemědělská usedlost se žudrem v řadovém zastavění se žudrem vpravo parcely a průjezdem vlevo při hranici. Mezi žudrem a průjezdem hliněný obytný dům, rekonstruovaný v cihelním zdivu. Za žudrem, který je poněkud mělčí než tomu bývá zvykem síň. Dispozice sestává ze síně se schody do horní komory nad žudrem, kuchyní s pokojíkem v zadním přistaveném traktu a tří prostorů k obýváním v předním širším traktu do ulice. V ložnici, dříve hlavní světnici, je trámový strop s roštem, olíčený a omalovaný květy a rostlinnými motivy. Spodní komora v křídle chlévů byla patrně přeměněna v chlév, vedle dalších hospodářských prostorů, situovaných kolmo k hlavní hmotě obytného stavení. Architektura výrazná svým žudrem a čtyřmi okenními otvory s vraty průjezdu. Hrubě házená omítky s

vyhlazenými pásy kolem otvorů.

Materiál: cihly, omítka, krytina: taška

Časové, slohové a autorské určení: rekonstruováno, 18. století
Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: Žudrový dům s malovaným
trámovým stropem významná součást památkového fondu v obci
Lysovice. Rozvinutá dispozice ukazuje narůstání původního
prostorového základu pozdější přístavbou do dvora.

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: V roce 1965 majitel
svévolně omítnul fasádu vandálním způsobem tak, že dříve uložené
finance jsou velmi znehodnoceny dnešním vnějším výrazem,
neodpovídajícím charakteru památky. Fasádu strhnout a omítnout
hrubo.

Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření: V roce 1953
byl dům rekonstruován. Státní památkovou správou a KNV Brno.
Vadné hliněné konstrukce byly vyměněny za cihelné zdivo, výplně
dveřních a okenních otvorů byly rovněž usazeny nové. Průčelí nebylo
omítnuto. Bydlení potrvá.

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek - neg. č.
45890-45895, 44194

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: prof. A. Kurial VUT Brno
E 4 3707

Evidenční list zpracoval: Milan Kříž 1965 - 12. srpna

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.624, foto VI:Dufka 1934; inv.č.
_, foto P. Kreslová 1974; inv.č. _, foto J.Petráš 1975
fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.374, 79.375, 79.376, foto VI.Fyman
1957

archiv PÚ v Brně: foto 19__; 1984 - Holáň, Winklerová; 1968, 1976 -
Buček, Klimeš; 1968 - Pavlíňák; viz. též evidenční list nemovité kulturní
památky

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
11.10.1997

kat. č. 26

čp. 72 (pův. č. 24)

(pč. 113)

usedlost

Popis:

Přízemní zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi.
Sestává z domu úhlového půdorysu s rohovým výstupkem žudru na
východní straně uličního křídla a navazujícího hloubkového
jednotraktového východního dvorního křídla. V zakončení dvora je
zachována západní obvodová zeď z nepálených cihel náležející
zaniklé přední příčné průjezdné stodole - kolně. Při záhumenní cestě
uzavírá zahradu ohradní zeď z nepálených a pálených cihel, zčásti
doplněná plaňkovým plotem; po pravé straně je pilířová vjezdová
brána cihelná režná s vjezdovými vraty plechovými s dřevěnými
výplněmi.

Dům usedlosti má dispozici s rohovou vstupní síní přístupnou z návsi
podsíní předstupujícího žudru. V uličním křídle je ze síně přístupná
světnice; za síní na začátku hloubkového křídla pak dolní komora.
Dům má zachovány obě kuchyně - černou, vydělenou z prostoru
síně při stěně světnice vedle vstupu z žudru, a druhou kuchyni ve
dvorním traktu uličního křídla přístupnou z krátké chodby vydělující
začátek nospí hospodářského křídla v hloubce komory. Z této
kuchyně je pak přístupná úzká světnička po straně světnice v uličním
traktu. Západní díl uličního traktu zaujímá průjezd otevřený do dvora
("návratí").

Ze síně je žabříkovým schodištěm přístupná lepenková komora
vložená do prostoru krovu nad žudrem, síní a komorou (nad komorou
oddělena).

Chlévové dvorní křídlo je dnes adaptováno pro obytné účely.
Dům má nově obnovené uliční průčelí s plastickou omítkou a
obilenými hladkými lemuujícími pásy členěno vjezdem zaklenutým

stlačeným obloukem se svisle bedněnými vjezdovými vraty, oknem světničky, dvěma okny světnice a menším okénkem kuchyně - šestitabulkovými lemovanými šambránami se šikmými uchy s klenáky v nadpraží, s přímými parapetními římsami; má hranolovou korunní římsu, šedě obrovnaný sokl; po pravé straně předstupuje blok žudru s charakteristickým hřibovitým otvorem se vstupní brankou rovně ukončenou s postranními dřevěnými sloupky; zadní vstupní dvěře síně dřevěné panelované s ozdobnými kosočtverci a kruhovými terči s růžicemi; v žudru postranní niky půlkruhově zakončené.

Průčelí dvorního křídla s dílenskými okny se zdůrazněnými segmentovými záklenky; tvrdá omítka.

V interieru domu trámové stropy. Světnice s trámy s okosy a náběhy podepřenými středním podélným průvlakem a s překládaným záklopem. Strop síně rovněž s trámy s okosy a náběhy podepřenými středním podélným průvlakem, svou orientací však již patří k hloubkovému křídlu - jeho hloubkový průvlak se opírá o zeď černé kuchyně; má prkenný záklop s laťováním.

Vnitřní plochy stěn žudru, stěny síně s černou kuchyní i návratí pokrývá plošný obloučkový dekor - "Murl". Ve světnici historizující výmalba s květinovými šablonami.

Stavební historie:

Na mapě stabilního katastru z roku 1826 je ještě dnešní nevydělenou usedlost součástí - nejspíše výměnkem sousední usedlosti čp.24. Existoval přitom pouze dům v rozsahu uličního křídla a zadní komory, ovšem bez žudru.

Dvůr usedlosti uzavírala ještě nerozdělená velká přední stodola - kolna se středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně.

Při záhumenní cestě byla situována na dnešním rozhraní zahrad čp.72 a 24 drobná žlutě značená stodůlka (ze spalného materiálu). Po roce 1826 došlo k rozdělení usedlosti čp.24 a pravděpodobně ještě před polovinou století (nejpozději do roku 1869) byl dům rozšířen o žudr - jeden z posledních, který v Lysovicích vznikl. Jádru domu o světnici, síni s černou kuchyní a komoře s lepenecem v krovu nad dolní komorou (přední lepenec náleží nepochybně až k rozšíření domu o žudr) je datovatelné dle trámových stropů do druhé poloviny 18.století.

Dalším rozšířením domu byla nejspíše až ve druhé polovině 19.století přístavba druhého traktu uličního křídla s kuchyní.

Vydělená usedlost byla doplněna pro hospodářství nezbytným chlévovým křídlem; jeho dochovaná stavební podoba je výsledkem úprav koncem 19.století překrytých v interieru modernizačními zásahy v posledních desetiletích.

Přední stodola - kolna byla rozdělena, případně znovu vystavěna; dnes z ní zůstala zachována pouze hliněná západní obvodová stěna.

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu.

Na zaměření je rovněž vyznačena v té době již nepřístupná komora nad průjezdem a světničkou.

Dle dokumentace zaměření Kuriálova archivu a fotodokumentace z třicátých a padesátých let (SUPP, VM) bylo po roce 1875

upravováno průčelí domu, jehož členění se stříkanou omítkou a hladkými obílenými rámy lemujícími plochu průčelí i otvory (s okny s profilovanými šambránami s uchy a klenáky v nadpraží) bylo výrazně zjednodušeno po roce 1965, kdy bylo upraveno i dvorní průčelí.

Historizující průčelí bylo nově obnovoeno v devadesátých letech s

využitím výše uvedené dokumentace.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční usedlost bez podstatnějších rušivých zásahů s velmi hodnotným domem se žudrem obracejícím se do prostoru návsi kultivovaně nově obnoveným historizujícím průčelím. Dům s pravděpodobně nejmladším lysovicským žudrem má zachování základní prostorové dispoziční skladbu zahrnující obě vývojové fáze kuchyně - černou v síni i mladší ve dvorním traktu uličního křídla. Je významný prakticky intaktně dochovanými interiéry domu s trámovými stropy, plošným dekorem "Murlu" i podstřešním lepencem; pozornost zasluhuje i historizující šablonová výmalba světnice.

Důležitá součást historického a památkového fondu PZ a stabilní prvek její urbanistické struktury.

Usedlost je zapsána ve státním seznamu pod č.r. 7-3713.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební zásahy musí bezpodmínečně respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, dochované historické konstrukce, prvky a architektonický detail.

Kultivovanou úpravu s využitím dostupných podkladů (zaměření Kurialova archivu) zasluhuje i dvorní průčelí domu. Průčelí chlívového křídla vyžaduje především adekvátní povrchovou úpravu s hladkou vápennou omítkou a očištěním cihelných záklenků. Rozvoj nemovitosti možno směřovat do obnovy zaniklé přední kolny, pro niž existují dostatečné podklady v zaměření Kurialova archivu.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 17-V 1:25/1:50, Kratochvíl, Zemánek, Valentová 1956

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Václav Mencl: *Lidová architektura v Československu, Praha 1980*

Antonín Kurial: *Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov, Brno 1989*

evidenční list nemovité kulturní památky:

Popis památky: Zemědělská usedlost se žudrem v souvislém zastavění návsi. Žudr vpravo stavební parcely poněkud stlačené hloubky, než je tomu v Lysovicích zvykem. Ze žudru dveře do dlouhé síně, v níž je vlevo vstupu černá kuchyň. Za kuchyní dveře do světnice, v čele síně vstup do dolní komory vedle dřevěného schodiště do podstřeší žudru. Kuchyň, vytvořená v přistavěném traktu je otevřena dveřmi na krátký gaňk podle chlěva. Z kuchyně jde se potom do dalšího obytného prostoru - světničky vedle průjezdu. Kolmo k obytnému stavení jsou vystavěny chlěvy, otevřené vchody a okénky do náspí. Dvůr uzavírá v plné šířce průjezdná stodola s přistavěnými kůlničkami, v nichž jsou ukryty schody do sklepa. Architektonicky se uplatňuje průčelí do návsi typickou úpravou. Okenní otvory jsou rámovány v bíle olíčené profilované šambráně s naznačením klenáku ve štuku. Hlavní plocha omítky je hrubá. Střecha bobrovková, vrata svisle bedněná, segmentově zaklenutá.

Materiál: Vepřovice, dřevo, vápenná omítky, krytina: břidlice

Časové, slohové a autorské určení: 18. století

Na plánu stabil. katastru 1826 žudrový dům.

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: Původní dispozice rozvinutá pozdější přístavbou do dvora o druhý trakt řadí objekt mezi ostatní významné domy v Lysovicích. Památková ochrana je bezpodmínečně nutná ve vazbě s vedlejším domem.

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: Výměna krytiny nemůže být dále oddalována, výměna vadných částí krovu. Majitel chce objekt přestavět podle svých názorů, jinak nehodlá památkovou konzervaci financovat.

GA 1985: nutná oprava dvorní fasády a interiérů, oprava střechy
Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření: Obytná funkce hlavního stavení trvá.

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek - neg.č. 31987,31988

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: prof. Kurial VUT Brno E 4 3713

Evidenční list zpracoval: Milan Kříž - 1965 - 12. srpna

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.624, foto VI:Dufka 1934; inv.č. __, foto J.Foltýn 1977

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.376, foto VI.Fyman 1957; 79.377, foto Č.Šíla 1957

archiv PÚ v Brně: foto 19__ - Macha; 1982, 1984 - Holáň; 1992 - Winklerová; 1968, 1976 - Buček; 1970, 1976 - Klimeš; 1967 - Novotný; viz. též evidenční list nemovité kulturní památky

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

11.10.1997

kat. č. 27

čp. 24

(pč. 45)

(pč. 46)

usedlost

Popis:

Zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi. Sestává z obytného domu se sýpkovým polopatrem s navazujícím hloubkovým jednotrakovým hospodářským dvorním křídlem se zvýšeným podstřeším. V místě zaniklé přední kolny novostavba nad sklepem. Druhý sklep zasahuje pod zahradu v návaznosti na hospodářské křídlo. V zadní části zahrady při záhumenní cestě příčně průjezdná stodola.

Přední dům má dispozici na principu podélného dvoutraktu s hloubkovým průjezdem otevřeným do dvora ("návratím") na západní straně uličního křídla a rohovou vstupní síní na jeho straně východní; za síní je situována dolní komora, z níž je žebříkovým schodištěm přístupná rohová komora nad vstupní síní a dolní komorou. Zbývá část podstřeší s komorami ve dvorním traktu přístupná z návratí. Hlavní uliční průčelí s typovými výplněmi a břizolitovou povrchovou úpravou; sokl z umělého kamene.

Dvorní průčelí rovněž s břizolitem a typovými výplněmi; v patře šestitabulková menší okénka; korunní římsa cihelná z nakoso kladených cihel. Vnitřní prostor návratí s vápennou ličkou; omodřen. Průčelí hospodářského dvorního křídla se zdůrazněnými cihelnými záklenky otvorů a cihlenými parapetními římsami; dveře mají po stranách dřevěné ozdobné ochranné obložení.

Návratí a sýpkové komory domu s trámovými stropy. V hospodářském křídle segmentové klenby do traverz.

Stodola při záhumenní cestě je příčně průjezdná, zděná z pálených cihel s kamenným soklem a odstupňovanou korunní římsou; středním vjezdová vrata s trámovým průvlakem visle bedněná; na štítovém

průčelí vidět otisk štítu zaniklé stodoly sousedního čp.25.
Sedlové střechy s pálenou - u stodoly s eternitovou - krytinou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje dosud nerozdělenou usedlost, jejíž součástí byl i později oddělený výměnek - dnešní čp.72 (viz. též).

Hlavní dům usedlosti měl úhlovou dispozici s jednotrakovým uličním křídlem, na jehož východní straně předstupuje výstupek žudru. Na dům navazovalo hloubkové chlévové křídlo. Dvůr v celé šíři uzavírala příčně průjezdná stodola - kolna s mohutným středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně. V zadní části zahrady při záhumenní cestě byla pak situována menší žlutě značená stodůlka čtvercového půdorysu (ze spalného materiálu).

Po roce 1826 se usedlost rozdělila (nejspíše ještě před polovinou století). Po rozdělení vznikla nejspíše nutnost vybudování nové přední kolny, dnes již neexistující.

Dochovaná stavební podoba domu je výsledkem radikální rekonstrukce provedené počátkem 20.století (dle sdělení vlastníků byl na východním štítě domu letopočet 1908). Přestavbě mohl předcházet mezistupeň s rohovou patrovou komorou nad vstupní síní a zadní komorou; obě tyto charakteristické části jsou ve skladbě domu čitelně zachovány. Průčelí domu na uliční i dvorní straně byla upravena ve třetí čtvrtině tohoto století do dnešní podoby.

Chlévové křídlo je výsledkem přestavby provedené na přelomu 19. a 20.století, snad zároveň s přestavbou domu.

Z prvních desetiletí tohoto století pochází i nová zadní příčně průjezdná stodola.

Hodnocení:

Celistvě (s výjimkou přední kolny) dochovaná hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem se sýpkovým polopatrem obracejícím se do prostoru návsi a průčelím znehodnoceným bezdouchou poválečnou úpravou. Interiery domu, dvorní křídlo i zadní příčně průjezdná stodola zachovány bez podstatnějších rušivých zásahů v podobě z prvních desetiletí tohoto století. Pozornost zasluhuje dispoziční a prostorové uspořádání domu s rohovou komorou v patře nad síní a zadní dolní komorou, dokládající mezistupně lokálně typického vývoje domu k řádnému sýpkovému polopatru. Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu"). Stejný význam má v rámci PZ i zadní příčně průjezdná stodola.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání dochovaných staveb usedlosti, jejich historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Uliční i dvorní průčelí předního domu vyžaduje architektonickou rehabilitaci, přičemž členění lze zčásti odvodit od dochovaných prvků dvorního průčelí (okénka podstřeší, korunní římsa...).

Rozvoj nemovitosti možno směřovat do obnovy přední kolny v rozsahu zachyceném historickými plány; výškovou regulaci odvodit od hospodářského křídla a zaměření zaniklé kolny čp.72 (Kuriálův archiv).

průzkum:
27.07.1997 25.08.1997

redakce:
11.10.1997

kat. č. 28

čp. 25

(pč. 47)

(pč. 48)

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi.

Sestává z domu úhlové dispozice s rohovou komorou nad bývalou síní a zadní komorou a navazujícího hloubkového křídla. Prostory domu a dvora nebyly v době průzkumu přes opakované pokusy přístupné; dle mapových podkladů by mělo existovat i zadní křídlo uzavírající prostor dvora.

V zadní části zahrady při záhumenní cestě pozůstatek obvodové zdi stodoly (vlastně torzo tří nároží z nepálených cihel).

Uliční průčelí domu členěno typovými výplněmi; po levé straně plechová vjezdová vrata s rovným nadpražím; sešíkmená korunní římsa.

Sedlové střechy s eternitovými šablonami; rohová patrová komora do návsi se střechou zvalbenou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost s domem úhlového půdorysu s výstupkem žudru na východní straně jednotraktového uličního křídla; na dům navazovalo hloubkové chlívové křídlo; dvůr uzavírala kolna. Při záhumenní cestě pak byla situována dnes téměř zaniklá příčně průjezdná stodola se středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně.

Všechny objekty usedlosti jsou značeny růžově (z nespalného materiálu).

Po roce 1826 byl dům přestavěn do podoby s rohovou komorou nad vstupní síní a zadní dolní komorou. K přestavbě došlo nejspíše až po polovině 19. století, nejpozději v prvních desetiletích tohoto století. Podoba průčelí domu je výsledkem úprav ve třetí čtvrtině tohoto století.

Případnou existenci klasicistních nebo starších konstrukcí je třeba prověřit doplňujícím stavebně historickým průzkumem po zpřístupnění usedlosti.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem s rohovou komorou v patře obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným poválečnou úpravou.

Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případným stavebním zásahům musí předcházet doplňující SHP, z jehož výsledků je třeba vycházet.

Je přitom zapotřebí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, dochované historické konstrukce, prvky a architektonický detail

Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci spojenou s

osazením atypických dvoukřídlových oken tradičního formátu a provedení v přízemí a náhradou plechových vrat dřevěnými.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

12.10.1997

kat. č. 29

čp. 26

(pč. 49)

usedlost

Popis:

Usedlost situovaná na severní straně lysovické návsi. Sestává z patrového obytného domu, navazujícího na řadovou zástavbu návsi na západní straně parcely, úzkého hloubkového západního hospodářského křídla přistavěného podél dvorního křídla sousední usedlosti čp.25 a části dnes druhotně samostatného hloubkového východního dvorního křídla. V zadní části dvora na místě přední stodoly - kolny, z níž zůstala zachována část jižní obvodové zdi, je za východním hospodářským křídlem situována samostatná přízemní hospodářská stavba. Zahradu uzavírá na severní straně při záhumenní cestě ohradní zeď z nepálených cihel (s korunou dozděnou z pálených cihel) s cihelnou stříškou se sklonem do zahrady a svisle bedněnými vjezdovými vraty. Obytný dům s dispozicí na principu podélného dvoutraktu znepřehledněnou poslední úpravou; zazděný průjezd ve východní části půdorysu, po jeho straně přízemní vstupní přístavek. Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Napravo od vstupního přístavku plechová vjezdová vrata do dvora a ohradní zeď rovněž obřizolitovaná. Dvorní průčelí v přízemí s dosud patrným průvlakem průjezdu a nově osazenými typovými výplněmi; patro s plastickou omítkou a bílými lemujícími hladkými pásy; průčelí má cihelnou odstupňovanou režnou korunní římsu, sýpkové polopatro s okénky dvoukřídlými čtyřtábulkovými; obdobná neporušená úprava průčelí i na západním dvorním křídle. Zbytek chlévového východního křídla s hladkou vápennou omítkou; průčelí členěno otvory se zdůrazněnými segmentovými záklenky;

okna s cihelnými parapetními římsami.

Zachována štítová zadní zeď zaniklého domu s otiskem půdního lepenice ve štítě a v přízemí stěnou bávalé komory s plošným obloučkovým dekorem vtlačovaným prsty do mokré hliněné omítky - "Murl".

Sedlové střechy s pálenou krytinou; střecha domu pokryta eternitovými šablonami; západní dvorní křídlo se střechou pultovou se sklonem do dvora.

Chlévové východní dvorní křídlo s trémovými stropy.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s výstupkem žudru na východní straně uličního křídla a vyděleným výměnekem na jeho straně západní. Na dům navazovalo hloubkové chlévové východní dvorní křídlo. V zadní části dvora na jeho východní straně na ně navazovala příčně průjezdná stodola - kolna s jednou pernou a rizalitem vjezdu na zahradní straně. Dnes již neexistující kolna byla po roce 1826 rozšířena na celou šíři dvora.

Zachovaná část východního chlévového křídla je výsledkem přestavby koncem 19. století.

Výměnek byl přestaven kolem roku 1940 (dle ústní informace současného majitele) na patrový podélný dvourakt s postranním hloubkovým průjezdem do dvora; zároveň bylo přistavěno i západní dvorní křídlo.

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu.

Přední kolna byla v té době již rozšířena na celou šířku dvora a zmenšena o vjezdový zahradní rizalit. Dům a chlévové křídlo půdorysně odpovídají stavu zachycenému stabilním katastrem; průjezd byl (jak je již výše uvedeno) přičleněn k výměnku přestavěnému ve čtyřicátých letech.

Dům měl dispozici s rohovou síní přístupnou z návsi podsíní předstupujícího žudru, z níž byla přístupná světnice v uličním a dolní komora na začátku dvorního křídla. Ze síně byla vedle vstupu při stěně světnice vydělena černá kuchyně. Po straně světnice byla pak v uličním křídle situována úzká světnička. Z dolní komory byla

žebříkovým schodištěm přístupná lepenicová komora vložená do krovu nad žudrem, síní a komorou, v zadní části se rozšiřující.

Z dokumentace Kuriálova archivu a fotodokumentace SUPP z padesátých let známe i podobu exteriéru domu s průčelím do návsi členěným plochami plastické omítky s bílými hladkými pásy lemujícími i okna se segmentovými záklenky a charakteristickým blokem žudru s hříbovitým vstupním obloukem.

Usedlost měla sedlové střechy kryté bobrovkou; střecha u štítu žudru byla do návsi skosená polovalbou.

Podle evidenčního listu nemovitě kulturní památky v roce 1965 byla usedlost ve velmi špatném stavebně technickém stavu - "dům zřícený; stavební konstrukce dřevěná rozebrána, hliněné stěny v rozvalinách...".

Do dnešních dnů zůstala zachována pouze část východního dvorního křídla s přiléhajícím štítovým průčelím zadní komory s otiskem lepenice a část obvodového zdiva kolny.

Nedlouho po roce 1965 byl přestavěn i bývalý výměnek a rozšířen o vstupní přízemní přístavbu na úkor demolovaného domu usedlosti.

Hodnocení:

Likvidace usedlosti s velmi hodnotným domem se žudrem byla hrubým narušením historické urbanistické struktury PZ.

Jediným hodnotným pozůstatkem usedlosti zůstává část východního chlévového křídla s přiléhajícím štítovým průčelím zadní komory s otiskem lepenice. Pozornost zasluhuje i ohradní zeď zahrady při záhumenní cestě a úzké západní dvorní křídlo ze čtyřicátých let tohoto století.

Patrový dům ze čtyřicátých let na místě výměnku je stavbou hmotově nerušící s průčelími architektonicky degradovanými bezduchou poválečnou úpravou.

**Usedlost byla zapsána do státního seznamu pod č.r. 7-3708;
22.6.1964 bylo upuštěno MK od ochrany.**

**Doporučujeme podat návrh na prohlášení dochovaného
hospodářského křídla za kulturní památku.**

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Případné stavební úpravy musí respektovat poslední zachované části usedlosti z 18. - 19.století včetně zbytků obvodového zdiva kolny i úzké západní křídlo ze čtyřicátých let tohoto století. Je třeba brát důsledně ohled na jejich prostorovou a dispoziční skladbu, autentické historické konstrukce, prvky a architektonický detail. Výhledově obnovit zaniklý dům a přední kolnu s využitím dostupné dokumentace.

Dům na místě výměnku vyžaduje především rehabilitaci průčelí, která je možno odvodit od zachovaných částí dvorních průčelí.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 12-V 1:25/1:50, Klímek, Kratochvíl 1956

*Václav Burian: Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku,
Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Václav Mencl: Lidová architektura v Československu, Praha 1980

*Antonín Kurial: Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov,
Brno 1989*

evidenční list nemovité kulturní památky:

Popis památky: Zemědělská usedlost s hliněným obytným domem v rozvalinách. Původně vyškovský typ místně architektonicky i dispozičně ztvárněný, se žudrem v pravém rohu parcely. Kůlny ve dvoře dosud stojí. Zbytky vnější omítky vápenné, stříkané koštětem, s bílým rámováním otvorů.

Materiál: na zbořeníšti pouze hlína.

Časové, slohové a autorské určení: 18. století

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: zemědělská usedlost vyškovského typu se žudrovým hliněným obytným domem

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: dům zřícený.

Stavební konstrukce dřevěná rozebrána, hliněné stěny v rozvalinách. Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření: ruina - maskovat v uliční frontě zídka

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek - neg.č. 5132

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: E 4 3708

Evidenční list zpracoval: Milan Kříž - 6.9.1965

Poznámky, záznamy změn a doplňků: výnosem MŠK č. 23511/64 - V/2 ze dne 22.6.1964 upuštěno od památkové ochrany

Archivní fotodokumentace:

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.378, foto VI.Fyman 1957

archiv PÚ v Brně: foto 19__ ; viz. též evidenční list nemovité kulturní památky

průzkum:

27.07.1997 25.08.1997

redakce:

13.10.1997

kat. č. 30

čp. 27

(pč. 50/1)

usedlost

Popis:

Zděná usedlost ukončující na východní straně severní řadu usedlostí lysovické návsi.

Sestává z domu se sýpkovým polopatrem s přízemní přístavbou na západní straně a navazujícím východním hospodářským křídlem se zvýšeným podstřeším a zadní dvojité kolny uzavírající prostor dvora, využitě dnes jako autoopravna. Tato využívá jako manipulační dvůr bývalou zahradu oplocenou vlnitým plechem. Na bývalou kolnu zde na západní straně navazuje parazitní užitková přístavba provizorního charakteru.

Dům usedlosti má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem otevřeným do dvora na západní straně uličního křídla a vstupní síní na jeho straně východní. Sýpkové podstřeší je dnes přístupné ze začátku chlévového křídla; nad síní a bývalou dolní komorou je v něm vydělena hloubková rohová komora. Z průjezdu ve dvorním traktu přístupný malý sklípek.

Vnější průčelí usedlosti s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; hlavní průčelí do návsi má zachovánu profilovanou hladkou korunní římsu. Průčelí dvorního křídla i navenek obílené a podrovnané, s odstupňovanou hranolovou korunní římsou.

Vjezd do autoopravy štíťovým průčelím; nová plechová prosklená vjezdová vrata, po straně nevhodná sklobetonová výplň.

Dvorní průčelí domu hladké obílené s okoseným nárožím po straně průjezdu, členěno okny dělenými do T.

Dvorní průčelí chlévového křídla se zdůrazněnými cihelnými segmentovými záklenky; dveřní otvory mají postranní dřevěné ozdobné chrániče.

Sedlové střechy s eternitovými šablonami. Přístavba domu s pultovou střechou. Přístavek autoopravny s plochou střechou.

Průjezd má trémový strop; trámy s okosem a s náběhy, bedněný záklop; podél hloubkových stěn pod stropem hnědé pásy. Sklep s dvorní křídlo se segmentovými klenbami do traverz.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost atypického půdorysu s podélným uličním křídlem se středním rizalitem (pravděpodobně žudrem), za nímž se kolmo napojovalo hloubkové chlévové křídlo; dvůr uzavírala příčně průjezdná stodola - kolna s jednou pernou a rizalitem odpovídajícím vjezdu na zahradní straně. Vazba chlévového křídla na dům a méně hluboký východní díl uličního křídla naznačuje, že se spíše než o podélně orientovaný dům se střední vstupní síní se žudrem, jednalo o typickou úhlovou dispozici s rohovou síní a východní díl uličního křídla byl výměnkem. Pozornost zasluhuje i fakt, že dům ještě neměl krytý průjezd do dvora. Oproti ostatním usedlostem byla tato co do velikosti staveb i dvora relativně malá.

Dům i chlévové křídlo byly znovu vystavěny v poslední čtvrtině 19. století. Této stavební fázi odpovídá u domu hliněné zdivo přízemí a dispoziční skladba s rohovou komorou nad vstupní síní a bývalou dolní komorou.

Řádné sýpkové patro (již z pálených cihel) bylo doplněno kolem roku 1925.

Přibližně v téže době byla přestavěna i kolna.

Dochovaná stavební podoba domu, zvláště jeho uliční průčelí, je poznamenáno úpravou ve třetí čtvrtině tohoto století.

Kolna upravena v devadesátých letech na autoopravnu.

Hodnocení:

Celistě dochovaná hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem se sýpkovým polopatrem obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Pozornost zasluhuje dispoziční a prostorové uspořádání domu s rohovou komorou v patře nad síní a zadní dolní komorou, dokládající mezistupně lokálně typického vývoje domu k řádnému sýpkovému polopatrú. Vedle něj je hodnotnou součástí usedlosti i chlévové křídlo z konce 19.století dochované bez podstatnějších rušivých zásahů. Kolna upravená na autoopravnu zůstává přes některé nevhodné zásahy (vjezd štítovým průčelím, povrchové úpravy, výplně) stavbou hmotově tradiční. V kontextu PZ působí rušivě její přístavba a plechové oplocení bývalé zahrady.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům, hospodářské křídlo a bývalá kolna usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb, dochované konstrukce, prvky a architektonický detail z 19. a 1.pol.20.s.

Dům usedlosti vyžaduje rehabilitaci uličního průčelí; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; členění průčelí v přízemí odvodit od sýpkového podstřeší, základní vodítko poskytuje i dvorní průčelí.

Kultivovanou úpravu fasád zasluhuje i autoopravna, u níž je rovněž žádoucí opětovně uslepit nelogický vjezd ze štítového průčelí.

Přístavba autoopravny po dožití k odstranění.

Plechové oplocení bývalé zahrady nahradit řádnou ohradní zdí nebo alespoň dřevěným plotem.

kat. č. 31

(býv. č. 53)

(pč. 58)

chalupa

Popis:

Přízemní chalupa situovaná ve shluku na jihovýchodní straně historického jádra.

Je podélně orientovaná k cestě vedoucí na humna, s dispozicí s postranním návratím.

Uliční průčelí je členěno svisle bedněnými vjezdovými vraty návratí s rovným nadpražím a dvěma okny lemovanými obílenými pásky, z nichž levé je dvoukřídlové šestitabulkové, pravé se sklobetonovou výplní. Plocha průčelí modře podrovnána, lemována bílým rámem. Nad vjezdem letopočet 1925.

Štít obložen eternitem.

Podélná sedlová střecha kryta eternitovými šablonami. Návratí do dvora podepřeno dřevěným sloupkem.

průzkum:
27.07.1997 25.08.1997

redakce:
13.10.1997

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě samostatně stojící chalupu; v té době od návsi nejvzdálenější z paralelně za sebou vysazených chalup na východním okraji historického jádra vsi po roce 1771.

Dnešní chalupa je novostavbou na jejím místě z roku 1925, která se svou orientací již přizpůsobila v průběhu 19. století vzniklé uličce na humna.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční chalupa s tradičně řešeným průčelím. Důležitá součást malebného shluku chalup na jihovýchodním okraji historického jádra.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je chalupa navržena k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební zásahy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu, autentické historické konstrukce, prvky a architektonický detail.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto J.Foltýn 1977

průzkum:

27.07.1997 . . .

redakce:

13.10.1997

kat. č. 32

(býv. č. 50)

(pč. 56)

zaniklá chalupa

Popis:

Plocha na místě zaniklé chalupy.

Na jejím místě základy čtvercového půdorysu zaujímající celou hloubku parcely.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě samostatně stojící chalupu; součást skupiny chalup paralelně za sebou vysazených na východním okraji historického jádra vsi po roce 1771.

Podobu domu, který zanikl po roce 1993 známe z fotodokumentace pořízení v rámci řízení o prohlášení za kulturní památku. Byl zřejmě přestavěn a rozšířen ve třicátých letech, přičemž získal kvalitní geometrizující fasádu členěnou vodorovnými pásy hladké a plastické omítky.

kat. č. 33

Hodnocení:

Likvidace domu byla ochuzením historického stavebního fondu a narušením jeho urbanistické struktury.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je chalupa navržena k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Obnovit v rozsahu zachycením historickými plány dle dostupné fotodokumentace.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto J.Foltýn 1977
archiv PÚ v Brně: 1993 - Hejtmánková

průzkum:
27.07.1997 . . .

redakce:
14.10.1997

(býv. č. 48)

(pč. 52)
(býv. pč.55)

zaniklá chalupa

Popis:

Plocha na místě zaniklé chalupy; její místo dnes zaujímá přízemní drobná hospodářská stavba s pultovou střechou, náležející nejspíše k čp.69 (pč.52) - viz.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě samostatně stojící chalupu; součást skupiny chalup paralelně za sebou vysazených na východním okraji historického jádra vsi po roce 1771.

Její podobu ani dobu zániku neznáme.

Hodnocení:

Zánik domu byl ochuzením historické urbanistické struktury PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

V případě záměru rozvoje domu čp.69 obnovit v rozsahu zachyceném mapou SK; výškovou regulaci odvodit od sousedící drobné přízemní zástavby.

kat. č. 34

průzkum:

02.08.1997 . . .

redakce:

15.10.1997

(býv. č. 28)

(pč. 59)

zaniklá chalupa

Popis:

Plocha na místě zaniklé chalupy na jihovýchodním okraji historického jádra vsi.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě samostatně stojící chalupu, která podle čísla popisného jako jediná ze skupiny chalup paralelně za sebou vysazených na východním okraji historického jádra byla zahrnuta do prvního číslování a vznikla tedy před rokem 1771. Od vysazené skupiny se lišila i velikostí a skutečností, že měla zahradu.

Její komorová část je zčásti zachycena na pozadí fotografie ze třicátých let (viz čp.49 - VM); byla přízemní s podélnou sedlovou střechou v té době již s pálenou krytinou a měla obílené podrovnané průčelí (fotografie zachycuje průduch komory).

Zanikla nejspíše až po roce 1945.

Hodnocení:

Likvidace domu byla ochuzením historického stavebního fondu a narušením jeho urbanistické struktury.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Obnovit v rozsahu zachyceném historickými plány s využitím dostupné fotodokumentace.

průzkum:

02.08.1997 . .

redakce:

15.10.1997

kat. č. 35

(býv. č. 49)

(pč. 51)

(pč. 123)

zaniklá chalupa

Popis:

Plocha na místě zaniklé chalupy na jihovýchodním okraji historického jádra vsi.

Na místě zadního křídla k návsi hloubkově orientovaná garáž.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě řadovou koncovou chalupu; součást skupiny chalup paralelně za sebou vysazených na východním okraji historického jádra vsi po roce 1771. Byla nejzápadnější z přední řádky tří chalup při návsi, které jsou všechny označeny na indikační skice SK číslem popisným 49.

Její podobu známe z fotografií ze třicátých let (VM). Byla přízemní s podélnou sedlovou střechou jednostranně zvalbenou v té době ještě krytou došky. Průčelí do návsi měla podrovnané s plastickou omítkou a bílým lemovacím páskem, členěno šestitabulkovými dvoukřídlými okny se segmentovými záklenky a převýšeným hříbovitým vstupním otvorem s brankou (podobným vstupu do žudru), lemovanými rovněž bílými hladkými šambránovými pásky. Zanikla nejspíše až po roce 1945.

Hodnocení:

Likvidace domu byla ochuzením historického stavebního fondu a narušením jeho urbanistické struktury.
Garáž na jeho místě v kontextu PZ velmi ruší.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Garáž na dožití.
Obnovit v rozsahu zachyceném historickými plány s využitím dostupné fotodokumentace.

Archivní fotodokumentace:

*muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.631, foto VI:Dufka 1934,
inv.č.2246, foto Dr.Rutar*

průzkum:

02.08.1997 . .

redakce:

15.10.1997

kat. č. 36

čp. 69 (pův. č. 49)

(pč. 52)

chalupa

Popis:

Přízemní zděná chalupa podélně orientovaná k návsi situovaná v řádce chalup na jv okraji historického jádra; druhotně koncová. Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s krátkým dvorním západním křídlem. Ve dvoře paralelně s domem drobná hospodářská stavba s pultovou střechou.

Průčelí do návsi členěno novými šestitabulkovými okny lemovanými žlutě olíčenými šambránovými rámy s přímými parapetními římsami; žlutě nalíčená i profilovaná korunní římsa; hrubý sokl s obkladem. Štítové průčelí s tvrdou nástříkovou omítkou.

Dům má podélnou sedlovou střechu s pálenou krytinou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě řadovou chalupu; součást skupiny chalup paralelně za sebou vysazených na východním okraji historického jádra vsi po roce 1771. Byla střední z přední řádky tří chalup při návsi, které jsou všechny označeny na indikační skice SK číslem popisným 49. Na východní straně měla do návsi rízlít - snad žudro. Dochovaná stavební podoba domu je výsledkem přestavby koncem 19.století, při níž byl odstraněn výstupek a chalupa prohloubena na dvoutraktovou. Její dochovaná stavební podoba je poznamenána úpravami v posledních desetiletích.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

15.10.1997

Hodnocení:

Hmotově tradiční chalupa obracející se do návsi poněkud tvrdě obnoveným průčelím zachovávajícím základní rozvrh z konce 19.století.

Přes negativní zásahy (nerespektování autentických prvků a materiálů) důležitá součást malebného shluku chalup na jihovýchodním okraji historického jádra.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je chalupa navržena k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu, dochované historické konstrukce a prvky. Při nejbližší úpravě uličního průčelí provést hladkou vápennou omítku a jednoduchou úpravu soklu.

Archivní fotodokumentace:

archiv PÚ v Brně: 1992 - Winklerová

kat. č. 37

čp. 70 (pův. č. 49)

(pč. 53)

chalupa

Popis:

Dům se sýpkovým podstřeším podélně orientovaný k návsi situovaný v řádce chalup na jv okraji historického jádra. Je zděný z nepálených cihel se štíty dozdívanými z cihel pálených.

Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s hloubkovým průjezdem situovaným v západním dílu půdorysu a s rohovou vstupní síní ve východním dílu uličního traktu.

Průčelí do návsi s plastickou omítkou, lemováno obíleným páskem; sýpkové polopatro odděleno dekorativní kordonovou římsou s geometrickými motivy křížků; profilovaná římsa korunní; sokl z umělého kamene. Otvory v přízemí v pravoúhlých šambránách s uchy s motivy kosočtverců; dvoukřídlová okna dělená do T mají profilované parapetní římsy se závěsy; po levé straně panelované vstupní dveře s děleným nadsvětlíkem. Nad vjezdovými vraty letopočet 1939. Okna sýpkového podstřeší dvoukřídlová čtyřtabulková v pravoúhlých šambránách s uchy s kapkami, mají přímé parapetní římsy a parapetní závěsy.

Dvorní průčelí hladce bíle olíčeno.

Podélná sedlová střecha s betonovou taškou.

Stavební historie:

Map stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě řadovou chalupu; součást skupiny chalup paralelně za sebou vysazených na východním okraji historického jádra vsi po roce 1771. Byla krajní z přední řádky tří chalup při návsi, které jsou všechny označeny na indikační skice SK číslem popisným 49. Na východní straně měla do návsi rízalit - snad žudro.

Dnešní dům je výsledkem přestavby provedené nejpozději roku 1939 (dle datování na průčelí).

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům se sýpkovým podstřeším obracející se do návsi kvalitním geometrizovaným historizujícím průčelím z konce 30. let tohoto století.

Důležitá součást malebného shluku chalup na jihovýchodním okraji historického jádra.

Dům je zapsán ve státním seznamu pod č.r. 7-3772.

(? **Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je chalupa navržena k prohlášení památkou, řízení neukončeno.**)

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Archivní fotodokumentace:

archiv PÚ v Brně: 1993 - Hejtmánková; viz. též evidenční list nemovité kulturní památky

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
16.10.1997

kat. č. 38

čp. 71

(pč. 112)

chalupa

Popis:

Přízemní zděná chalupa podélně orientovaná k návsi situovaná jako koncová v řádce chalup na jv okraji historického jádra. Dvůr ohrazuje oplocení s bedněnými výplněmi s vjezdem s prkénkovými vraty.

Dům v době průzkumu trvale nepřístupný; pravděpodobně podélný jednotrakt.

Průčelí do návsi s podkladovou tvrdou omítkou se sešíkmenou korunní římsou členěno širšími dvoukřídlými šestitabulkovými okny s přímými parapetními římsami.

Má podélnou sedlovou střechu na nároží zvalbenou, krytou bobrovkou.

Stavební historie:

Dům na tomto místě nezachycuje ještě mapa stabilního katastru z roku 1826 ani její reambulace.

Vznikl pravděpodobně až koncem 19. století.

Jeho dochovaná stavební podoba je (alespoň z exteriéru) poznamenána úpravami v posledních desetiletích.

Hodnocení:

Hmotově tradiční chalupa obracející se do návsi poněkud tvrdě obnoveným průčelím zachovávajícím základní rozvrh z konce 19. století.

Přes negativní zásahy (nerespektování autentických prvků a materiálů) důležitá součást malebného shluku chalup na jihovýchodním okraji historického jádra.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je chalupa navržena k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případným stavebním úpravám musí předcházet doplňující SHP, z jehož výsledků je třeba vycházet. Musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu, dochované historické konstrukce a prvky. Při nejbližší úpravě uličního průčelí provést hladkou vápennou omítku a jednoduchou úpravu soklu.

Archivní fotodokumentace:

archiv PÚ v Brně: 1992, 1993 - Winklerová, Hejtmánková

průzkum:
27.07.1997 . . .

redakce:
17.10.1997

kat. č. 39

(býv. č. 54)

(pč. 54)

zaniklá chalupa

Popis:

Plocha na místě zaniklé chalupy na jihovýchodním okraji historického jádra vsi.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě jednu ze skupiny chalup paralelně za sebou vysazených na východním okraji historického jádra vsi po roce 1771. Její podobu ani dobu zániku neznáme.

Hodnocení:

Zánik domu byl ochuzením historické urbanistické struktury PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Obnovit v rozsahu zachyceném mapou SK; výškovou regulaci odvodit od sousedící drobné přízemní zástavby.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
17.10.1997

kat. č. 40

čp. 52

(pč. 57)

chalupa

Popis:

Přízemní zděná chalupa situovaná ve shluku na východním okraji historického jádra vsi.

Je podélně orientovaná k cestě na jižní humno; na jižní straně se k ní připojuje krytý vjezd, na severní od cesty ustupující patrová hospodářská stavba na sklepě.

Dům má dispozici na principu podélného dvoutraktu. Podstřešní komora ve dvorním traktu.

Průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; sokl z umělého kamene; vstupní dveře dřevěné panelované s ozdobnými florálními terči a kosočtverci, s nadsvětlíkem s rovným nadpražím. Ustupující krytý vjezd po levé straně s dřevěnými svisle bedněnými vjezdovými vraty s trémovým překladem. Podélné sedlové střechy s pálenou krytinou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě jednu ze skupiny chalup paralelně za sebou vysazených na východním okraji historického jádra vsi po roce 1771.

Nejdříve v poslední čtvrtině 19. století ji nahradila dnešní chalupa opačné orientace, přizpůsobující se mladší domkářské zástavbě lemující cestu na jižní humno.

Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční chalupa s průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou (pozornost zasluhují dochované vstupní dveře); hospodářské stavby a vjezd rovněž hmotově tradiční. Přes negativní zásahy důležitá součást malebného shluku chalup na jihovýchodním okraji historického jádra.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu a hospodářských staveb, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Dům vyžaduje rehabilitaci průčelí; minimální zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky s barevně odlišeným podrovnáním soklu; výhledově nahradit typové výplně atypickými dvoukřídlovými okny tradičního formátu a provedení.

průzkum:
27.07.1997 25.08.1997

redakce:
17.10.1997

kat. č. 41

čp. 62

(pč. 109)

chalupa

Popis:

Přízemí zděná chalupa situovaná ve shluku na východním okraji historického jádra vsi.

Je podélně orientovaná k cestě na jižní humno.

Jádrem dispozice je podélný jednotrakt se dvěma připojenými postranními krátkými hloubkovými křídly.

Průčelí s břizolitovou omítkou členěno typovými výplněmi s postranními vstupními dveřmi síně lemovanými úzkými obílenými šambránami; zachována profilovaná korunní římsa.

Dům má podélnou sedlovou střechu s dvoudrážkovými taškami.

Stavební historie:

Dům je na tomto místě zachycen až jako reambulace stabilního katastru; vznikl nejspíše až ve třetí čtvrtině minulého století (do roku 1869).

Jeho dochovaná stavební podoba je poznamenána úpravami ve třetí čtvrti tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční chalupa z 19.století s průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Přes negativní zásahy důležitá součást malebného shluku chalup na jihovýchodním okraji historického jádra.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Dům vyžaduje rehabilitaci průčelí; minimální zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky s barevně odlišeným podrovnáním soklu; výhledově nahradit typové výplně atypickými dvoukřídlovými okny tradičního formátu a provedení.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
17.10.1997

kat. č. 42

čp. 63

(pč. 108)

chalupa

Popis:

Řadová koncová přízemí chalupa situovaná ve shluku na východním okraji historického jádra vsi.

Je podélně orientovaná k cestě na jižní humno; zděná z nepálených cihel.

Dům má trojprostorovou dispozici se střední vstupní síní, z níž je po pravé straně přístupná světnice, po levé světnička. V západní části síně vydělena kuchyně. Do podstřeší vložena lepencová komora. Uliční průčelí po levé straně s oknem světničky, středními vstupními dveřmi a po pravé straně oknem světnice; okna šestitabulková dvoukřídllová s obílenými šambránovými rámy; okna světnice s profilovanými obílenými šambránami s klenáky v nadpraží s přímými parapetními římsami s postranními závěsy se střapci; vstupní dveře s nízkým stlačeným klenebním pasem nadpraží dřevěné panelované s nadsvětílkem. Sokl, profilovaná korunní římsa; plocha průčelí lemována obíleným rámem; plastická zelená omítka.

Podélná sedlová střecha s pálenou krytinou.

V době průzkumu ubouráno štítové průčelí; dobře patrný řez lepencem.

V interieru trámové stropy.

Stavební historie:

Dům je na tomto místě zachycen jako reambulace stabilního katastru; vznikl nejspíše až ve třetí čtvrtině minulého století (do roku 1869). V místě světničky byla pravděpodobně původně komora. Úprava na světničku snad byla provedena spolu s úpravou průčelí na přelomu 19. a 20. století.

V. Burian zde dokumentoval v letech 1945-59 vstupní žudro.

Hodnocení:

Hodnotná hmotově a dispozičně tradiční chalupa z 19. století obracející se k cestě na jižní humno historizujícím průčelím s charakteristickou úpravou s plastickou omítkou a bílými lemuujícími pásy. Pozornost zasluhuje zachovaná podstřešní lepencová komora. Důležitá součást historického stavebního fondu PZ a stabilní prvek její urbanistické struktury.

Dům byl prohlášen MK kulturní památkou; je zapsán ve státním seznamu pod č.r. 7-8763.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

V průběhu průzkumných prací došlo k přezdění světničky; rozsah úprav interieru nezjištěn.

Další případné stavební úpravy musí bezpodmínečně respektovat prostorové a dispoziční uspořádání stavby, autentické historické konstrukce, prvky a architektonický detail. Náhrada zdíva z nepálených cihel za cihly pálené se dle předchozího průzkumu přitom jeví jako zcela bezpředmětná; je třeba mít na paměti jeho specifické vlastnosti a možnost ohrožení zbývající části stavby neuváženým zásahem.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

evidenční list nemovité kulturní památky:

Popis památky: Domkářská usedlost v řadové zástavbě se obrací okapovou stranou k místní komunikaci. Za obytnou budovou následují hospodářské budovy menšího rozsahu. Prostorové uspořádání reprezentuje stavební kulturu jižní Hané, ze síně se vchází jednak do velké obytné světnice, jednak do výměnkářské světničky situované protilehle k obytné jizbě. Kuchyňka je vybudována směrem do dvora. Uvnitř trámové stropy. Stavebním materiálem je nepálená hliněná cihla v kombinaci s kamenem v soklu domu. Střecha sedlová krytá pálenou taškou - falcovkou. Okna šestitabulková. Uliční fasáda demonstruje místní zvyklosti v jejím členění, to je, že pole mezi soklem a římsou je stříkané, v tmavší barvě, rámování oken, segmentového výklenku dveří, soklu a nároží v hladké omítkce je bílé.

Časové, slohové a autorské určení: 19. století

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: Dům dokládá spolu s hospodářským zázemím bydlení a stavební kulturu drobného rolníka.

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: Památka je udržována podle možností vlastníka, drobné statické poruchy
Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření: obytné účely

Odkaz na fotografickou dokumentaci: neg.č. 109 539, 104 868

Evidenční list zpracoval: dr. V. Kovářů, 14.5.1997

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto J.Foltýn 1977

archiv PÚ v Brně: 1992, 1993 - Winklerová, Hejtmánková; viz. též

evidenční list nemovité kulturní památky

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

17.10.1997

kat. č. 43*(pč. 48)*

garáž

Popis:

Druhotně samostatně stojící garáž s pultovou střechou.

Stavební historie:

Novostavba ze druhé poloviny 20.století.

Hodnocení:

Hmotově nerušící stavba.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:Možno zachovat.
Kultivovaně upravit průčelí.*průzkum:*
02.08.1997 . .*redakce:*
17.10.1997**kat. č. 44***(pč. 105)*

zaniklá chalupa

Popis:

Plocha na místě zaniklé chalupy ve shluku na jihovýchodním okraji historického jádra vsi.

Stavební historie:

Dům je na tomto místě zachycen jako reambulace stabilního katastru; vznikl nejspíše až ve třetí čtvrtině minulého století (do roku 1869). Byl podélně orientován k cestě propojující náves a jižní humno. Na mapovém podkladu je zřejmý střední výstupek - snad žudro. Podobu domu ani dobu jeho zániku neznáme.

Hodnocení:

Zánik domu byl ochuzením historické urbanistické struktury PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Obnovit v rozsahu zachyceném reambulací mapy SK; výškovou regulaci odvodit od sousedící drobné přízemní zástavby.

průzkum:
02.08.1997 . .*redakce:*
17.10.1997

kat. č. 45*(pč. 106)*

zaniklá chalupa

Popis:

Plocha na místě zaniklé chalupy ve shluku na jihovýchodním okraji historického jádra vsi.

Stavební historie:

Dům je na tomto místě zachycen až jako reambulace stabilního katastru; vznikl nejspíše až ve třetí čtvrtině minulého století (do roku 1869). Byl podélně orientován k cestě propojující náves a jižní humno. Na mapovém podkladu je zřejmý střední výstupek - snad žudro. Podobu domu ani dobu jeho zániku neznáme.

Hodnocení:

Zánik domu byl ochuzením historické urbanistické struktury PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Obnovit v rozsahu zachyceném reambulací mapy SK; výškovou regulaci odvodit od sousedící drobné přízemní zástavby.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
17.10.1997

kat. č. 46**čp. 59***(pč. 107)*

chalupa

Popis:

Řadová druhotně koncová přízemí chalupa situovaná ve shluku na východním okraji historického jádra vsi.

Je podélně orientovaná k cestě na jižní humno.

Má dispozici se střední vstupní síní s kuchyní vydělenou ve dvorním dílu; ze síně je přístupná po pravé straně světnice, po levé světnička, k níž je přistavěna další místnost (komora). Po straně světničky krytý vjezd.

Průčelí s plastickou omítkou lemováno obíleným pásem; barevně odlišený sokl. Členěno šestitabulkovými dvoukřídlovými okny v obílených olištovaných šambránách s přímými parapetními římsami se závěsy s postranními kapkami; obdobná šambrána lemuje i dvoukřídlové historizující vstupní dveře s nadsvětlíkem s rovným nadpražím. Nad otvory obílené obdélné panely s plastickým členěním kosočtverci. Po pravé straně vzhledem ke stoupajícímu terénu vyšší blok přístavby. Má obdobné průčelí s menším okénkem se šambránou plasticky členěnou vpadlými obdélníky; nad oknem tři kachle na koso.

Podélné sedlové střechy s pálenou krytinou.

Stavební historie:

Dům je na tomto místě zachycen jako reambulace stabilního katastru; vznikl nejspíše až ve třetí čtvrtině minulého století (do roku 1869). Na mapovém podkladu je zřejmý střední výstupek - snad žudro.

Dochovaná stavební podoba domu je výsledkem přestavby provedené v prvních desetiletích tohoto století, při níž bylo ubouráno vstupní žudro, komora změněna na světničku a nová komora přistavěna po straně světnice.

Hodnocení:

Hodnotný hmotově a dispozičně tradiční dům s jádrem z 19. století upravovaný v prvních desetiletích tohoto století obracející se k cestě na jižní humno kvalitním geometrizujícím průčelím.

Důležitá součást historického stavebního fondu PZ a stabilní prvek její urbanistické struktury.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je dům navržen k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání jádra domu i částí přistavěných v prvních desetiletích tohoto století, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Archivní fotodokumentace:

archiv PÚ v Brně: 1992 - Winklerová

průzkum:

27.07.1997 . . .

redakce:

17.10.1997

kat. č. 47

čp. 58

(pč. 104)

chalupa

Popis:

Zděná chalupa situovaná ve shluku na východním okraji historického jádra vsi na konci řádky lemující zahradu usedlosti čp.29.

Je podélně orientovaná k cestě na jižní humno.

Sestává z domu se sýpkovým polopatrem a přízemního bývalého výměnku, na nějž kolmo navazuje kolna s vjezdem z humna.

Jádro dispozice domu tvoří střední síň po stranách se světnicí a světničkou.

Uliční průčelí s plastickou omítkou s dvoukřídlými okny dělenými do kříže s obílenými profilovanými šambránami a přímými parapetními římsami z umělého kamene v přízemí; menší okna sýpkového podstřeší mají šambrány s motivy dubových listů a profilované parapetní římsy. Okna jsou propojená vodorovnými pásky s motivy dubových listů v přízemí, v patře parapetním páskem s kruhovými motivy. Profilovaná korunní římsa; sokl z umělého kamene. Vstupní dveře síně z historizujícími motivy odvozenými z rokoka; v nadsvětlíku je monogram J.L., uprostřed č. 58, po stranách letopočet 1927. Vstup je zdůrazněn portálem s kanelovanými pilastry s ořímsovaným kladím; v římsě jsou kruhové terče s florálními motivy. V ploše mezi parapetní římsou oken patra a nadokenním páskem oken přízemních jsou jednoduché geometrické "vykrajované" květinové motivy.

Přízemní část bývalého výměnku po levé straně má otvory zazděné; byla zde dvě okna a vstupní dveře, vše lemováno profilovanými šambránami; okna s přímými parapetními římsami se závěsky. Nárožní bosáž; profilovaná korunní římsa.

Průčelí k záhumenní cestě s vjezdem kolny; nad svisle bedněnými vjezdovými vraty s rovným nadpražím letopočet 1924; uprostřed v

terči monogram J.L. Po pravé straně rám lemovaný profilovanou šambránou, v němž je letopočet 1908; mezi čísly 19 a 08 je odstraněný nápis "ERBAUT". Jinak hladké průčelí má sokl z umělého kamene a profilovanou korunní římsu.

Sedlové střechy kryté bobrovkou; na nároží valba.

Stavební historie:

Vysazenou řádku chalup podél zahrady usedlosti čp.29 zachycují až reambulace stabilního katastru. Vznikla nejspíše teprve ve třetí čtvrtině minulého století (do roku 1869) a skládala se ze čtyř malých domků podélně orientovaných k cestě na jižní humno, které měly před vstupy malé výstupky - snad žudra.

Dům čp.58 byl rozšířen roku 1908 o výměnek s kolnou; jeho dochovaná stavební podoba je výsledkem úpravy provedené ve dvacátých letech (dle datování na kolně a vstupu 1924-1927).

Hodnocení:

Hodnotný hmotově a dispozičně tradiční dům s výměnkem s jádrem z 19.století upravovaný v prvních desetiletích tohoto století s kvalitními geometrizujícími průčelími.

Důležitá součást historického stavebního fondu PZ a stabilní prvek její urbanistické struktury.

Dům je zapsán ve státním seznamu pod č.r. 7-3770.

(? Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené

SÚPP je chalupa navržena k prohlášení památkou, řízení neukončeno.)

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu, výměnku i hospodářských částí, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto J.Foltýn 1977

archiv PÚ v Brně: 1993 - Hejtmánková; viz. též evidenční list nemovité kulturní památky

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

17.10.1997

kat. č. 48

čp. 64

(pč. 103)

chalupa

Popis:

Zděná přízemní chalupa situovaná ve shluku na východním okraji historického jádra vsi v řádce lemující zahradu usedlosti čp.29. Je podélně orientovaná k cestě na jižní humno. Do ulice na severní straně předstupuje vstupní přístavek s představeným schodištěm. Průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; zčásti zachována hranolová korunní římsa. Má podélnou sedlovou střechu; vstupní přístavek se střechou plochou.

Stavební historie:

Vysazenou řádku chalup podél zahrady usedlosti čp.29 zachycují až reambulace stabilního katastru. Vznikla nejspíše až ve třetí čtvrtině minulého století (do roku 1869) a skládala se ze čtyř malých domků podélně orientovaných k cestě na jižní humno, které měly před vstupy malé výstupky - snad žudra. Dochovaná stavební podoba domu je výsledkem úprav provedených ve třetí čtvrtině tohoto století, při nichž byl postaven i vstupní přístavek se schodištěm.

Hodnocení:

Hmotově tradiční chalupa s jádrem z 19.století s průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. V kontextu PZ působí velmi rušivě neumělá nová vstupní přístavba se schodištěm. Přes negativní zásahy zůstává vlastní dům důležitou součástí malebného shluku chalup na jihovýchodním okraji historického jádra.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat. Vstupní přístavba k odstranění. Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání vlastního domu, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail. Dům vyžaduje rehabilitaci průčelí; minimální zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky s barevně odlišeným podrovnáním soklu; výhledově nahradit typové výplně atypickými dvoukřídlovými okny tradičního formátu a provedení.

průzkum:
27.07.1997 . . .

redakce:
17.10.1997

kat. č. 49

čp. 56

(pč. 102)

chalupa

Popis:

Zděná přízemní chalupa se zvýšeným podstřeším situovaná ve shluku na východním okraji historického jádra vsi v řádce lemující zahradu usedlosti čp.29.

Je podélně orientovaná k cestě na jižní humno.

Paralelně s domem ve dvoře přízemní hospodářská stavba.

Základ dispozice domu tvoří bývalá vstupní síň (druhotně uslepená) s bývalou kuchyní ve dvorním traktu; po straně síně pak světnice v severním a světnička (pravděpodobně bývalá komora) v jižním dílu půdorysu.

Uliční průčelí s novými šestitabulkovými okny; pravá dvě náležející světnici a levé se segmentovými záklenky; v místě síně takřka neznatelný rizalit. Průčelí je členěno neumělými lisénovými rámy; plocha mezi nimi s neumělou plastickou omítkou. Má profilovanou korunní římsu pod níž probíhá vpadlý pás.

Podélná sedlová střecha s betonovými taškami.

Stavební historie:

Vysazenou řádku chalup podél zahrady usedlosti čp.29 zachycují až reambulace stabilního katastru. Vznikla nejspíše až ve třetí čtvrtině minulého století (do roku 1869) a skládala se ze čtyř malých domků podélně orientovaných k cestě na jižní humno, které měly před vstupy malé výstupky - snad žudra.

U čp.56 je dosud na průčelí patrná zvýrazněná plocha odpovídající ubouranému žudru, které ještě v letech 1945-59 dokumentoval V.Burian.

Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami provedenými v posledních desetiletích, z nichž pochází stávající úprava průčelí vycházející snad ze staršího stavu. Nejpozději při těchto úpravách byla rovněž uslepena vstupní síň provedeny související vnitřní dispoziční úpravy.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční chalupa s poněkud tvrdě obnoveným průčelím zachovávajícím základní rozvrh z konce 19.století. Přes negativní zásahy (uslepení vstupní síně) důležitá součást malebného shluku chalup na jihovýchodním okraji historického jádra.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu, autentické historické konstrukce, prvky a architektonický detail. Je přitom žádoucí obnovit dispoziční logiku domu se střední vstupní síní; zvážit možnost obnovy žudra (pro něž existuje podklad ve fotodokumentaci žuder čp.1 a 66). Výhledově změkčit a zvěrohodnit úpravu průčelí; okna osadit k jeho líci.

kat. č. 50

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku*,
Československá etnografie, VIII, 1960 - 1

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

17.10.1997

čp. 55

(pč. 101)

chalupa

Popis:

Zděná chalupa situovaná ve shluku na východním okraji historického jádra vsi na začátku řádky lemující zahradu usedlosti čp.29.

Má úhlový půdorys s nově změněnou dispozicí zcela přestavěného křídla při návsi.

Toto má uliční průčelí z dosud neomítnutých cihelných tvarovek s typovými výplněmi; křídlo v uličce chalup v zadní části ještě zděné z nepálených cihel s průčelím členěným šestitabulkovým okénkem se segmentovým nadpražím s přímou parapetní římsou, pod níž je parapetní závěsný panel; po jeho levé straně jsou dvě jednokřídllová okna s přímými parapetními římsami.

Nové sedlové střechy na nároží s valbou.

Stavební historie:

Vysazenou řádku chalup podél zahrady usedlosti čp.29 zachycují až reambulace stabilního katastru. Vznikla nejspíše ve třetí čtvrtině minulého století (do roku 1869) a skládala se ze čtyř malých domků podélně orientovaných k cestě na jižní humno, které měly před vstupy malé výstupky - snad žudra.

Dispoziční jádro domu s kuchyní v zadním díle síně je dosud patrné v umístění komína.

K němu bylo ještě před koncem století připojeno křídlo k návsi s vjezdovou kolnou, vedle níž byla na nároží domu přemístěna vstupní síň.

Podobu domu před rekonstrukcí známe z fotodokumentace ze sedmdesátých a devadesátých let zachycující průčelí s okny se segmentovými záklenky (odbodbnými jako dodud zachované), vstupními panelovanými dveřmi síně se stlačeným obloukem nadpraží a svisle bedněnými vjezdovými vraty. Průčelí bylo obíleno a barevně podrovnáno. V podrovnávce perny kolny je patrný průduch, náležející pravděpodobně sklípku.

K výstavbě nového křídla při návsi došlo po roce 1992.

Hodnocení:

Pozůstatek hodnotné hmotově a dispozičně tradiční chalupy z 19.století s křídlem při návsi zcela likvidovaným bezohlednou (byť hmotově nerušící) přestavbou provedenou v posledních letech, která znamenala podstatné ochuzení historického stavebního fondu PZ.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je dům navržen k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Bezpodmínečně zachovat části dosud nelikvidované přestavbou, jedná se především o zadní část uličního křídla náležejícího k uličce chalup.

Výhledově obnovit přestavěnou část dle dostupné fotodokumentace stavu před rekonstrukcí.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto Jiří Foltýn 1977

archiv odd. LA SUPP v Praze: foto Svoboda 1977

archiv PÚ v Brně: foto 1993 - Hejtmánková

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

17.10.1997

kat. č. 51

čp. 29

(pč. 60)
(pč. 141)

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná jako koncová na východním okraji jižní řady velkých usedlostí lysovické návsi. Sestává z domu úhlového půdorysu s rohovou komorou nad bývalou vstupní síní a zadní komorou, na něž navazuje východní hloubkové jednotraktové dvorní křídlo v zadní části s kolnou. Prostor dvora uzavírá malá bedněná oplechovaná příčná kolna s ohradní zdí. Podél dvorního průčelí paralení přístavek s pultovou střechou; obdobný přístavek i podél dvorního křídla.

Průčelí do návsi s tvrdou břizolitovou omítkou a otlučeným soklem členěno typovými výplněmi; po pravé straně vjezdová vrata návratí. Průčelí kolmého chlévového křídla rovněž s tvrdou omítkou bez soklu se svisle bedněnými vjezdovými vraty kolny s trámovým překladem. Dvorní průčelí téměř zcela kryta přístavbami s břizolitovou omítkou a různorodými typovými výplněmi; nad otevřeným vjezdem do dvora po levé straně uličního křídla pozůstek odstupňované cihelné korunní římsy, rohová komora rovněž s odstupňovanou korunní cihelnou římsou.

Sedlové střechy s pálenou krytinou; střecha nad rohovou komorou do návsi zvalbená, kryta eternitovými šablonami. Rovněž sedlová střecha kolny kryta eternitovými šablonami.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rohovým rizalitem odpovídajícím žudru na východní straně uličního křídla; druhý výstupek do návsi oddělený předzahrádkou snad můžeme ztotožnit s žudrem výměnku. Uliční křídlo v té době ještě zcela neuzavíralo prostor dvora k návsi, kde byl na západní straně situován otevřený vjezd do dvora. Na přední dům navazovalo východní hloubkové chlévové křídlo. V zadní části dvora byla situována příčně průjezdná kolna, půdorysně odpovídající dnešní stavbě, jako jediná žlutě značená (ze spalného materiálu - snad jednoduše hrázděná a bedněná).

Pravděpodobně ještě před koncem minulého století vznikla dnes již neexistující zadní příčně průjezdná stodola v zadní části zahrady při záhumenní cestě.

Dům byl přestavěn nejdříve po polovině minulého století, pravděpodobně až jeho koncem nebo počátkem 20. století do podoby s rohovou komorou nad síní a zadní komorou, přičemž pozbyl oba žudry a uliční křídlo bylo prodlouženo o do dvora otevřený vjezd ("návratí").

Chlévové křídlo bylo rovněž přestavěno koncem minulého století.

Dochovaná stavební podoba usedlosti je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století, kdy byly provedeny i dvorní přístavby.

Hodnocení:

Celistě dochovaná hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem s rohovou komorou nad bývalou síní a zadní komorou obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Pozornost zasluhuje nevhodně oplechovaná bedněná dvorní kolna. Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Průčelí vyžadují architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; na uliční průčelí možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými lemujícími pásy.

Dvorní průčelí domu a hospodářského křídla především nutno očistit od parazitních přístavků.

Kolnu zbavit nevhodného plechového obkladu.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

průzkum:

27.07.1997 25.08.1997

redakce:

19.10.1997

kat. č. 52

čp. 30

(pč. 61)

(pč. 62)

usedlost

Popis:

Zděná usedlost situovaná na jižní straně lysovické návsi.

Sestává z domu se sýpkovým podstřeším s navazujícím hloubkovým východním hospodářským křídlem. V zadní části zahrady při záhumenní cestě zachována část obvodového zdiva zaniklé příčně průjezdné stodoly.

Dům má úhlovou dispozici s rohovou vstupní síní, nad níž a bývalou zadní komorou je ze sýpkového polopatra vydělena horní komora. V západním dílu uličního křídla průjezd otevřený do dvora ("návrať"). Průčelí do návsi s březolitovou omítkou a typovými výplněmi. Starší panelované zčásti prosklené vstupní dveře a vjezdová vrata. Oplechovaný sokl.

Sedlové střechy s eternitovými šablonami.

Pozůstatek příčně průjezdné zadní stodoly tvoří vnější obvodové zdivo z hliněných nepálených cihel; koruna zdi nezabezpečena; vstupní branka plaňková.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rohovým výstupkem žudru na východní straně uličního křídla a navazujícím hloubkovým východním chlévovým křídlem. Dvůr uzavírala příčně průjezdná kolna. V zadní části zahrady při záhumenní cestě byla situována příčně průjezdná stodola s jednou pernou a s rizalitem odpovídajícím vjezdu na zahradní straně. Všechny objekty usedlosti s výjimkou žlutě značené (pravděpodobně dřevěné) přední kolny jsou značeny růžově (z nespalného materiálu). Dnešní je výsledkem přestavby provedené v prvních desetiletích tohoto století, již pravděpodobně předcházela ve druhé polovině minulého století vývojový mezistupeň s rohovou komorou nad vstupní síní a zadní dolní komorou.

Chlěvové křídlo bylo rovněž přestavěno před koncem minulého století.

Dochovaná stavební podoba usedlosti je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem se sýpkovým polopátrkem obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ i obvodové zdivo zadní příčně průjezdné stodoly.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně obvodového zdiva zaniklé stodoly.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Průčelí do návsi vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním

zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými lemujícími pásy. Rozvoj nemovitosti směřovat do obnovy zaniklé přední kolny a zadní stodoly v rozsahu zachyceném historickými plány; výškovou regulaci odvodit od sousedících hmotově tradičních staveb.

průzkum:
27.07.1997 . . .

redakce:
19.10.1997

kat. č. 53

čp. 31

(pč. 63)

(pč. 64)

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na jižní straně lysovické návsi.

Sestává z obytného domu s navazujícím východním hospodářským křídlem se zvýšeným podstřeším. V zadní části zahrady při záhumenní cestě pozůstatek příčně průjezdné stodoly.

Dům má dispozici na principu podélného dvoutraktu se střední vstupní síní z návsi a postranním

hloubkovým do dvora otevřeným průjezdem. Ve středním dílu dvorního traktu světnička obytného podkroví.

Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Má zachovanou odstupňovanou hranolovou korunní římsu.

Jednoduchá hladká dvorní průčelí s typovými staršími okny. Dvorní křídlo se čtvercovými do kříže dělenými okénky.

Dům se strmou sedlovou střechou krytou bobrovkou; světnička obytného podkroví do dvora s pultovou střechou; dvorní křídlo se sedlovou hloubkovou střechou přetaženou nad náspí.

Zbytek příčně průjezdné stodoly z nepálených cihel; zeď směrem k záhumenní cestě přezděna z pálených cihel na kamenném soklu.

Pravá perna s pultovou střechou se sklonem do zahrady. V místě vjezdu kovová vrata s bedněnou výplní. Na západní straně navazuje ohradní zeď z pálených cihel na kamenném soklu.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost s domem úhlového půdorysu s rohovým výstupkem odpovídajícím žudru na východní straně uličního křídla. Na dům navazovalo východní hloubkové chlévové křídlo. V zadní části zahrady byla situována příčně průjezdná stodola s přístodůlkem do zahrady na západní straně.

Všechny objekty usedlosti jsou značeny růžově (z nespalného materiálu).

Podobu domu z třicátých let tohoto století známe z dobové fotodokumentace (VM). Byl to v té době vedle čp.33 patrně nejarchaičtější zachovaný lysovický dům s typickou dispoziční skladbou s rohovou vstupní síní s předstupujícím blokem žudru, z níž byla v uličním křídle přístupná světnice, ve dvorním dolní komora. Dle polohy masivního komína můžeme usuzovat na zachovanou černou kuchyni vydělenou z prostoru síně na straně světnicě. Do krovu nad žudrem a navazujícími prostorami byla vložena lepencová komora. Dům měl v té době ještě doškovou střechu, konstrukce jejíhož krovu byla oddělena od půdního lepence vzduchovou mezerou patrnou i na jasném výřezu lichoběžného štítu žudru. Obílené podrovnané průčelí do návsi bylo členěno dvoukřídlovými šestitabulkovými okny se segmentovými záklenky; žudr měl charakteristický hřibovitý vstupní oblouk s dřevěnou brankou, ve štítu půlkruhově zakončenou nikou se soškou a po jejích stranách dva drobné obdélné výzorníky.

Dobové fotografie zachycují i interier světnice s trámovým stropem podepřenám podélným průvlakem a stěnami s dekorativní omítkou vtlačovanou prsty do mokré hliněné omítky - "Murl". L.Leydorf zde dokumentoval i zdobenější variantu s proloženými svislými pásky s motivy hrnků s tulipány.

Dnešní dům byl postaven jako novostavba včetně nového chlévového křídla kolem roku těsně po roce 1940.

Jejich podoba, především průčelí do návsi je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století.

kat. č. 54

Hodnocení:

Usedlost s neovernaklárním domem a hospodářským křídlem v duchu národního stylu čtyřicátých let obracející se do návsi průčelím znehodnoceným povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Pozornost zasluhuje pozůstatek příčně průjezdné stodoly při záhumenní cestě.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ i pozůstatek zadní příčně průjezdné stodoly.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně zbytku stodoly při záhumenní cestě. Průčelí do návsi vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení. Rozvoj nemovitosti směřovat do obnovy zaniklé zadní stodoly v rozsahu zachyceném historickými plány; výškovou regulaci odvodit od sousedících hmotově tradičních staveb.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.627, 1.628, foto VI:Dufka 1934 in Arch. Dipl. Ing. Ludwig Leydorf: *Deutsche Bauernhausformen um Brunn und Wischau*

průzkum:

27.07.1997 . . .

redakce:

19.10.1997

čp. 32

(pč. 65)

(pč. 67)

usedlost

Popis:

Zděná usedlost situovaná na jižní straně lysovické návsi. Sestává z domu se sýpkovým polopatrem s navazujícím hloubkovým východním chlívovým křídlem se zvýšeným podstřeším v zadní části s přistavěnou otevřenou kolnou. Za vyděleným domem čp.65 vložena hloubkově orientovaná hospodářská část výměnku. Zadní část zahrady při záhumenní cestě vymezuje ohradní zeď s pilíři a trémovými výplněmi na kamenném soklu. Dům má dispozici na principu podélného dvoutraktu se středním hloubkovým průjezdem otevřeným do dvora, oddělujícím dům od výměnku v západní části uličního křídla. Obě části měly vlastní vstup z návsi s rohovou síní (dnes uslepeny).

Průčelí do návsi členěno svislými pásy s postranními a středním atikovým nástavcem zdůrazňujícími vjezd a původní vstupy; střední atikový nástavec se segmentovým horním ukončením se středními postranními kuželkami a letopočtem 1940. Okna dvoukřídlová dělená do T; v patře dvoukřídlová čtyřtabulková, propojená po dvojicích společnými rámy. Ozdobná škrábaná omítka.

Dvorní průčelí hladké s vápennou omítkou s okny dělenými do T, v podstřeší menší dvoukřídlová okna dělená do kříže. Průčelí dvorního křídla členěno otvory se segmentovými záklenky.

Obdobné průčelí hloubkové samostatného křídla bývalého výměnku.

Sedlové střechy s eternitovými šablonami, dvorní křídlo s pálenou krytinou.

V průjezdu otevřeném do dvora letopočet 1927 po stranách monogramu M.K. Na začátku hloubkového východního křídla bývalá

letní kuchyně s trámovým stropem; před ní směrem do síně byla situována pec současným majitelem vybouraná. Dvorní křídlo zděné z nepálených cihel s trámovými stropy.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru zachycuje na tomto místě ještě nerozdělenou velkou usedlost s domem úhlového půdorysu s rohovým výstupkem žudru na východní straně uličního křídla, na které navazovalo hloubkové křídlo chlévové. Při návsi na západní straně byl situován otevřeným vjezdem do dvora oddělený samostatný výměnek, po r. 1826 vydělený pod samostatným číslem popisným 65. Při záhumenní cestě byla pak dnes již neexistující příčně průjezdná stodola s přístodůlkem na západní straně do zahrady. Všechny části usedlosti jsou značeny růžově (z nespáleného materiálu).

Dvorní křídlo bylo přestavěno koncem 19. století.

Dochovaná stavební podoba domu je výsledkem radikální přestavby - resp. novostavby provedené v letech 1927, s dalšími úpravami v roce 1940 (průčelí).

rozsahu zachyceném historickými plány; výškovou regulaci odvodit od dochovaných sousedících hmotově tradičních staveb.

průzkum:
27.07.1997 25.08.1997

redakce:
19.10.1997

Hodnocení:

Celistvě dochovaná hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem se sýpkovým polopatrem obracejícím se do návsi zjednodušeným stavitelsky upraveným průčelím ze čtyřicátých let tohoto století.

Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, historické konstrukce, prvky a architektonický detail z 19. století a 20. - 40. let tohoto století.

Rozvoj nemovitosti možno směřovat do obnovy zaniklé stodoly v

kat. č. 55

čp. 65 (pův. č. 32)

(pč. 66)

chalupa

Popis:

Chalupa vložena v řadě usedlostí jižní strany lysovické návsi. Paralelně s domem ve dvoře samostatné hospodářské křídlo. Vnitřní dispoziční uspořádání domu nově změněno. Průčelí do návsi členěno dvěma a jedním dvoukřídlovými šestitabulkovými okny a vstupními dveřmi bývalé síně vodorovně zabedněnými. Mezi domem a žudrem čp.33 vjezdová garážová vrata. Podél dvorního průčelí dosud neomítnutá přístavba. Sedlové střechy s pálenou krytinou.

Stavební historie:

Na mapě stabilního katastru z roku 1826 je zachycen dosud nevydělený k návsi podélně orientovaný samostatný výměnek usedlosti čp.32, oproti dnešní stavbě posunutý k čp.33. K vydělení došlo nejspíše ještě před koncem 19.století (do roku 1869). Podobu domu ze třicátých let známe z fotografií sousedního čp.33. Měl historizující průčelí s plastickou omítkou a zdůrazněnou nárožní bosáží s okny v obílených šambránách s klenáky v nadpraží. Dochovaná stavební podoba domu je výrazně poznamenána stavebními úpravami prováděnými v posledních letech.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční chalupa (bývalý výměnek) s hospodářským křídlem, obracející se do návsi zjednodušeným průčelím zachovávajícím základní rozvrh z konce 19.století. Dvorní průčelí znehodnoceno přístavbou. Přes negativní zásahy zůstává důležitou součástí historického stavebního fondu a stabilním prvkem urbanistické struktury PZ.

Objekt dotvářející charakter PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně samostatného dvorního křídla. Průčelí do návsi obnovit dle dostupné fotodokumentace. Odstranit dvorní přístavbu. Rozvoj nemovitosti možno směřovat do obnovy zaniklého východního dvorního křídla v rozsahu zachyceném mapovým podkladem; výškovou regulaci odvodit od domu a zadního dvorního křídla.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 2243, foto Dr.Rutar

průzkum:
27.07.1997 25.08.1997

redakce:
19.10.1997

kat. č. 56

čp. 33

(pč. 68)

(pč. 69)

usedlost

Popis:

Usedlost situovaná na jižní straně lysovické návsi.

Sestává z domu úhlového půdorysu s rohovým žudrem na východní straně uličního křídla a přední části navazujícího chlívového křídla. V zadní části dvora patrová nedokončená novostavba na místě kolny. V zahradě při záhumenní cestě zachováno pouze obvodové zdívo zaniklé stodoly. Zahradu při návsi po straně domu vymezuje zděná ohradní zeď.

Dům je zděný z nepálené hlíny se stěnami charakteristicky se zužujícími ke koruně.

Má dispozici s rohovou vstupní síní přístupnou z návsi podsíní žudru. Ze síně je přístupná světnice v uličním křídle, komora v předním dílu dvorního křídla a krátká chodba uzavírající v hloubce komory a chlěva náspí; při stěně světnice po straně vstupu je pak vložena černá kuchyně. V uličním křídle je po straně světnice světnička a průjezd otevřený do dvora ("náspí"). Do krovu je nad žudrem, síní a dolní komorou vložena lepenková komora přístupná žebříkovým schodištěm z dolní komory.

Z hospodářského východního dvorního křídla zachován pouze přední chlív, nad nímž je na východní straně provedena nadstavba.

Průčelí do návsi podrovnané, po levé straně s mohutným blokem žudru s charakteristickým hřibovitým vstupním obloukem se sloupky vstupní branky a dvěma šterbinovými výzorníky v lichoběžně seříznutém štítě odděleném vzduchovou mezerou od konstrukce střechy. Vlastní vstupní dveře dřevěné panelované s děleným nadsvětlíkem. Uliční křídlo členěno dvoukřídlovými šestitabulkovými okny světnice a světničky a svisle bedněnými vjezdovými vraty. Po

pravé straně na dům navazuje ohradní zeď do návsi s motivy Murlu. Murl rovněž na východním průčelí domu (viditelný pouze ze dvora sousedního čp.65); Na této straně nad chlívem nadstavba s různorodými výplněmi.

Dvorní průčelí obílená s podrovnáním; v uličním křídle se dvěma nedělenými okny světničky a světnice. Na hospodářském křídle zachován Murl.

Dvorní křídlo s arkádou se segmentovými a půlkruhovými oblouky. Sedlové střechy s pálenou krytinou; uliční křídlo na straně návratí s valbou; žudr u štítu do návsi s polovalbou.

V interieru včetně žudru trámové stropy. Průjezd s trámovým stropem otevřeným do podstřeší. Světnice s trámy podepřenými podélným průvlakem; strop obílen, trámy i průvlak s červeně zdůrazněnými okosy a náběhy. Strop kuchyně červeně natřen s bílými a okrovými dekorativními kroužky. Obdobně zdoben strop chodby uzavírající náspí. Lepencová komora zevnitř obílena.

Vnitřní stěny většiny místností pokrývá plastický dekor s obloučky vtlačovanými prsty do mokré hliněné omítky - "Murl"; při poslední rekonstrukci dle informace majitele nahrazena zčásti sádrovou omítkou.

Ve světnici zachována pec s kachlovými kamny a tzv. svatý kout se stolem, rohovou lavicí, koutnicí, křížem, obrázky svatých a keramikou. Obvodové zdívo zaniklé stodoly při záhumenní cestě z nepálených cihel; koruna zdi kryta betonovými taškami; v místě vjezdu plechová vjezdová vrata. Po straně bývalé stodoly ohradní zeď z pálených cihel se vstupní brankou s dřevěným průvlakem; branka svisle bedněná.

Novostavba ve dvoře s různorodými výplněmi a pultovou střechou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rohovým výstupkem žudru na východní straně uličního křídla a navazujícím východním hloubkovým dvorním chlívovým křídlem. V zadní části zahrady byla situována příčně průjezdná stodola, na rozdíl od ostatních staveb usedlosti žlutě značená (ze spalného materiálu), která byla nahrazena pravděpodobně ještě před koncem minulého století dnes již neexistující stavbou z nepálených cihel.

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu. Toto zachycuje vedle již popsaných dochovaných částí domu a dvorního křídla i dnes zaniklou zadní část chlívového křídla a zadní hospodářské křídlo uzavírající prostor dvora.

Dle starší fotodokumentace ze třicátých let (MV) a zaměření publikovaného Václavem Menclem (Lidová architektura v Československu, Praha 1980) pokrýval Murl celé průčelí domu do návsi. Dům si do požáru v lednu 1951 uchoval i doškovou krytinu, která byla pak v roce 1953 obnovena pouze nad žudrem; rovněž uliční křídlo zůstalo bez omítky. V roce 1964 byly došky nad žudrem nahrazeny pálenou krytinou; nebyl již obnoven Murl na žudru. V roce 1969 bylo pak demolováno zadní křídlo, část chlívového křídla a stodola; materiál zčásti použit na novostavbu v zadní části dvora. Dům je bezpochyby zvláště svým lepencem masivní konstrukce se šikmými pásky a odděleným štítem žudru nejarchaičtějším dochovaným lysovíckým domem. Dle prostorové skladby a trámových stropů jej můžeme datovat minimálně do poloviny 18. století. Přesnějším datování by mohla (zvláště u konstrukce lepence) napomoci dendrochronologie.

Hodnocení:

Pozůstatek usedlosti s velmi hodnotným archaickým domem se žudrem s intaktně dochovanými interiéry. Hodnotnou zachovanou část dvorního křídla architektonicky degraduje půdní nadstavba svépomocného charakteru.

Dům, který má v současné době charakter soukromého muzea, je klíčovou součástí historického stavebního fondu PZ.

Pozornost zasluhuje i zachované obvodové zdivo zaniklé příčně průjezdné stodoly při záhumenní cestě.

Architektonicky zcela bezcenná novostavba v zadní části dvora v kontextu PZ velmi rušící.

Usedlost je zapsána ve státním seznamu pod č.r. 7-3709.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Bezpodmínečně nutno zachovat včetně ohradních zdí a obvodového zdiva stodoly; případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb, autentické historické konstrukce, prvky a architektonický detail.

Provéřit míru náhrady hliněných omítek sádrovými provedenou v padesátých a šedesátých letech a obnovit tradiční hliněný Murl, který je ve výhledu žádoucí doplnit především na průčelí do návsi; pro obnovu využít dostupnou fotodokumentaci a zaměření V. Mencla.

Výhledově obnovit doškovou krytinu.

Odstranit novostavbu v zadní části dvora a půdní nadstavbu nad chlívem.

Rozvoj nemovitosti směřovat do obnovy zaniklých částí, pro niž existuje v případě hospodářských křídel dostatečný podklad v zaměření tzv. Kuriálova archivu. Stodolu při záhumenní cestě obnovit v půdorysném rozsahu zachyceném historickými plány; výškovou regulaci odvodit od dochovaných hmotově tradičních staveb.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 13-V 1:25/1:50, Kratochvíl 1956

Václav Burian: Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1

Václav Mencl: Lidová architektura v Československu, Praha 1980

Antonín Kurial: Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov, Brno 1989

evidenční list nemovité kulturní památky:

Popis památky: Střední zemědělská usedlost se žudrovým hliněným domem původních forem - jediným v obci. Dům delší stranou do ulicovky má žudr vlevo obytné světnice. Vstup do domu žudrem s hříbovým až půlkruhovým vstupním otvorem pod lichoběžníkovým štítem s dvěma průzory do komory. Za žudrem v domě prostorná síň s trémovým stropem, vpravo vstupu zaklenuto pasem ohniště v černé kuchyni, izolované od síně. Za kuchyní vstupní dveře do hlavního prostoru - světnice. Za světnicí v průjezdu je potom v dispozici další malá světnička. V prodloužení síně je napojeno křídlo chlévů se zadní - dolní komorou. V dolní komoře schodiště do prostoru sýpky nad žudrem - horní komory. Podle chlévů do nábí krátká chodbička - gaňk, ústící k hnojišti. Kolmo k chlévům novější kůlna - dřevník s prádelnou. Trémové stropy jsou malovány a líčeny, podlahy prkenné. Vnější omítka žudru je původní s vrapováním, hlavní fronta stavení bez omítky. Valbová střecha nad hlavní hmotou je kryta taškami, nad žudrem byla původní došková krytina vyměněna v poslední době za pálenou taškovou. Plastické zdobení - vrapování hliněné žlutky - omítky roztaženými prsty pokrývalo celou plochu průčelí do výšky cca 2,5m. Střecha dosedá na obvodovou konstrukci bez římsy. Tři šestitabulková okénka bez záklenků prolamují plochu průčelí.

Materiál: hlína, dřevo, krytina: taška

Časové, slohové a autorské určení: Na plánu stabilního katastru 1826 stavba se žudrem, vznik pravděpodobně v 18. století.

Památkové movité zařízení: viz soupis movitých kulturních památek

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: Intaktní dispozicí nejvýznamnější stavba jihohanáckého vyškovského okrsku. Původní dispozice i

tvarové prvky ukazují základní schema obytného domu střední zemědělské usedlosti vyškovska.

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: R. 1953

rekonstruováno. Dodnes chybí omítka uličního průčelí a dokončení hřebene střechy. Stavení bylo pokryto pálenou krytinou, žudru však zůstal došek. R. 1964 pokryla majitelka pro nemožnost zajištění slámy žudr rovněž taškami. GA 1985: běžná údržba, přemístit sloup el. vedení.

Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření: Obytná funkce trvá. Výhledově kulturní využití. GA 1985: rekreační domek s dobře upravenými interiéry.

Odkaz na literaturu: V. Mencl: Lidové stavby vyškovska ZOVM Vyškov

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek - neg. č.

23375, 23376, 23377-23392

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: prof. Kurial, tabulky skript pro posl.

Evidenční list zpracoval: Milan Kříž 1965 - 12. srpna

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.629, 1.630, foto VI: Dufka 1934; inv.č. 2243, 2244, 2245, foto Dr. Rutar; inv.č. __, foto P-Kneslová 1974, J. Petráš 1975

in Arch. Dipl. Ing. Ludwig Leydorf: Deutsche Bauernhausformen um Brunn und Wischau

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 77.131, 77.132, foto Č. Šíla 1957

archiv PÚ v Brně: foto 19__ - Macha; 1982, 1984 (interier) - Holáň; 1992

- Winklerová; 1976 - Klimeš; viz. též evidenční list nemovité kulturní památky

průzkum:

27.07.1997 21.08.1997

redakce:

20.10.1997

kat. č. 57

čp. 34

(pč. 70)

(pč. 101; býv.čp.66 (pč.100))

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na jižní straně lysovické návsi.

Sestává s domu úhlového půdorysu s rohovou komorou v patře, navazujícího východního chlévového křídla a příčně průjezdné stodoly situované v zadní části zahrady při záhumenní cestě. Přední dvůr uzavřen ohradní zdí. V jeho zadní části jsou další drobné hospodářské stavby. Po straně domu vymezuje parcelu ohradní zeď na místě zaniklého bývalého výměnku. Za ní od návsi ustupující samostatná garáž s vjezdem ze dvora.

Dům má typickou zalomenou dispozici s bývalou (dnes uslepenou) rohovou síní na východní straně uličního křídla, na jehož západní straně je situován průjezd otevřený do dvora. Nad síní a bývalou zadní dolní komorou je vyzdvížena horní hloubkově orientovaná komora.

Průčelí do návsi s břizolitovou povrchovou úpravou s ozdobnými pruhy a typovými výplněmi.

Obdobné průčelí domu do dvora.

Chlévové křídlo s otvory se segmentovými záklenky s dekorativní omítkou s obloučky vtlačovanými prsty do mokré hlíny - Murl.

Sedlové střechy kryty břidlicí; rohová komora do návsi s valbou; chlévové křídlo s pálenou krytinou.

Zadní příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě zděná převážně z pálených cihel se svisle bedněnými vjezdovými vraty s trámovým průvlakem; podélná sedlová střecha s dvoudrážkovou pálenou krytinou. Nalevo od stodoly při pohledu ze záhumenní cesty je branka; rovněž cihelná rezná s trámovým překladem, dveře svisle

bedněné.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rohovým výstupkem žudru na východní straně uličního křídla a navazujícím hloubkovým chlévovým dvorním křídlem. Při záhumenní cestě byla situována příčně průjezdná stodola se středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně. Po straně uličního křídla a dvora byla druhá zahrada.

Všechny objekty usedlosti jsou značeny růžově (z nespalného materiálu).

Dům byl přestavěn do podoby s rohovou komorou v patře nejdříve po polovině minulého století, nejspíše až jeho koncem nebo na počátku tohoto století. Jeho dochovaná stavební podoba je výrazně poznamenána úpravami provedenými ve třetí čtvrtině tohoto století. Přibližně ve stejné době byla přestavěna a rozšířena i stodola při záhumenní cestě.

Chlévové křídlo je rovněž výsledkem přestavby provedené před koncem minulého století.

Mezi lety 1826-1869 vznikl v zahradě po straně uličního křídla při návsi dnes už neexistující k ní podélně orientovaný výměnek (? samostatná chalupa), označený na reambulacích stabilního katastru jako čp.66. Jeho podobu známe z fotodokumentace pořízené ve třicátých a padesátých letech (MV, SUPP). Měl nejspíše základní trojprostorovou dispozici o světnici, vstupní síni s kuchyní ve dvorním dílu a komoře. Obílené podrovnané průčelí do návsi pokrýval Murl; vstup do síně zdůrazňoval blok žudra se segmentově zaklenutým obloukem vstupu; ve třicátých letech bylo žudro ještě vybaveno dřevěnou vstupní brankou, jejíž dobu známe z velkých žudrů usedlostí.

Na fotografii z padesátých let je zachycena i část průčelí domu usedlosti čp.34 s plastickou omítkou s lemujícím obíleným pásem a oknem výměnku v profilované obílené šambráně s uchy a klenákem v nadpraží.

Hodnocení:

Celistvě dochovaná hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem s rohovou komorou v patře obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Pozornost zasluhuje především dvorní chlévové křídlo s plošným dekorem Murlu, ale i zadní režná cihelná příčně průjezdná stodola. Usedlost je stabilním prvkem historické urbanistické struktury PZ. Citelným ochuzením stavebního fondu PZ byla demolice hodnotné stavby bývalého výměnku čp.66.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ i příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, zachované historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Je žádoucí obnovit prostorovou a dispoziční logiku domu usedlosti s rohovou síní. Dům vyžaduje rehabilitaci průčelí do návsi i dvora; minimálním zásahem by mohlo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; pro obnovu uličního průčelí vyjít ze stavu zachyceného fotografií zaniklého čp.66 z padesátých let. Rozvoj nemovitosti směřovat do obnovy zaniklého čp.66 dle dostupné fotodokumentace v rozsahu zachyceném reambulacemi SK.

Zadní dvorní hospodářské stavby ve dvoře možno zachovat; kultivovaně upravit.

Garáž po dožití k odstranění.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: in Arch. Dipl. Ing. Ludwig Leydorf: *Deutsche Bauernhausformen um Brunn und Wischau fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 77.136 foto Č.Šla 1957*

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
20.10.1997

kat. č. 58

čp. 35

(pč. 72)

(pč. 73)

usedlost

Popis:

Usedlost situovaná na jižní straně lysovické návsi.

Sestává z obytného domu se sýpkovým polopatrem s navazujícím východním hospodářským křídlem se zvýšeným podstřeším. Dvůr uzavírá mohutná příčně průjezdná kolna se dvěma vjezdy. Zahradu při záhumenní cestě uzavírá ohradní zeď z pálených cihel na kamenném soklu, jejíž část je pozůstatkem obvodového zdiva zaniklé příčně průjezdné stodoly.

Dům usedlosti má dispozici na principu podélného dvouraktu s postranním hloubkovým do dvora otevřeným průjezdem na západní straně uličního křídla. Na straně východní je rohová vstupní síň, nad níž a bývalou zadní komorou je vydělena v sýpkovém polopatře horní komora.

Průčelí do návsi s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Na průčelí navazující ohradní zeď rovněž s břizolitem.

Dům má předzahrádku s kovovým ozdobným oplocením ze začátku století.

Průčelí hospodářského křídla geometricky členěno s podstřeším odděleným římsou ze svisle kladených režných cihel; otvory přízemí se zdůrazněnými cihelnými záklenky.

Dvorní i zahradní průčelí kolny žlutě olíčeno s obíleným pásem pod cihelnou režnou korunní římsou. Vjezdová vrata svisle bedněná s rovným nadpražím po stranách s obílenými pásky.

Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou; střecha domu kryta eternitovými šablonami.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s domem úhlového půdorysu s rohovým výstupkem žudru na východní straně uličního křídla a navazujícím východním chlévovým křídlem. Dvůr uzavírala příčně průjezdná kolna. V zadní části zahrady byla situována příčně průjezdná stodola.

Dům a chlévové křídlo jsou značeny růžově (z nespalného materiálu), stodola a kolna žlutě (pravděpodobně dřevěné).

Dům usedlosti je výsledkem rekonstrukce provedené v prvních desetiletích tohoto století, již mohla po polovině minulého století předcházet etapa s rohovou komorou nad síní a dolní komorou. Zároveň s domem bylo přestavěno i chlévové křídlo, přední kolna a snad i dnes již neexistující zadní příčně průjezdná stodola.

Dochovaná stavební podoba domu usedlosti je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem se sýpkovým polopatrem obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Pozornost zasluhuje hospodářské křídlo a přední kolna z prvních desetiletí tohoto století.

Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ kolna uzavírající dvůr i obvodové zdivo zadní stodoly při záhumenní cestě.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb usedlosti, zachované historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Dům vyžaduje rehabilitaci průčelí do návsi; minimálním krokem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; obdobně upravit i navazující ohradní zeď; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit kombinaci plastické omítky a hladkými lemujícími pásy. Rozvoj nemovitosti směřovat do obnovy zadní příčně průjezdné stodoly v rozsahu zachyceném historickými plány; výškovou regulaci odvodit od dochovaných hmotově tradičních staveb.

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
20.10.1997

kat. č. 59

čp. 120 (býv. č. 36)

(pč. 74)
(pč. 75)

obchod/zan.usedlost

Popis:

Smíšené zboží. Situováno na místě zaniklé usedlosti na jižní straně lysovické návsi. Přízemní k návsi podélně orientovaný samostatně stojící objekt se zvýšenou úrovní přízemí; ustupuje od starší uliční čáry. Průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou, typovými výkladci, sklobetonem; kabřincový sokl. Podélná sedlová střecha s oboustrannou polovalbou krytá dvoudrážkovou pálenou krytinou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost s domem úhlového půdorysu s rohovým výstupkem žudru na východní straně uličního křídla. Na dům navazovalo východní dvorní chlévové křídlo. Dvůr uzavírala příčně průjezdná kolna. Při záhumenní cestě byla situována příčně průjezdná stodola se středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně. Většina objektů usedlosti je značena růžově (z nespalného materiálu) s výjimkou žlutě značené (pravděpodobně dřevěné) přední kolny. Usedlost zanikla po roce 1945. V.Burian zde dokumentoval v letech 1945-59 vstupní žudro. Stodola byla dle mapových podkladů před svým zánikem přestavěna a rozšířena; přestavěn byl rovněž dům, který ztratil rohový žudr. Novostavba obchodu na místě usedlosti ze třetí čtvrtiny tohoto století.

kat. č. 60

Hodnocení:

Hmotově nerušící stavba obchodu s rušivou úpravou průčelí; z urbanistického hlediska nevhodně odsunutá od starší uliční čáry.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je zaniklá usedlost pravděpodobně omylem (?) označena jako objekt dotvářející charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Po dožití k odstranění s výhledem obnovy zaniklé usedlosti v rozsahu zachyceném historickými plány; výškovou regulaci odvodit od dochovaných sousedících hmotově tradičních staveb.

Pro začlenění stavby po zbývajícím dobu její existence provést hladkou vápennou omítku, odstranit nevhodný obklad soklu a kultivovaně upravit všechna průčelí.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

20.10.1997

čp. 37

(pč. 76)

(pč. 77)

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na jižní straně lysovické návsi.

Sestává z domu s rohovou komorou v patře a navazujícího západního hospodářského křídla. Dvůr uzavírají dvě příčně průjezdné kolny. K návsi je po straně domu vymezen ohradní zdí z bílých cihel s plechovými vjezdovými vraty.

Dům má nedávno provedenými úpravami zcela změněnou vnitřní dispozici. K jeho západnímu průčelí je přistavěna vstupní přístavba s terasou v patře.

Průčelí s nedokončenou tvrdou omítkou a typovými výplněmi.

Z hospodářského křídla omítko odstraněna.

Pouze východní kolna má zachována svisle bedněná vjezdová vrata s trámovým překladem.

Sedlové střechy s eternitovými šablonami, u hospodářského křídla a kolen s pálenou krytinou; bývalá komora v patře s valbou do návsi.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost s domem úhlového půdorysu s rizalitem odpovídajícím pravděpodobně žudru ve střední části uličního křídla; dům tedy zcela výjimečně pravděpodobně neměl úhlovou, ale podélnou dispozici. Na dům navazovalo hloubkové západní chlébové křídlo, k němuž se na konci dvora připojovala malá příčně průjezdná stodola - kolna. V zadní části zahrady byla při záhumenní cestě situována hlavní příčně průjezdná stodola se středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně.

Většina objektů usedlosti je značena růžově (z nespalného materiálu) s výjimkou žlutě značené (pravděpodobně dřevěné) přední kolny. Zadní stodolu nahradila po roce 1826 dnes již rovněž neexistující příčně průjezdná stodola půdorysně pootočená vzhledem k záhumenní cestě.

Dům byl přestavěn po polovině století, nejspíše až jeho koncem nebo v prvních desetiletích tohoto století do podoby s rohovou patrovou komorou. Zároveň bylo upraveno i dvorní křídlo a přední kolna, kterou doplnila druhá kolna uzavírající dvůr.

Dochovaná stavební podoba usedlosti, především její obytné části, je výrazně poznamenána úpravami provedenými v posledních desetiletích, při nichž byla demolována i podstatná část uličního křídla.

Hodnocení:

Pozůstatek hmotově a dispozičně tradiční usedlosti s domem s rohovou patrovou komorou architektonicky degradovaným bezduchou poválečnou úpravou spojenou s likvidací podstatné části uličního křídla.

Usedlost nicméně zůstává stabilním prvkem historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ kolna uzavírající dvůr.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Dvorní křídlo a kolny vyžadují základní údržbu spojenou s provedením tradiční prodyšné hladké vápenné omítky.

Dům zasluhuje celkovou architektonickou rehabilitaci spojenou s obnovením vnitřní prostorové a dispoziční logiky, odstraněním rušící přístavby a doplněním chybějící části uličního křídla. Dočasným řešením by mohlo být alespoň provedení hladké vápenné omítky a náhrada typových výplní za atypické tradičního formátu a provedení.

Rozvoj nemovitosti lze dále směřovat do obnovy zaniklé zadní stodoly v rozsahu zachyceném mapou SK nebo pozdějšími plány; výškovou regulaci odvodit od dochovaných hmotově tradičních staveb.

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
20.10.1997

kat. č. 61

(pč. 236)

 průzkum:
 27.07.1997 . .

 redakce:
 20.10.1997

zaniklá prádelna

Popis:

Plocha na místě zaniklé stavby.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě obecní louku.

Žádná stavba se zde neobjevuje ani v rámci reambulací SK; mohla vzniknout již koncem 19.století.

Na situaci z 50.let z tzv. Kuriálova archivu je dnes zaniklý objekt označen jako prádelna.

O jeho podobě nemáme k dispozici žádné další informace.

Hodnocení:

Zaniklá součást vybavení vesnice.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Pro obnovu neexistují dostatečné podklady; tuto možnost zvážit v případě jejich nalezení.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 18-V - situace

kat. č. 62

čp. 68 (pův. č. 38)

(pč. 99)

obecní úřad

Popis:

Patrová řadová koncová budova obecního úřadu.

Je situována na jižní straně lysovické návsi.

Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s navazujícím kolmým uličním křídlem. Západní dvorní křídlo s garážemi.

Na východní straně vstupní přístavek v patře s balkonem.

Hladká průčelí s břizolitem žlutě přetřeným; oplechovaný sokl. V přízemí dvoukřídlová nedělená okna; v patře s dolními větracími křídly.

Sedlové střechy na nároží s valbou; dvoudrážková pálená krytina.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zde zachycuje obecní louku, z níž byl vyčleněn dům označený na příslušné indikační skice jako hostinec (čp.38). Měl úhlový půdorys se západním hloubkovým dvorním křídlem a rizalitem na východní straně uličního křídla (? žudr). Po roce 1826 byl na jeho místě vystavěn dnešní hostinec a obecní úřad; rozdělení ještě není zachyceno reambulací a došlo k němu pravděpodobně před rokem 1869.

Dochovaná stavební podoba budovy je výrazně poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století, které setřely znaky starších stavebních etap.

Hodnocení:

Budova obecního úřadu; stavba z období konce historismu ve svém působení ochuzená poválečnými úpravami.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je čp.68 označené jako "rolnická usedlost" navrženo k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Odstranit vstupní přístavek. Rehabilitovat průčelí provedením hladké vápenné omítky, odstraněním oplechování soklu a výměnou typových výplní za atypické tradičního formátu a provedení.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
21.10.1997

kat. č. 63

čp. 38

(pč. 78)

hostinec

Popis:

Hostinec. Přízemní řadová druhotně koncová stavba na jižní straně lysovické návsi.

Na dům navazující po stranách hloubková dvorní křídla.

Vnitřní prostor hlavní budovy dnes prakticky zcela zabírá hostinský sál.

Průčelí do návsi s převýšenou rovnou atikou; má břizolitovou povrchovou úpravu, sokl z umělého kamene, typové výplně.

Sedlové střechy kryté eternitovými šablonami.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zde zachycuje obecní dům označený na příslušné indikační skice jako hostinec. Měl úhlový půdorys se západním hloubkovým dvorním křídlem a rizalitem na východní straně uličního křídla (? žudr). Po roce 1826 byl na jeho místě vystavěn dnešní hostinec a obecní úřad; rozdělení ještě není zachyceno reambulací a došlo k němu pravděpodobně před rokem 1869.

Dochovaná stavební podoba budovy je výrazně poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století, které setřely znaky starších stavebních etap; podle úpravy soklu můžeme předpokládat úpravy ve dvacátých - čtyřicátých letech.

Hodnocení:

Budova hostince; stavba z období konce historismu ve svém působení ochuzená poválečnými úpravami.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Rehabilitovat průčelí provedením hladké vápenné omítky a výměnou typových výplní za atypické tradičního formátu a provedení.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

21.10.1997

kat. č. 64

čp. 94

(pč. 144)

archiv/býv.škola
OA Vyškov

Popis:

OA Vyškov; bývalá škola.

Samostatně stojící dvoupatrová budova situovaná při jižní záhumenní cestě na břehu potůčku tekoucího k návsi.

Dispozice na principu podélného trojtraktu.

Průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou členěno staršími dělenými dvoukřídlovými okny s dolními křídly čtyřtabulkovými a horními větracími čtyřtabulkovými, zčásti nahrazenými typovými výplněmi.

Nároží zdůrazněna svislými pásy.

Hlavní průčelí orientované směrem k návsi s mělkým postranním rizalitem s předstupujícím výstupkem vstupu a středním blokem soc. zařízení.

Valbové střechy; západní vstupní rizalit zakončený štítem s polovalbou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě velkou obecní louku.

Budova školy vznikla jako novostavba v desátých - dvacátých letech tohoto století; její stavební podoba poznamenána úpravami provedenými ve třicátých letech a třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Budova bývalé školy.

Historizující budova z první poloviny tohoto století poznamenaná poválečnými úpravami.

Prerostlý březový háj ji dnes zcela odděluje od veřejného prostoru návsi.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je čp.94 označené jako "rolnická usedlost" navrženo k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Typové výplně nahradit atypickými dle dochovaných. Provést hladkou omítku.

Odborně posoudit, ošetřit a vhodně redukovat zeleň před budovou.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
21.10.1997

kat. č. 65

(pč. 232/1)

trafo

Popis:

Trafo za školou.
Hranolové s cihelnými režnými nárožními a plastickou omítkou s hladkými čtverci; se sedlovou střechou s oboustrannou polovalbou na ozdobných konzolách.

Stavební historie:

Novostavba z první čtvrtiny 20.století.

Hodnocení:

Drobná stavba trafostanice; charakteristická součást vybavení vesnice 1.pol. tohoto století.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

průzkum:

02.08.1997 . .

redakce:

21.10.1997

kat. č. 66

(býv. č. 39)

(pč. 79)

(pč. 80)

zan.usedlost

Popis:

Plocha na místě zaniklé usedlosti na jižní straně lysovické návsi.
Zachována pouze příčná kolna v zadní části dvora na západní straně vedle vjezdu s připojeným bývalým chlévem a příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě.
Prostor při návsi dnes vymezuje ohradní zeď s plechovými vjezdovými vraty a plechovou autobusovou zastávkou vedle hostince na východní straně.
Přízemní kolna se zvýšeným podstřeším s jednou pernou a vjezdem, po jehož straně je situován bývalý chlév.
Kolna s průčelím členěným vjezdovými vraty a okénky podstřeší lemovanými jednoduchou obílenou šambránou propojenou v nadpraží obíleným páskem probíhajícím pod korunní římsou.
Obě části propojuje společná podélná sedlová střecha s eternitovými šablonami.
Stodola při záhumenní cestě je příčně průjezdná; zděná z nepálených cihel, s korunní římsou odstupňovanou z pálených cihel.
Plechová střední vjezdová vrata s trémovým překladem.
Má podélnou sedlovou střechu s jednostrannou polovalbou krytou plechem.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zde zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rizalitem žudru na západní straně uličního křídla a navazujícím krátkým západním chlévovým křídlem. Na východní straně dvora byla situována hloubkově orientovaná kolna. V zadní části zahrady příčně průjezdná stodola se středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně. Všechny objekty usedlosti jsou značeny růžově (z nespalného materiálu).

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu.

V té době již neexistovala hloubková kolna na východní straně dvora a západní křídlo se prodloužilo až do úrovně dochované přední kolny.

Dům měl dispozici s rohovou síní přístupnou podsíní žudru, z níž byla po straně světnice vydělena černá kuchyně. Ze síně byla přístupná dolní komora na začátku hloubkového křídla a přes kuchyni ve druhém traktu světnice a světnička v podélném uličním křídle; druhý trakt s kuchyní byl přistavěn až po roce 1826. Na východní straně uličního křídla byl situován průjezdem otevřeným do dvora oddělený hloubkově orientovaný výměnek o světničce a síní - kuchyni. Náspí v hloubce komory uzavírala úzká chodba. Nad dolní komorou, síní a žudrem byla do krovu vložena žebříkovým schodištěm ze síně přístupná lepencová komora.

Z dokumentace Kuriálova archivu a fotodokumentace SUPP z padesátých let známe i podobu exteriéru domu s průčelím do návsi po pravé straně s charakteristickým blokem žudru s hříbovitým vstupním obloukem. Bylo členěno plochami plastické omítky s bílými hladkými pásy lemujícími i okna výměnku se segmentovými záklenky a půlkruhově zaklenutý vjezd; rovněž okna světničky a světnice měla obíleny profilované šambrány s uchy a klenáky v nadpraží. Usedlost měla sedlové střechy; střecha u štítu žudru byla do návsi skosená polovalbou.

Podle evidenčního listu nemovité kulturní památky v roce 1965 byla usedlost ve velmi špatném stavebně technickém stavu a v následujících desetiletích její podstatná část zanikla.

Zachovaná kolna je stavbou z prvních desetiletí tohoto století. Stodola při záhumenní cestě byla přestavena do dnešní podoby v poslední čtvrtině minulého století.

Hodnocení:

Likvidace podstatné části usedlosti s velmi hodnotným domem se žudrem byla hrubým narušením historické urbanistické struktury PZ. Jediným hodnotným pozůstatkem usedlosti zůstává stodola při záhumenní cestě a zadní díl západního chlévového křídla s přílehlou kolnou.

Celá parcela je velmi zanedbaném stavu a spolu s autobusovou zastávkou a ohradní zdí při návsi působí neutěšeným dojmem.

Zaniklá usedlost byla zapsána do státního seznamu pod č.r. 7-3710; prohlášení bylo zrušeno MK ČR 19.8.1983.

Dochované stavby usedlosti - stodola, kolna a část chléva zůstávají nicméně objekty dotvářejícími charakter PZ.

Doporučujeme zvážit podání návrhu na prohlášení stodoly za kulturní památku.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Bezpodmínečně nutno zachovat ty části usedlosti, které přežily demolici.

Při případných stavebních úpravách respektovat jejich prostorové a dispoziční uspořádání, historické konstrukce, prvky a architektonický detail.

Vyklučit náletovou zeleň způsobující degradaci hliněného zdiva stodoly; její plechová vrata nahradit svisle bedněnými dřevěnými a plechovou krytinu pálenou.

Výhledově obnovit zaniklé stavby usedlosti v rozsahu zachyceném zaměřením Kuriálova archivu.

Odstranit autobusovou zastávku; pro kultivovaný nový přístřešek lze najít vhodnější umístění v místě některé zaniklé drobné stavby (prádelny, požární zbrojnice...).

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 14-V 1:25/1:50, Hvozdenský, Kratochvíl 1956

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Václav Mencl: *Lidová architektura v Československu, Praha 1980*

Antonín Kurial: *Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov, Brno 1989*

evidenční list nemovité kulturní památky:

Popis památky: Zemědělská usedlost se žudrovým hliněným domem a výměnkem za průjezdem. Žudr typických forem s lichoběžníkovým štítem jeho dvěma větracími průduchy a hříbovým vstupním otvorem. Hlavní hmota stavení je rozdělena ve dvě části výrazným otvorem vrat segmentově zaklenutým. Vlevo vrat dvě okna šestitabulková z výměnku, vpravo směrem k žudru tři okna z obytné části hospodáře. Okna jsou lemována profilovanými šambránami končícími na podokenní římsičce, s ušima a štukovým klenákem v ose nadpraží. Hrubá omítka je výrazná vyhlazenými pásy, olíčenými na bílo. Dispozice hliněného domu rozdělená v obydlí hospodáře a výměnkáře. Ze žudru dveře do síně s trémovým stropem a černou kuchyní při venkovní uliční stěně. V hloubce síně vedle dveří do dřevníka-komory dřevěné schodiště do horní komory. Přes gaňk přístupna kuchyň v přístavku, v ní dveře do světnice a pokojíku-světničky. Za průjezdem výměnek s kuchyňkou do dvora a obytným prostorem do ulice. Kolmo k obytnému domu hospodářské křídlo, poměrně dlouhé, ukazující na bohatost usedlosti. Směrem ke dvoru uzavírající stodole jsou kravín, vepřinec, menší vepřinec, prádelna a futerna. Střecha sedlová s polovalbou žudru kryta šifrem. Materiál: omítka, krytina: šifr

Časové, slohové a autorské určení: 18. století

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: V dispozici jediný výskyt výměnku za průjezdem, odděleného od stavení mladého hospodáře.

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: V desolátním stavu. Propadený komín černé kuchyně a vymlácený výměnek, přes to závažnost dispozice nedovoluje zatím vydání výměru o demolici, ale

žádá rekonstrukci.

Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření: Opuštěno.

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek - neg.č. 45908-45919, 45920-45933, 44199

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: prof. Kurial VUT Brno E 4 3710

Evidenční list zpracoval: Milan Kříž 1965 - 12. srpna

Poznámky, záznamy změn a doplňků: Zápis zrušen přípisem MK ČSR č.j. 12093/83-VI/1 ze dne 19.8.1983, KS SPPOP č.j. 5257/83-UOPa 3932/83

Archivní fotodokumentace:

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.137, foto Č.Šíla 1957

archiv odd. LA SUPP v Praze: foto M.Nováková 1980

archiv PÚ v Brně: foto 19__, 1968 - Pavlíňák, Buček, interiér - Buček; viz. též evidenční list nemovité kulturní památky

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
21.10.1997

kat. č. 67

(býv. č. 40)

(pč. 81)

(pč. 83)

RD/zan.usedlost

Popis:

Novostavba rodinného domu na místě zaniklé usedlosti na jižní straně lysovické návsi.

Dvůr domu nebyl zpřístupněn; nebyla tedy prověřena existence hloubkově orientované kolny zachycené mapovým podkladem na východní straně dvora.

V zadní části zahrady při záhumenní cestě zachována příčně průjezdná stodola.

Patrová novostavba RD s nízkou podélnou sedlovou střechou a průčelími s typovými výplněmi s břizolitovou povrchovou úpravou; do návsi střední vstupní přístavek s předstupujícím schodištěm. Po straně domu plechová vjezdová vrata do dvora.

Příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě se dvěma perami; střední mlat s vjezdem s trémovým překladem; vjezdová vrata visle bedněná. Zdivo z nepálených cihel s kamenným soklem a odstupňovanou korunní římsou z pálených cihel.

Podélná sedlová střecha krytá bobrovkou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zde zechycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s výstupkem žudru na západní straně uličního křídla. Na dům navazovalo hloubkové západní chlívové křídlo. Na východní straně dvora byla situována s ním paralelní hloubkově orientovaná kolna. V zadní části zahrady při záhumenní cestě příčně průjezdná stodola se středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně. Před ní v zahradě malá kolna čtvercového půdorysu.

Všechny objekty usedlosti jsou značeny růžově (z nespalného materiálu).

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu, které zachycuje pouze stavby uzavírající prostor dvora.

Dům měl úhlovou dispozici s rohovou síní přístupnou z návsi podsíní žudru. Nalevo od síně ležela v uličním křídle světnice a světnička, za síní na začátku hloubkového křídla dolní komora. Za ní byla situována světnička výměnku. Při stěně světnice byla z prostoru síně vydělena černá kuchyně. Východní díl uličního křídla zaujímal průjezd otevřený do dvora.

Do krovu nad žudrem, síní, dolní komorou a světničkou výměnku byla vložena lepencová komora přístupná žebříkovým schodištěm z dolní komory.

Z dokumentace Kurialova archivu a fotodokumentace SUPP z padesátých let známe i podobu exteriéru domu s průčelím do návsi po pravé straně s charakteristickým blokem žudru s hříbovitým vstupním obloukem; do štítu žudru bylo v té době již vloženo široké okno. Plocha průčelí s plastickou omítkou byla členěna obilnými pásy, které lemovaly i vjezdová vrata s rovným nadpražím a šestitabulková okna světničky a světnice.

Usedlost měla sedlové střechy; střecha u štítu žudru byla do návsi skosena polovalbou.

Podle evidenčního listu nemovité kulturní památky v roce 1965 byla usedlost v té době v relativně dobrém stavebně technickém stavu; v následujících desetiletích její podstatná část zanikla.

Zachovaná stodola při záhumenní cestě je výsledkem rekonstrukce

provedené v poslední čtvrtině minulého století.

Hodnocení:

Likvidace podstatné části usedlosti s velmi hodnotným domem se žudrem byla hrubým narušením historické urbanistické struktury PZ. Jediným hodnotným pozůstatkem usedlosti zůstává stodola při záhumenní cestě.

Neumělá novostavba RD na místě usedlosti nerespektující urbanistickou strukturu postrádá jakékoliv architektonické hodnoty. Vykazuje základní nedostatky poválečné socialistické výstavby na vesnici. V kontextu PZ působí svým charakterem blízkým spíše provizorní ubytovně velmi rušivě.

Zaniklá usedlost byla zapsána do státního seznamu pod č.r. 7-3711; prohlášení bylo zrušeno MK ČR 19.8.1983.

Doporučujeme zvážit podání návrhu na prohlášení stodoly za kulturní památku.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Stávající RD po dožití k odstranění.

Bezpodmínečně nutno zachovat stodolu při záhumenní cestě.

Při případných stavebních úpravách respektovat její prostorové a dispoziční uspořádání, historické konstrukce, prvky a architektonický detail.

Vyklučit náletovou zeleň způsobující degradaci hliněného zdiva.

Prověřit existenci kolny ve východní části dvora; pokud dosud nezanikla, zachovat.

Jinak obnovit spolu s ostatními již neexistujícími částmi usedlosti v rozsahu zachyceném zaměřením Kuriálova archivu.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 15-V 1:25/1:50, Martínek, Kratochvíl 1956

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

Václav Mencl: *Lidová architektura v Československu, Praha 1980*

Antonín Kurial: *Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov,*

Brno 1989

evidenční list nemovité kulturní památky:

Popis památky: Zemědělská usedlost v řadě jižní strany návsi se žudrem. Jedna z nejlepších původních dispozic v obci, upravená pro dnešní životní prostředí. Za žudrem dlouhá síň s trámovým stropem podepřeným roštem a prostorem původní černé kuchyně vlevo vchodu, používané jako sklad potravin - spíž. Ze síně vlevo světnice a za ní kuchyně, přístupna přes maličké zádveří rovněž ze dvora. V zadní stěně síně dveře na dřevěné schodiště do horní komory, před světnicí potom dveře do krátkého gaňku k výměnku v hospodářském křídle a dolní komoře. Za výměnkem v křídle do dvora konírna, kravin, přípravná - hospodářská kuchyň, vepřín a sklad. Naproti zděná kůlna pro uložení hospodářských strojů. Architektura působí žudrem a hříbovým otvorem, třemi okenními otvory, prosvětlujícími obytné místnosti a vraty s rovným překladem. Ve štítu žudru bylo dodatečně usazeno dvoukřídlové okénko. Střecha břidličná.

Materiál: omítka, krytina:břidlice

Časové, slohové a autorské určení: 18. století

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: Významná část památového fondu v obci. Dispozice ukazuje na citlivé přizpůsobení staré stavby novým požadavkům na bydlení tak, že respektuje původní rozložení místností a jejich prostor. Vytvoření výměnku z části hospodářského traktu ukazuje vtip majitele a porozumění stavbě.

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: V celkem dobrém stavu, opravit střechu "šifrem". Rekonstruovat štít nad žudrem vyměněním okénka za původní střílnovité větrací průduchy.

Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření: Obytná funkce potrvá.

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek - neg. čís. 45934 - 45964, 44198

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: prof. Kurial VUT Brno E 4 3711

Evidenční list zpracoval: Milan Kříž 1965 - 12. srpna

Poznámky, záznamy změn a doplňků: Zápis zrušen přípisem MK ČSR č.j. 12093/83-VI/1 ze dne 19.8.1983, KS SPPOP č.j. 5257/83-UOPa 3932/83

kat. č. 68

Archivní fotodokumentace:

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.133, foto Č.Šíla 1957
 archiv odd. LA SUPP v Praze: foto M.Nováková 1980
 archiv PÚ v Brně: foto 19__, 1968 - Pavlišák, Buček, interiér - Buček;
 viz. též evidenční list nemovité kulturní památky

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

21.10.1997

čp. 41

(pč. 84)

(pč. 85)

usedlost

Popis:

Převážně přízemní zděná usedlost situovaná na jižní straně lysovické návsi.

Sestává z domu úhlového půdorysu s rohovou komorou v patře, navazujícího západního hospodářského křídla v zadní části s připojenou příčnou kolnou uzavírající dvůr. Na východní straně dvora vymezené ohradní zdí se k ní připojuje hloubkově orientovaná podélně průjezdná kolna. V zadní části zahrady při záhumenní cestě příčně průjezdná stodola.

Dům má dispozici s bývalou - dnes uslepenou - rohovou vstupní síní, nad níž a bývalou dolní komorou je v patře vyzdvižena komora. Ve východním dílu uličního křídla je situován průjezd otevřený do dvora. Průčelí do návsi s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; zdůrazněný sokl, sešíkmené korunní římsy.

Do dvora sousední usedlosti čp.42 má rohová komora sešíkmené střílnovité výzorníky.

Průčelí dvorního křídla světle omodřeno a šedě podrovnáno.

Hloubková podélně průjezdná kolna se sýpkovým polopatrem v přízemí.

Má hladké štítové průčelí v přízemí s vjezdem zaklenutým stlačeným obloukem se svisle bedněnými vjezdovými vraty, na nimiž jsou dvě čtvercová okénka podstřeší a v neodděleném štítě skoseném polovalbou dva drobné kruhové výzorníky.

V interiéru trámový strop s trámy s okosy a náběhy; stěny pokrývá plošná dekorativní omítka s obloučkovými motivy vtlačovanými prsty do mokré omítky - "Murl".

Trámové stropy zachovány rovněž v jedné z místností chlévového

křídla.

Objekty usedlosti mají sedlové střechy s pálenou krytinou; nad rohovou komorou podélné sedlo s postranní valbou. Podélná kolna s hloubkovým sedlem u štítu s polovalbou krytou plechem. Příčně průjezdná kolna kryta eternitovými šablonami.

Stodola při záhumenní cestě původně se dvěma perami a středním vjezdem, který je nyní zazděný; byla adaptována na chlév. V průčelí má osazena dílenská okna; nad nimi je letopočet 1959 v na cementové omítce. Má zachovánu odstupňovanou hranolovou korunní římsu. Podélná sedlová střecha je krytá pálenou krytinou, zčásti bobrovkou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rohovým výstupkem žudru na západní straně uličního křídla a napojujícím se hloubkovým západním chlévovým křídlem. Zadní část dvora uzavírala příčně průjezdná kolna. Při záhumenní cestě byla situována hlavní příčně průjezdná stodola se středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně.

Objekty usedlosti s výjimkou žlutě značené (pravděpodobně dřevěné) kolny jsou značeny růžově (z nespalného materiálu).

Příčnou kolnu v zadní části dvora nahradila ještě před polovinou minulého století dnešní kolna podélně průjezdná.

Dům byl přestavěn nejdříve po polovině století, nejspíše však až jeho koncem nebo na počátku tohoto století do podoby se sýpkovým polopatrem. Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami provedenými ve třetí čtvrtině tohoto století.

Před koncem 19. století byla rovněž rozšířena zadní příčně průjezdná stodola, která byla v padesátých letech přestavěna spolu se sousedními stodolami usedlostí čp.45-42 na chlěvy zemědělského družstva.

Hodnocení:

Celistvě dochovaná hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem s rohovou komorou v patře obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným poválečnou úpravou s typovými výplněmi a tvrdou omítkou. Dvorní průčelí tradičně upravena. Mezi stavbami usedlosti vyniká intaktně dochovaná pozdně klasicistní podélně průjezdná kolna.

Hodnotná příčně průjezdná stodola vytvářející se sousedními stodolami souvislou řadu na jižním humně znehodnocena přestavbou na chlěvy ZD; dnes nevyužívaný objekt je na rozdíl od staveb předního dvora v zanedbaném stavebně technickém stavu a chátrá.

Usedlost je stabilním prvkem historické urbanistické struktury PZ; snad poslední v Lysovicích se všemi zachovanými základními částmi.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ příčná kolna uzavírající dvůr a zadní stodola při záhumenní cestě.

Výjimečně hodnotná je z památkového hlediska unikátně dochovaná podélně průjezdná kolna. Doporučujeme podání návrhu na její prohlášení za kulturní památku se zvážením vztažení ochrany na usedlost jako celek.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Bezpodmínečně nutno zachovat.

Případné stavební zásahy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Dům usedlosti vyžaduje rehabilitaci uličního průčelí; minimálním zásahem by mohlo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými lemuujícími bílými pásy.

Stodolu při záhumenní cestě je třeba zbavit vestaveb chlěva z 50.let, zazdít druhotně proražené otvory a obnovit naopak střední vjezd.

kat. č. 69

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
21.10.1997

čp. 42

(pč. 86)
(pč. 87)

usedlost

Popis:

Usedlost situovaná na jižní straně lysovické návsi. Sestává z domu se sýpkovým polopatrem s navazujícím hloubkovým přízemním západním dvorním křídlem, na něž se v zadní části napojuje otevřený přístavek. V zadní části dvora část přední příčně průjezdné kolny. V zahradě při jižní záhumenní cestě hlavní stodola. Dům usedlosti má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem. V sýpkovém polopatře nad bývalou dnes uslepenou rohovou vstupní síní a dolní komorou horní, druhotně zobytněná komora. Průčelí do návsi s břizolitovou omítkou a typovými výplněmi; rovněž dvorní průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou. Dvorní křídlo a kolna s hladkou vápennou omítkou. Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou. Stodola při záhumenní cestě příčně průjezdná, adaptovaná na chlév ZD; dnes bez využití. Je zděná z nepálených cihel s odstupněnou korunní římsou z pálených cihel. Do průčelí vloženy různorodé výplně. Podélná sedlová střecha je kryta betonovými a dvoudrážkovými pálenými taškami. V ploše střechy do zahrady vyskládán z tašek kříž.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost s domem úhlového půdorysu bez žudru s dvouraktovým uličním křídlem s volným vjezdem na východní straně a s navazujícím hloubkovým západním chlévovým křídlem. Dvůr uzavírala příčně průjezdná kolna - stodola a k ní se na východní straně kolmo napojovala kolna hloubková. V zadní části zahrady při záhumenní cestě byla situována hlavní příčně průjezdná stodola se středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně.

Objekty usedlosti s výjimkou přední žlutě značené (pravděpodobně dřevěné) příčně průjezdné kolny jsou značeny růžově (z nespalného materiálu).

Stodola byla v poslední čtvrtině minulého století přestavěna a rozšířena. Koncem padesátých let tohoto století byla spolu s ostatními stodolami jižního humna - čp.45-41 - adaptována pro chlévy ZD.

Před koncem století byly rovněž přestavěny chlévy.

Dům usedlosti byl nejspíše až v prvních desetiletích tohoto století přestavěn do podoby se sýpkovým polopatrem; jeho dochovaná stavební podoba je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století, které seťřely znaky starších stavebních fází.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční usedlost s domem se sýpkovým polopatrem obracejícím se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Prostředí dvora architektonicky degradováno parazitními přístavky.

Pozornost zasluhuje příčně průjezdná stodola při záhumenní cestě vytvářející se sousedními stodolami souvislou řadu na jižním humně; je znehodnocena přestavbou na chlévy ZD; dnes nevyužívaný objekt je v zanedbaném stavebně technickém stavu a chátrá.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ zadní stodola a dochovaná část přední kolny.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí směřovat k obnovení vnitřní prostorové a dispoziční logiky staveb usedlosti a respektovat dochované historické konstrukce, prvky a architektonický detail.

Dům usedlosti vyžaduje rehabilitaci uličního průčelí; minimálním zásahem by mohlo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit kombinaci plastické omítky s hladkými lemuujícími bílými pásy. V dispozici domu je žádoucí obnovit rohovou síň.

Zadní přístavek navazující na dvorní křídlo odstranit. Prostor dvora zbavit parazitních drobných objektů provizorního charakteru.

Stodolu při záhumenní cestě je třeba zbavit vestaveb chléva z 50.let, zazdíť druhotně proražené otvory.

Rozvoj nemovitosti směřovat do rozšíření přední kolny do rozměrů zachycených historickými plány.

průzkum:
27.07.1997 21.08.1997

redakce:
21.10.1997

kat. č. 70

čp. 43

(pč. 88)

(pč. 89)

RD/zan.usedlost

Popis:

Polovina patrového dvojdomku se zvýšenou úrovní přízemí situovaná na místě zaniklé usedlosti na jižní straně lysovické návsi.

V zadní části zahrady při záhumenní cestě zachována stodola.

Symetrický dvojdomek s postranními přístavky s vjezdy z návsi.

Průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi.

Společná podélná sedlová střecha kryta bobrovkou; postranní garáže s nízkou pultovou střechou.

Ve dvoře samostatná hospodářská stavba s hloubkovou sedlovou střechou.

Stodola při záhumenní cestě původně se dvěma perami a středním vjezdem, který je nyní zazděný; byla adaptována na chlív. Je zděná z nepálených cihel se zazděným vjezdem s trámovým průvlakem; zčásti má tvrdou omítku.

Má podélnou sedlovou střechu s betonovými dvoudrážkovými pálenými taškami. Na ploše střechy do dvora monogram M.T.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zde zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rizalitem žudru na západní straně uličního křídla a navazujícím západním chlívovým dvorním křídlem, na něž se kolmo napojovala příčně průjezdná stodola - kolna. V zadní části dvora na jeho východní straně byla situována hloubkově orientovaná kolna. Hlavní zadní příčně průjezdnou stodolu se středním vjezdovým rizalitem na zahradní straně nacházíme při jižní záhumenní cestě.

Objekty usedlosti s výjimkou žlutě značené (pravděpodobně dřevěné) přední stodola - kolny jsou značeny růžově (z nespalného materiálu).

Usedlost zanikla nejpozději po roce 1978; tímto rokem datovanou fotografií je zachycena na pozadí za čp.45 (SUPP). Dům usedlosti měl v té době již rohovou komoru v patře se střechou do návsi zvalbenou.

Nedohlouho poté byla nahrazena stávající novostavbou dvojdomku. Stodola při záhumenní cestě byla přestavěna a rozšířena ve třetí čtvrti 19.století. Koncem padesátých let tohoto století byla spolu s ostatními stodolami jižního humna - čp.45-41 - adaptována pro chlívý ZD.

Hodnocení:

Likvidace usedlosti byla hrubým narušením historické urbanistické struktury PZ.

Novostavba dvojdomku v duchu socialistického brutalismu na místě čp.43 a 44 nerespektující tuto strukturu postrádá architektonické hodnoty a v kontextu PZ působí především z urbanistického hlediska velmi rušivě. Vykazuje základní nedostatky poválečné socialistické výstavby na vesnici motivované snahou po vyrovnání městu s nevhodným výškovým osazením, odsunutím od komunikace a vytržením z řadové zástavby.

Dvorní stavby hmotově neruší.

Jediným pozůstatkem usedlosti je hmotově tradiční příčně průjezdná stodola vytvářející se sousedními stodolami souvislou řadu na jižním humně, znehodnocená přestavbou na chlívý ZD; dnes nevyužívaný

objekt je v zanedbaném stavebně technickém stavu a chátrá.
Stodola při záhumenní cestě je objektem dotvářejícím charakter PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Dvojdomek po dožití k odstranění s výhledem obnovy zaniklých staveb usedlosti v půdorysném rozsahu zachyceném historickými plány a výškovou regulací odvozenou od dochovaných hmotově tradičních staveb (čp.46, 41). Jako podklad pro obnovu je dále k dispozici fotodokumentace ze sedmdesátých let.

Současné negativní působení dvojdomeku v prostoru návsi možno zmírnit alespoň provedením hladké omítky.

Bezpodmínečně nutno zachovat stodolu při záhumenní cestě.

Je třeba ji zbavit vestaveb chléva z 50.let, zazdít druhotně proražené otvory a obnovit naopak střední vjezd. Vyklučit náletovou zeleň způsobující degradaci zdiva z nepálené hlíny. Odstranit zbytky nevhodné tvrdé omítky a nahradit ji hladkou vápennou.

Archivní fotodokumentace:

archiv odd. LA SUPP v Praze: foto M.Nováková 1978

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

22.10.1997

kat. č. 71

čp. 44

(pč. 90/1)

(pč. 181)

RD/zan.usedlost

Popis:

Polovina patrového dvojdomeku se zvýšenou úrovní přízemí situovaná na místě zaniklé usedlosti na jižní straně lysovické návsi.

V zadní části zahrady při záhumenní cestě stavby na místě peren příčně průjezdné stodoly.

Symetrický dvojdomek s postranními přístavky s vjezdy z návsi.

Průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi.

Společná podélná sedlová střecha kryta bobrovkou; postranní garáže s nízkou pultovou střechou.

Ve dvoře samostatná hospodářská stavba s hloubkovou sedlovou střechou.

Na místě východní perny zadní stodoly opuštěný dům ZD s podélnou sedlovou střechou a průčelími s tvrdou omítkou a různorodými výplněmi. Na místě západní perny hospodářská stavba s pultovou střechou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s rizalitem žudru na západní straně uličního křídla a navazujícím západním chlévovým křídlem. Dvůr uzavírala příčně průjezdná stodola s rizalitem na zahradní straně. Po straně uličního křídla byl otevřený vjezd do dvora.

Stavby usedlosti jsou značeny růžově (z nespalného materiálu). Pravděpodobně ještě ve druhé polovině minulého století byl dům rozšířen o novou kuchyni ve druhém traktu, uzavřen průjezd do dvora a postavena nová příčně průjezdná stodola v zadní části zahrady při záhumenní cestě.

Usedlost zanikla pravděpodobně až po roce 1945. Situace z roku 1956 uložená v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu již na jejím místě zachycuje pouze "zahradu".

Novostavba dvojdomku na jejím místě z konce sedmedesátých let. Stavby na místě stodoly z konce padesátých let; pravděpodobně alespoň zčásti využívají její obdodové zdivo.

Hodnocení:

Likvidace usedlosti byla hrubým narušením historické urbanistické struktury PZ.

Novostavba dvojdomku v duchu socialistického brutalismu na místě čp.43 a 44 nerespektující tuto strukturu postrádá architektonické hodnoty a v kontextu PZ působí především z urbanistického hlediska velmi rušivě. Vykazuje základní nedostatky poválečné socialistické výstavby na vesnici motivované snahou po vyrovnání městu s nevhodným výškovým osazením, odsunutím od komunikace a vytržením z řadové zástavby.

Stavby na místě stodoly hmotově nerušící.

Současné negativní působení dvojdomku v prostoru návsi možno zmírnit alespoň provedením hladké omítky.

Obnovit rovněž stodolu při záhumenní cestě; respektovat přitom dochované konstrukce z 19.století.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
22.10.1997

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Dvojdomek po dožití k odstranění s výhledem obnovy zaniklých staveb usedlosti v půdorysném rozsahu zachyceném historickými plány a výškovou regulací odvozenou od dochovaných hmotově tradičních staveb (čp.46, 41).

kat. č. 72

čp. 45

(pč. 91/1)

(pč. 92)

RD/zan. usedlost

Popis:

Samostatně stojící patrový domek se zvýšenou úrovní přízemí situovaný na jižní straně lysovické návsi.

Při záhumenní cestě zachována stodola.

RD s průčelími s břizolitovou povrchovou úpravou, typovými výplněmi a plochou střechou. Do zvýšeného přízemí vedou předsazené schodky a nájezd garáže, která je situována na úrovni přízemí. Stodola při záhumenní cestě původně se dvěma perami a středním vjezdem, který je nyní zazděný; byla adaptována na hospodářskou stavbu ZD. Je zděná z nepálených cihel s osazenými různorodými výplněmi, s podélnou sedlovou střechou převážně krytou bobrovkou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě usedlost s domem úhlového půdorysu s uličním křídlem dosud neuzavírajícím celou šíři parcely a navazujícím hloubkovým západním chlívovým křídlem. Při záhumenní cestě byla situována příčně průjezdná stodola s přístodůlkem na západní straně. Objekty usedlosti jsou značeny růžově (z nespalného materiálu). Indikační skica stabilního katastru na rozdíl od císařského otisku zachycuje rohový žudr domu. Pokud v té době ještě neexistoval, byl přistavěn nejpozději před polovinou století.

Stodola při záhumenní cestě byla přestavěna a rozšířena ve třetí čtvrti 19. století. Koncem padesátých let tohoto století byla spolu s ostatními stodolami jižního humna - čp. 45-41 - adaptována pro chlívky ZD.

Podobu usedlosti z padesátých let tohoto století známe díky fotografické dokumentaci a podrobnému zaměření uloženém v tzv. Atlasu lidové architektury - Kuriálově archivu, které zachycuje pouze stavby uzavírající prostor dvora.

Oproti stavu zachycenému stabilním katastrem přibyl, jak již uvedeno, žudr a chlívky v uzavření dvora.

Dům měl úhlovou dispozici s rohovou síní přístupnou z návsi podsíní žudru. Nalevo od síně ležela v uličním křídle světnice a světnička výměnku se síní - kuchyní; za síní na začátku hloubkového křídla dolní komora. Při stěně světnice byla z prostoru síně vydělena černá kuchyně. Východní díl uličního křídla zaujímal průjezd otevřený do dvora.

Do krovu nad žudrem, síní, dolní komorou a světničkou výměnku byla vložena lepencová komora přístupná žebříkovým schodištěm vyděleným ze zadní části síně.

Z dokumentace Kuriálova archivu a fotodokumentace SUPP z padesátých let známe i podobu exteriéru domu s průčelím do návsi po pravé straně s charakteristickým blokem žudru s hřibovitým vstupním obloukem. Plocha průčelí s plastickou omítkou byla členěna obílenými pásy, které lemovaly i vjezdová vrata s rovným nadpražím; obíleny byly i šambrány oken světničky a světnice.

Průčelí do návsi bylo v té době již ubouráno v části vjezdu, nad nímž chyběla i krytina.

Podle evidenčního listu nemovité kulturní památky v roce 1965 byla usedlost v té době ve velmi špatném stavu: "dům zřícený; stavební konstrukce dřevěná rozebrána, hliněné stěny v rozvalinách." Zcela zanikla nedlouho poté.

Novostavba na jejím místě ze sedmesátých let.

Hodnocení:

Likvidace usedlosti byla hrubým narušením historické urbanistické struktury PZ.

Novostavba RD na jejím místě v duchu socialistického brutalismu nerespektující tuto strukturu postrádá jakékoliv architektonické hodnoty a v kontextu PZ působí velmi rušivě. Vykazuje základní nedostatky poválečné socialistické výstavby na vesnici motivované snahou po vyrovnání městu s plochou střechou, nesmyslnými lodžii i nevhodným výškovým osazením (vývoj domu zde evidentně směřuje ke garáži v patře), odsunutím od komunikace a vytržením z řadové zástavby.

Jediným pozůstatkem usedlosti je hmotově tradiční příčně průjezdná stodola, znehodnocená přestavbou na chlévy ZD; dnes nevyužívaný objekt je v zanedbaném stavebně technickém stavu a chátrá.

Usedlost byla zapsána do státního seznamu pod č.r. 7-3712;

22.6.1964 bylo upuštěno MK od ochrany.

Stodola při záhumenní cestě je objektem dotvářejícím charakter PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

RD po dožití k odstranění s výhledem obnovy zaniklých staveb usedlosti v rozsahu zachyceném zaměření Kurialova archivu. Bezpodmínečně nutno zachovat stodolu při záhumenní cestě. Je třeba ji zbavit vestaveb chléva z 50.let, zazdíť druhotně proražené otvory a obnovit naopak střední vjezd. Vykloučit náletovou zeleň způsobující degradaci zdiva z nepálené hlíny. Odstranit zbytky nevhodné tvrdé omítky a nahradit ji hladkou vápennou.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 16-V 1:25/1:50, Bubková, Kratochvíl, Zemánek 1956

Václav Burian: Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1

Václav Mencl: Lidová architektura v Československu, Praha 1980

Antonín Kurial: Katalog lidové architektury, část šestá, okres Vyškov, Brno 1989

evidenční list nemovité kulturní památky:

Popis památky: Zemědělská usedlost s hliněným obytným domem v rozvalinách. Původně vyškovský typ místně architektonicky i dispozičně ztvárněný, se žudrem v pravém rohu parcely. Kůlny ve dvoře dosud stojí. Zbytky vnější omítky vápenné, stříkané koštětem, s bílým rámováním otvorů.

Materiál: na zbořeníšti pouze hlína.

Časové, slohové a autorské určení: 18. století

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: zemědělská usedlost vyškovského typu se žudrovým hliněným obytným domem

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: dům zřícený.

Stavební konstrukce dřevěná rozebrána, hliněné stěny v rozvalinách.

Dřívější i současný způsob využití a příp. návrhy opatření: ruina - maskovat v uliční frontě zídrou

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek - neg. č. 44196, 44197

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: E 4 3712

Evidenční list zpracoval: Milan Kříž - 6.9.1965

Poznámky, záznamy změn a doplňků: výnosem MŠK č. 23511/64 - V/2 ze dne 22.6.1964 upuštěno od ochrany

Archivní fotodokumentace:

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.135, foto Č.Šíla 1957

archiv odd. LA SUPP v Praze: foto M.Nováková 1978

archiv PÚ v Brně: foto 19__; viz. též evidenční list nemovité kulturní

památky

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 73

čp. 46

(pč. 93)
(pč. 94)

usedlost

Popis:

Přízemní zděná usedlost situovaná na jižní straně lysovické návsi. Sestává z domu úhlového půdorysu s navazujícím západním hospodářským křídlem, za nímž je ve dvoře umístěna další hloubkově orientovaná přístavba. Hloubkově orientované křídlo rovněž na východní straně dvora; za ním situovány samostatné hospodářské stavby. Při záhumenní cestě zachováno obvodové zdivo zaniklé stodoly.

Dům má zalomenou dispozici s rohovou, druhotně uslepenou vstupní síní, vedle níž jsou v uličním křídle situovány obytné místnosti a za ní na začátku hloubkového křídla dolní komora; podsklepená, se zvýšenou úrovní přízemí. Nad ní a bývalou síní je zachována do krovu vložená horní lepenková komora.

Východní část uličního křídla zaujímá bývalý výměnek oddělený do dvora otevřeným průjezdem.

Průčelí do návsi s typovými výplněmi a břizolitovou povrchovou úpravou; odstupňovaná hranolová korunní římsa; sokl z umělého kamene. Po pravé straně římsou lemovaný neddělený lichoběžný štít. Dvorní průčelí rovněž s břizolitem a typovými výplněmi.

Dům se sedlovými střechami s dvoudrážkovou pálenou krytinou; sedlo hloubkového křídla do návsi skoseno polovalbou. Ostatní hospodářské stavby ve dvoře převážně se střechami plochými, resp. pultovými.

V dolní komoře domu usedlosti zachován trámový strop podepřený středním průvlakem a dekorativní omítka s obloučkovými motivy vtlačovanými prsty do mokré hliněné omítky - "Murl".

Sklep pod komorou zaklenut hloubkovou kamennou valenou

klenbou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru roku 1826 zachycuje usedlost s domem úhlového půdorysu s výstupkem žudru na západní straně uličního křídla, které ještě zcela neuzavíralo parcelu, takže po jeho straně zůstával volný vjezd do dvora. Na západní straně se na dům napojovalo hloubkové chlévové křídlo. Dvůr uzavírala příčně průjezdná přední stodola - kolna s rizalitem do zahrady. Při záhumenní cestě byla situována menší zadní příčně průjezdná stodola rovněž s vjezdovým rizalitem na zahradní straně.

Objekty usedlosti jsou značeny růžově (z nespalného materiálu). Zadní příčně průjezdná stodola byla přestavěna a rozšířena po roce 1826, pravděpodobně ještě před koncem 19. století. Dnes z ní zůstává zachováno pouze obvodové zdívo.

Dům usedlosti byl přestavěn nejpozději v prvních desetiletích tohoto století, kdy byl ubourán vstupní žudr a uliční křídlo rozšířeno o výměnek po straně vjezdu. Podoba domu z poloviny padesátých let tohoto století je zachycena v pozadí za čp.45 na fotografii Č. Šíly (SUPP). Měl v té době ještě rohovou vstupní síň a typickou úpravu průčelí s plastickou omítkou a lemujícími obílenými pásy.

Nejstarší částí domu zůstala dolní komora na polosklepě a půdní lepenec datovatelné do poslední čtvrtiny 18. století.

Ostatní části domu i usedlosti byly výrazně přeřešeny při přestavbě provedené ve třetí čtvrtině tohoto století, kdy postupně vznikly i nové hospodářské stavby ve dvoře.

Hodnocení:

Dispozičně tradiční usedlost s hmotově tradičním domem úhlového půdorysu se zachovaným jádrem z konce 18. století s komorou na polosklepě a půdním lepenecem. Dům se obrací do návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou, která architektonicky degradovala i dvorní hospodářské stavby. Vedle hodnotného jádra domu usedlosti zasluhuje pozornost i odvodové zdívo zadní stodoly při záhumenní cestě s dekorem Murlu na mlatě.

Stabilní prvek historické urbanistické struktury PZ.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům a hospodářské křídlo usedlosti objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ i obvodové zdívo zaniklé zadní příčně průjezdné stodoly.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí bezpodmínečně respektovat dochované konstrukce, prvky a architektonický detail z 18. a 19. století. Dům zasluhuje při zachování hodnotného jádra o podsklepené komoře a lepenci opětovné zpřehlednění vnitřního prostorového a dispozičního uspořádání; především znovuvytvoření rohové vstupní síně. Je třeba rehabilitovat průčelí, do návsi i dvora, minimálně provedením hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými a obnovit hlavní průčelí dle dostupné fotodokumentace.

Celé prostředí dvora zasluhuje kultivovanou úpravu; zadní přistavěné části dvorních křídel po dožití k odstranění s výhledem obnovení přední stodoly - kolny uzavírající dvůr v rozsahu zachyceném historickými plány.

Obvodové zdívo zadní stodoly zabezpečit proti další degradaci; korunu zdi možno zpevnit přidáním hliněné "kápě" nebo drnováním; vyklučit náletovou zeleň. Výhledově stodolu obnovit; výškovou regulaci odvodit od sousedících hmotově tradičních staveb.

kat. č. 74

Archivní fotodokumentace:

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 79.135, foto Č.Šíla 1957

průzkum:

27.07.1997 21.08.1997

redakce:

27.10.1997

čp. 47

(pč. 96)

(pč. 95)

RD/zan.usedlost

Popis:

Samostatně stojící patrový rodinný dům situovaný na místě zaniklé usedlosti na jižní straně lysovické návsi.

Průčelí s typovými výplněmi, břizolitovou omítkou a keramickými obklady členěno lodžemi. Do návsi předzahrádka ohrazená zdí z ozdobných cihelných tvarovek se sloupky z bílých cihel.

Ve dvoře samostatná garáž.

Na místě zaniklé stodoly v současné době zahrada oplocená drátěným pletivem s vjezdovou kovovou svépomocně vyrobenou brankou.

Stavební historie:

Čp.47 na mapě stabilního katastru z roku 1826 ukončuje jižní řadu usedlostí lysovické návsi. Mělo dům s uličním křídlem dosud zcela neuzavírajícím parcelu s navazujícím západním chlévovým křídlem. Rizalit žudru je odsunut od nároží; dům tedy nemusel mít zalomenou dispozici.

Na západní straně zahrady byla situována příčně průjezdná stodola orinetovaná podélně k cestě propojující náves s humnem.

Objekty usedlosti jsou na mapě značeny růžově (z nespalného materiálu).

Usedlost zanikla nejspíše až po roce 1945. Před svým zánikem byl její dům přestavěn - uliční křídlo prodlouženo na východní straně a rozšířeno do návsi; tato přestavba pohltila žudr.

Novostavba RD na místě usedlosti ze třetí čtvrtiny tohoto století.

Hodnocení:

Likvidace usedlosti byla hrubým narušením historické urbanistické struktury PZ.

Novostavba RD na jejím místě v duchu socialistického brutalismu nerespektující tuto strukturu postrádá jakékoliv architektonické hodnoty a v kontextu PZ působí velmi rušivě. Vykazuje základní nedostatky poválečné socialistické výstavby na vesnici motivované snahou po vyrovnání městu s plochou střechou, nesmyslnými lodžiemi i nevhodným výškovým osazením, odsunutím od komunikace a vytržením z řadové zástavby.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Po dožití k odstranění s výhledem obnovy zaniklých staveb usedlosti v půdorysném rozsahu zachyceném historickými plány a výškovou regulací odvozenou od sousední usedlosti čp.46.

Současné negativní působení RD v prostoru návsi možno zmírnit alespoň provedením hladké omítky, odstraněním obkladů a změnou zábradlí.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

27.10.1997

kat. č. 75

čp. 74

(pč. 119)

dům

Popis:

Řadový druhotně koncový dům se sýpkovým polopatrem situovaný na jižní straně lysovické návsi.

Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem.

Průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi.

Podélná sedlová střecha s betonovými taškami.

Stavební historie:

Dům na tomto místě vznikl až mezi lety 1869-1880.

K jeho úpravě s nadstavbou sýpkového podstřeší došlo nejspíše až v prvních desetiletích tohoto století.

Dochovaná stavební podoba domu je výrazně poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům obracející se do prostoru návsi průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové a dispoziční uspořádání stavby, historické stavební konstrukce a prvky. Průčelí do návsi vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plasickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

27.10.1997

kat. č. 76

čp. 51

(pč. 97)

dům/býv.škola

Popis:

Řadový koncový přízemní zděný dům situovaný na západním okraji jižní strany lysovické návsi.

Na dům navazuje východní hloubkové dvorní křídlo. V zadní části dvora vymezeného ohradní zdí je situovaná s domem paralelně orientovaná přízemní hospodářská stavba.

Dům nebyl pro průzkum zpřístupněn.

Je podélně orientovaný k návsi; západní část uličního křídla zkrácena.

Průčelí do návsi obílené, podrovnané, se zčásti zachovanou hranolovou korunní římsou; je členěno jednokřídlými okny lemovanými omítkovými šambránovými rámy; napravo zdůrazněné číslo 51 v podkovovitém rámu a nápis "Bismarck / Svatopluk Volný / autodoprava".

Sedlové střechy s pálenou krytinou a eternitovými šablonami.

kat. č. 77

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zde zachycuje samostatně stojící k potoku paralelně orientovaný objekt, na indikační skice označený jako škola.

Byla postavena po roce 1771.

Existenci případných konstrukcí z konce 18.- začátku 19.století, které lze předpokládat ve východní části uličního křídla, je třeba prokázat po zpřístupnění objektu doplňujícím SHP.

Po roce 1826 byl dům rozšířen o východní dvorní křídlo.

Dochovaná stavební podoba staveb je výsledkem úprav z přelomu 19. a 20.století a po roce 1945, kdy byla rovněž zkrácena západní část uličního křídla.

Hodnocení:

Hmotově tradiční stavba s průčelím znehodnoceným osazením typových výplní; jako budova staré lysovické školy má nesporný význam pro uchování kulturně historické identity místa.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je dům navržen k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně dvorního křídla a hospodářské zadní stavby ve dvoře.

Případným stavebním úpravám musí předcházet doplňující SHP, z jehož výsledků je nutno vycházet. Je přitom třeba respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb, autentické historické konstrukce, prvky a architektonický detail.

Rozvoj nemovitosti směřovat do obnovy zaniklé západní části uličního křídla s výškovou regulací odvozenou od dochované části.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

27.10.1997

(pč. 130)

zan.has.zbrojnice

Popis:

Plocha na místě zaniklé stavby; u potoka naproti čp.21-22.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 nezachycuje v prostoru návsi žádný objekt.

Na situaci z 50.let z tzv. Kuriálova archivu je dnes zaniklá stavba označena jako hasičská zbrojnice. Mohla vzniknout po roce 1890, kdy byl založen lysovický hasičský sbor.

O její podobě nemáme k dispozici žádné další informace.

Hodnocení:

Zaniklá součást vybavení vesnice.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Pro obnovu neexistují dostatečné podklady; tuto možnost zvážit v případě jejich nalezení.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 18-V - situace

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

(pč. 1107)

pomník

Popis:

Pomníček u potoka na východní straně návsi; naproti čp.27.
Kamenný, na soklu s předstupujícími schodky a postranními zídками z ozdobných cihel. Deska s nápisem "Na věčnou paměť / sovětským osvoboditelům / 1945-1975" pod pěticípou hvězdou.
Před pomníčkem autobusová zastávka.

Stavební historie:

Z roku 1975.

Hodnocení:

Pomník osvobození ze sedmdesátých let; nepozoruhodný objekt v dobovém duchu.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Možno zachovat; kultivovaně upravit okolí, odstranit zídky.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 79

čp. 97

(pč. 148)

dům

Popis:

Řadový koncový dům situovaný v zadní skupině domků na jižním břehu potoka na západním okraji historického jádra.

Na dům navazuje východní hospodářské křídlo. V zadní části dvora hospodářská přízemní stavba s plochou střechou.

Dům má zalomenou dispozici s rohovou komorou v patře nad bývalou (dnes do ulice uslepenou) vstupní síní a dolní zadní komorou. V západním dílu uličního křídla je situován do dvora otevřený průjezd.

Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou, resp. betonovými taškami; rohová komora v patře do ulice s valbou.

Stavební historie:

Novostavba z dvacátých let tohoto století.

Dochovaná stavební podoba domu a hospodářského křídla poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století, při nichž došlo k uslepení rohové vstupní síně.

Z téže doby parazitní hospodářská stavba ve dvoře.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční stavba s průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání stavby, historické stavební konstrukce a prvky. Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Průčelí do návsi vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 80

čp. 98

(pč. 151)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný v zadní skupině domků na jižním břehu potoka na západním okraji historického jádra.

Na dům navazuje východní hospodářské křídlo.

Dům má zalomenou dispozici s rohovou komorou v patře nad bývalou (dnes do ulice uslepenou) vstupní síní a dolní zadní komorou. V západním dílu uličního křídla je situován do dvora otevřený průjezd.

Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; oplechovaný sokl.

Sedlové střechy s betonovými taškami; rohová komora v patře s hloubkovou valbou.

Stavební historie:

Novostavba z dvacátých let tohoto století.

Dochovaná stavební podoba domu a hospodářského křídla poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století, při nichž došlo k uslepení rohové vstupní síně.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční stavba s průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání stavby, historické stavební konstrukce a prvky. Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Průčelí do návsi vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky a odstranění nevhodného obkladu soklu; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 81

čp. 109

(pč. 161)

dům

Popis:

Řadový koncový dům situovaný v zadní skupině domků na jižním břehu potoka na západním okraji historického jádra.

Na dům navazuje západní přízemní hospodářské křídlo.

Vlastní dům má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem.

Uliční průčelí s hladkou omítkou, obíleno; členěno vjezdovými vraty s ozdobným laťováním s půlobloučky a typovými okny. Boční průčelí s různorodými výplněmi.

Sedlové střechy s pálenou krytinou.

Stavební historie:

Novostavba ze třicátých let tohoto století.

Dochovaná stavební podoba domu a hospodářského křídla poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční stavba s průčelím znehodnoceným osazením typových oken.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání stavby, historické stavební konstrukce a prvky. Typové výplně nahradit atypickými tradičního formátu a provedení.

průzkum:

02.08.1997 . . .

redakce:

27.10.1997

(pč. 514)

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

zaniklá kaple

sv. Marie

Popis:

Plocha na místě kaple sv. Marie na jz okraji historického jádra;
zatravněná s velkou smuteční vrbou.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zde zachycuje zachycuje
samostatně stojící kapli s pravoúhlým, na indikační skice
podkovovitým, zakončením.

O její podobě nemáme k dispozici žádné další informace.
Zanikla nejspíše až po roce 1945.

Hodnocení:

Likvidace kaple byla ochuzením historického staveního fondu a
urbanistické struktury vsi.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Pro obnovu neexistují dostatečné podklady; tuto možnost zvážit v
případě jejich nalezení.

kat. č. 83

čp. 67

(pč. 132)

stodola

Popis:

Bývalá stodůlka.

Řadový koncový objekt na severní straně potoka na okraji uličky navazující na západním okraji na historické jádro vsi.

Je zděná z nepálených cihel, přezděná s výjimkou štítového průčelí z podstatné části z cihel pálených; v přestavbě - vkládány ocelové I profily, dosud neosazeny výplně.

Podélná sedlová střecha s pálenou krytinou, zčásti s bobrovkou.

Za stodůlkou směrem k potoku parazitní přístavek garáže s nízkou pultovou střechou.

Stavební historie:

Novostavba z přelomu 19. a 20. století.

V průběhu průzkumu probíhající nedokončená přestavba.

Hodnocení:

Hmotově tradiční objekt.

Výsledek nedokončené přestavby dosud nelze hodnotit.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je stavba objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Průčelí upravit tradičním způsobem.

průzkum:

02.08.1997 . . .

redakce:

27.10.1997

kat. č. 84

čp. 82

(pč. 120)

dům

Popis:

Řadový dům na severní straně potoka v uličce navazující na západním okraji na historické jádro vsi.

Je zděný, převážně přízemní s východní přestavěnou částí se zvýšeným podstřeším. Jádro dispozice tvoří podélný jednotrakt. Přístavba rozšířena na stranu k potoku o přízemní část se střešní terasou. Různorodé přístavky zaujímají prakticky celou plochu dvora. Průčelí s břizolitem přetřeným latexem a typovými výplněmi. Přední část domu s podélnými sedlovými střechami; v ploše střechy nadstavěné části střešní okna; ve dvoře střechy ploché a pultové.

Stavební historie:

Dům na tomto místě vznikl jako novostavba v osmdesátých letech minulého století.

Jeho dochovaná stavební podoba je výsledkem úprav v šedesátých a devadesátých letech tohoto století.

Hodnocení:

Západní výrazněji nepřestavěný díl uličního křídla domu zůstává stavbou hmotově tradiční; přestavěnou část lze hodnotit jako hmotově nerušící. Obě části se do ulice projevují nevhodně upraveným průčelím s různorodými typovými výplněmi. Neuspokojivě působí zvláště prostor dvora pohlcený chaotickými svépomocnými parazitními přístavky.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat dům v rozsahu uličního křídla; dvůr očistit od parazitních přístavek.

Hlavní průčelí upravit tradičním způsobem s hladkou vápennou omítkou; typové výplně nahradit atypickými tradičního formátu a provedení.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 85

čp. 83

(pč. 121)

dům

Popis:

Řadový přízemní dům na severní straně potoka v uličce navazující na západním okraji na historické jádro vsi.

Má úhlovou dispozici s rohovou vstupní síní na východní straně uličního křídla a průjezdem do dvora na straně západní.

Nově rekonstruované hladké průčelí členěno původními historizujícími panelovanými vstupními dveřmi s motivy kosočtverců a kruhových terčů a dvoukřídlými šestitabulkovými okny; po pravé straně nová prkénková vjezdová vrata návratí; zachována profilovaná korunní římsa, sokl připraven k obkladu.

Dvorní průčelí rovněž nově opravováno s tvrdou omítkou.

Podélná sedlová střecha s betonovou krytinou.

Stavební historie:

Novostavba z osmdesátých let minulého století.

Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami v devadesátých letech tohoto století.

Fotodokumenace SOVAMM pořízená v roce 1992 zachycuje dům v počátcích těchto úprav s průčelím s otvory lemovanými pravoúhlými olištovanými šambránami s klenáky v nadpraží, okny s přímými parapetními římsami a střechou krytou bobrovkou.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům poznamenaný poslední tvrdou úpravou se zjednodušeným průčelím zachovávajícím základní rozvrh z konce 19. století. Pozornost zasluhují dochované vstupní dveře síně. Přes negativní zásahy zůstává důležitou součástí historického stavebního fondu a stabilním prvkem urbanistické struktury PZ.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP byl dům navržen k prohlášení památkou, řízení ukončeno neprohlášením.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné další stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání stavby, dochované historické konstrukce, prvky a architektonický detail. Výhledově je žádoucí dle dostupné fotodokumentace obnovit odstraněné šambrány oken a vstupu.

Archivní fotodokumentace:

foto Zuzana Syrová 1992 (cb02-12)

archiv PÚ v Brně: foto 1996 - Weiglová

průzkum:

02.08.1997 . .

redakce:

27.10.1997

kat. č. 86

čp. 86

(pč. 125)

dům

Popis:

Řadový dům na severní straně potoka v uličce navazující na západním okraji na historické jádro vsi.

Má zalomenou dispozici s rohovou vstupní síní, nad níž a zadní komorou je vyzdvižena horní komora. Východní díl uličního křídla po straně obytné místnosti zaujímá průjezd otevřený do dvora.

Na dům navazuje přízemní hlavní západní hospodářské křídlo. Na protější straně dvora užší křídlo východní.

V zadní části dvora samostatná drobná hospodářská stavba.

Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi.

Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou; rohová komora do ulice s valbou. Hospodářská stavba ve dvoře se střechou pultovou.

Stavební historie:

Novostavba z přelomu 19. a 20. století.

Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční stavba s průčelím znehodnoceným typovými výplněmi a tvrdou omítkou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání stavby, historické stavební konstrukce a prvky. Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
02.08.1997 . . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 87

čp. 114

(pč. 171)

dům

Popis:

Řadový dům na severní straně potoka v uličce navazující na západním okraji na historické jádro vsi.

Má zalomenou dispozici s druhotně uslepenou rohovou vstupní síní, nad níž a zadní komorou je vyzdvižena horní komora. Východní díl uličního křídla po straně obytné místnosti zaujímá průjezd otevřený do dvora.

Na dům navazuje přízemní hlavní západní hospodářské křídlo.

V zadní části dvora samostatná hospodářská stavba.

Uliční průčelí s typovými výplněmi a břizolitovou omítkou přetřenou latexem; oplechovaný sokl; zachována profilovaná korunní římsa.

Sedlové střechy s betonovými taškami; rohová komora do ulice s valbou.

Stavební historie:

Novostavba ze 40. let 20. století.

Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční stavba s průčelím znehodnoceným typovými výplněmi a tvrdou omítkou.

Parazitní hospodářská stavba ve dvoře v kontextu PZ rušící.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání stavby, historické stavební konstrukce a prvky. Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

(pč. 435/1)

silá

Popis:

Skupina sil na západním okraji vsi; situovaná na jižním břehu potoka při cestě k ZD.

Sestává ze tří sil tvořených sestavami betonových válců (vždy sedm válců seskupených kolem středního).

Stavební historie:

Novostavba ze třicátých - čtyřicátých let tohoto století.

Nejvýchodnější ze sil mělo ještě v roce 1985 společnou jehlancovou střechu kryjící vynášenou hrázděnou konstrukcí nasazenou na válcích.

Hodnocení:

Architektnicky pozoruhodná skupina sil z první poloviny tohoto století, znehodnocená likvidací střech.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně jsou silá objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Obnovit zastřešení dle dostupné fotodokumentace.

Archivní fotodokumentace:

foto Zuzana Syrová 1984 (cb01-01)

průzkum:

02.08.1997 . .

redakce:

27.10.1997

(pč. 275/1)

kříž

Popis:

Kříž situovaný za skupinou sil na západním okraji vsi na jižním břehu potoka při cestě k ZD.
Litinový kříž s tělem Krista na novém soklu s letopočtem 1993.

Stavební historie:

Kříž z konce 19.století; sokl obnoven 1993.

Hodnocení:

Hodnotný litinový kříž z konce 19.století.

Kříž je objektem dotvářejícím charakter PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Respektovat při případných úpravách okolí.

průzkum:

02.08.1997 . .

redakce:

27.10.1997

(pč. 362/3)

kříž

Popis:

Kříž situovaný na západním okraji obce při cestě do Podbřežic.
Kamenný na odstupňovaném soklu; na kříži stuha s nápisem INRI, tělo Krista odstraněno.

Stavební historie:

Kříž z počátku 20.století.

Kříž je objektem dotvářejícím charakter PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Respektovat při případných úpravách okolí.

průzkum:

02.08.1997 . .

redakce:

27.10.1997

kat. č. 91

čp. 113

(pč. 165)

dům

Popis:

Řadový koncový dům v uličce směrem na Podbřežice navazující na západním okraji na historické jádro vsi.

Má zalomenou dispozici rohovou vstupní síní (druhotně změněnou na garáž), nad níž a zadní komorou je vyzdvižena horní komora. Na západní straně uličního křídla přistavěn nový vstupní přístavek.

Na dům navazuje přízemní hlavní západní hospodářské křídlo.

Ve dvoře a v zahradě drobné samostatné hospodářské stavby.

Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; po pravé straně plechová zčásti prosklená vjezdová vrata.

Sedlové střechy s pálenou krytinou; rohová komora se střechou do ulice zvalbenou; vstupní přístavek se střechou plochou.

Stavební historie:

Novostavba ze třicátých - čtyřicátých let dvacátého století. Dochovaná stavební podoba domu je výrazně poznamenána úpravami provedenými ve třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově tradiční stavba architektonicky degradovaná bezduchou poválečnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly směřovat k obnovení vnitřní prostorové a dispoziční logiky domu s rohovou vstupní síní; vjezd přesunout na místo dnešního vstupního přístavku. Rehabilitovat uliční průčelí; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 92

čp. 108

(pč. 160)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na severní straně uličky směrem na Podbřežice navazující na západním okraji na historické jádro vsi. Má úhlovou dispozici s bývalou (druhotně uslepenou) rohovou vstupní síní, nad níž a zadní komorou je vyzdvížena horní komora. Západní díl uličního křídla zaujímá průjezd otevřený do dvora. Na dům navazuje východní dvorní křídlo s přístavky na dvorní straně. Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; kabřincový sokl. Sedlové střechy s pálenou krytinou; komora do ulice s valbou; dvorní křídlo se střechou pultovou.

Stavební historie:

Novostavba ze 20. let dvacátého století. Stavební podoba domu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století, ze kdy pocházejí i dvorní přístavky.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční stavba s průčelím znehodnoceným typovými výplněmi a tvrdou omítkou. Prostředí dvora degradováno parazitními přístavky.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání stavby, historické stavební konstrukce a prvky. Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy. Dvorní křídlo očistit od přístavků a kultivovaně upravit.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 93

čp. 107

(pč. 164)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na severní straně uličky směrem na Podbřežice navazující na západním okraji na historické jádro vsi. Má úhlovou dispozici s bývalou (druhotně uslepenou) rohovou vstupní síní, nad níž a zadní komorou je vyzdvížena horní komora. Západní díl uličního křídla zaujímá průjezd otevřený do dvora. Na dům navazuje východní dvorní křídlo s přístavky na dvorní straně. Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Dosud patrný zazděný vstup rohové síně s osazeným oknem. Sedlové střechy s pálenou krytinou; komora se střechou valbovou.

Stavební historie:

Novostavba ze 20. let dvacátého století. Stavební podoba domu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční stavba s průčelím znehodnoceným typovými výplněmi a tvrdou omítkou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání stavby, historické stavební konstrukce a prvky. Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 94

čp. 53

(pč. 159)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na severní straně uličky směrem na Podbřežice navazující na západním okraji na historické jádro vsi. Má úhlovou dispozici s bývalou (druhotně uslepenou) rohovou vstupní síní, nad níž a zadní komorou je vyzdvížena horní komora. Západní díl uličního křídla zaujímá průjezd otevřený do dvora. Na dům navazuje východní dvorní křídlo. Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou; komora do ulice s valbou.

Stavební historie:

Novostavba ze 20. let dvacátého století. Stavební podoba domu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční stavba s průčelím znehodnoceným typovými výplněmi a tvrdou omítkou.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je dům navržen k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání stavby, historické stavební konstrukce a prvky. Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 95

čp. 84

(pč. 122)

(pč. 153)

dům

Popis:

Řadový dům se sýpkovým podstřeším situovaný na severní straně uličky směrem na Podbřežice navazující na západním okraji na historické jádro vsi.

Na dům navazují postranní hospodářská dvorní křídla. V zadní části zahrady je situována příčně průjezdná stodola.

Dům má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem; ve východním díle uličního křídla bývalý výměnek s dnes druhotně zaslepeným vstupem.

Průčelí s nárožní bosáží; sýpkové podstřeší s pásovou rustikou odděleno kordonovou římsou s vejcovcem; profilovaná korunní římsa; sokl. V přízemí proražena nová širší dvoukřídlová okna. Okna sýpkového podstřeší šestitabulková v profilovaných šambránách s přímými parapetními římsami a s parapetními panely členěnými kosočtverci. Na ose vstup s novými panelovanými dřevěnými dveřmi. Druhý vstup po pravé straně zazděn a na jeho místě osazeno okno. Dvorní průčelí domu hladké, ožlucené, s dveřmi do podstřeší.

Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou.

Stodola na konci zahrady zděná z nepálených cihel; příčně průjezdná se středními vjezdovými vraty s trámovým průvlakem; vrata visle bedněná. Štít vyzděný z pálených cihel, profilovaná odstupňovaná korunní římsa z pálených cihel.

Podélná sedlová střecha s betonovými taškami zčásti s bobrovkou.

Stavební historie:

Novostavba z osmdesátých let 19. století. Stodola pochází z téže doby.

Úprava průčelí z prvních desetiletí tohoto století.

Dochovaná stavební podoba domu poznamenána dosud nedokončenými úpravami.

Fotodokumentací SOVAMM z roku 1992 zachyceno průčelí před započítím stavebních prací; okna v přízemí byla dvoukřídlová šestitabulková s horními větracími křídly, měla profilované pravoúhlé šambrány a přímé parapetní římsy; vstupní dveře výměnku i domu byly dřevěné panelované v horní části se sluncovými motivy a s odděleným nadsvětlikem.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům z konce 19. století s kvalitním geometrizovaným historizujícím průčelím znehodnoceným probíhající bezohlednou výměnou výplní.

Pozornost zasluhuje příčně průjezdná stodola v zadní části zahrady.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je dům navržen k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně hospodářských křídel a stodoly.

Případné další stavební úpravy musí směřovat k obnově vnitřní prostorové a dispoziční logiky domu; je přitom zapotřebí obnovit vstup výměnku. Průčelí rehabilitovat dle dostupné fotodokumentace. Důsledně respektovat historické konstrukce a prvky, které přežijí dnešní rekonstrukci.

Archivní fotodokumentace:

foto Zuzana Syrová 1992 (cb02-14)

archiv PÚ v Brně: foto 1996 - Weiglová

kat. č. 96

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

čp. 79

(pč. 118)
(pč. 175)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na severní straně uličky směrem na Podbřežice navazující na západním okraji na historické jádro vsi. Má úhlovou dispozici s bývalou (druhotně uslepenou) rohovou vstupní síní, nad níž a zadní komorou je vyzdvížena horní komora. Uliční křídlo se zvýšeným podstřeším; jeho západní díl zaujímá průjezd otevřený do dvora.

Na dům navazuje východní dvorní křídlo.

Uliční průčelí s typovými výplněmi.

Sedlové střechy s eternitovými šablonami; komora do ulice s valbou.

Plůtek předzahrádky s geometrickými ozdobnými motivy z prvních desetiletí tohoto století.

V zadní části zahrady situována příčně průjezdná stodola zděná z pálených cihel na betonovém soklu; má odstupňovanou hranolovou korunní římsu; střední vjezdová vrata s trémovým překladem visle bedněná.

Má podélnou sedlovou střechu krytou eternitovými šablonami.

Stavební historie:

Dům na tomto místě vznikl až mezi lety 1869 - 1880. Jeho dochovaná stavební podoba je výsledkem přestavby provedené v prvních desetiletích tohoto století. Je poznamenána úpravami ze třetí čtvrtiny tohoto století. Stodola z prvních desetiletí tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům s průčelím znehodnoceným povrchovou úpravou a osazením typových výplní. Pozornost zasluhuje příčně průjezdná stodola v zadní části zahrady.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ stodola v zadní části zahrady.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně stodoly v zahradě. Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky. Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 97

čp. 80

(pč. 117)

domek

Popis:

Přízemní domek situovaný na severní straně uličky směrem na Podbřežice navazující na západním okraji na historické jádro vsi. Má trojprostorovou dispozici se střední vstupní síní, z jejíž zadní části je vydělena bývalá černá kuchyně. Ze síně po levé straně přístupná světnice, po pravé světnička, upravená z komory. Nad ní a vstupní síní je vložena do krovu horní lepenková komora; dnes zbytečná. Uliční průčelí s plastickou omítkou, členěno dvoukřídlovými šestitabulkovými okny v obílených pravoúhlých profilovaných šambránách s klenáky v nadpraží, mají přímé parapetní římsy s parapetními závěsy; vstupní dveře dřevěné panelované s ozdobnými kosočtverci a s květinovými sluncovitými motivy s nadsvětlíkem; jsou rovněž lemovány profilovanou šambránou s klenákem v nadpraží, se svislými obdélníky mezi profilovanou korunní římsou a šambránou. Sokl z umělého kamene; obílená profilovaná korunní římsa; nároží zdůrazněno bosáží.

Podélná sedlová střecha s raženými taškami.

Ve dvoře parazitní přístavky.

kat. č. 98

Stavební historie:

Dům vznikl jako novostavba mezi lety 1869 - 1880.
V místě světničky byla pravděpodobně dolní komora.
Průčelí upraveno na přelomu století.

Hodnocení:

Hodnotný domek s tradičním prostorově dispozičním uspořádáním s dochovaným půdním lepencem nad vstupní síní a bývalou dolní komorou. Do ulice se obrací kvalitním historizujícím průčelím.
Důležitá součást historického stavebního fondu PZ a stabilní prvek její urbanistické struktury.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je dům navržen k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Bezpodmínečně nutno zachovat.
Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.
Dvorní stranu očistit od parazitních přístavků.

Archivní fotodokumentace:

archiv PÚ v Brně: foto 1990 - Hejtmánková

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

(pč. 117)

zan.drob.objekt

Popis:

Zaniklý nebo přemístěný kříž situovaný přibližně v místě dnešního domu čp.80.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě při cestě na Podbřežice kříž mezi stromy.
O jeho podobě nemáme k dispozici žádné informace.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 99

čp. 67

(pč. 116)

domek

Popis:

Přízemní domek situovaný na severní straně uličky směrem na Podbřežice navazující na západním okraji na historické jádro vsi. Je zděný z nepálených, zčásti z pálených cihel. Jádrem dispozice je podélný jednotrakt se střední vstupní síní. Hlavní uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Na východním štítovém průčelí patrný tvar štítu staršího domu z nepálených cihel. Podélná sedlová střecha s betonovými taškami.

Stavební historie:

Dům na tomto místě vznikl ve třetí čtvrtině minulého století, před rokem 1869. Tvar jeho štítu s polovalbou je dosud patrný na východním průčelí domu. Dochovaná stavební podoba domu je výsledkem přestavby provedené před polovinou tohoto století; její přesnější datování znemožňuje poslední rekonstrukce ze třetí čtvrtiny tohoto století, která prakticky zcela setřela znaky starších vývojových etap domu.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu, dochované historické stavební konstrukce a prvky.

Dům vyžaduje především rehabilitaci uličního průčelí spojenou s provedením hladké vápenné omítky a výměnou typových výplní za atypické tradičního formátu a provedení.

Odstranit rozvaděčovou skříň vedle vstupu.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

(pč. 37)

zan.kovářna

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
27.10.1997

Popis:

Plocha na místě zaniklé kovárny na západní straně historického jádra.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru ani reambulace zde nezachycují žádnou stavbu.

Na situaci z 50.let z tzv. Kuriálova archivu je dnes zaniklý objekt označen jako kovárna.

O jeho podobě nemáme k dispozici žádné další informace.

Hodnocení:

Zaniklá součást vybavení vesnice.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Pro obnovu neexistují dostatečné podklady; tuto možnost zvážit v případě jejich nalezení.

Odkazy:

Kuriálův archiv: zaměření 18-V - situace

kat. č. 101

čp. 88

(pč. 131)

dům

Popis:

Přízemní řadový koncový, druhotně samostatně stojící dům na západní straně cesty do Rostěnic.

Má dispozici na principu podélného dvoutraktu; na dům navazuje hloubkové severní krátké křídlo.

Za domem paralelně s ním přízemní bedněná hospodářská stavba s pulťovou střechou.

Dům má průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi.

Jižní průčelí zakončeno štítem s polovalbou.

Dvorní průčelí s vápennou ličkou, omodřeno.

Podélná sedlová střecha s jednotrannou polovalbou kryta bobrovkou.

Stavební historie:

Dům na tomto místě vznikl na přelomu 19. a 20. století.

Jeho dochovaná stavební podoba je výrazně poznamenána úpravou ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční stavba s uličním průčelím znehodnoceným tvrdou omítkou a typovými výplněmi.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně dvorního křídla a dřevníku.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu, dochované historické stavební konstrukce a prvky.

Dům vyžaduje především rehabilitaci uličního průčelí spojenou s provedením hladké vápenné omítky a výměnou typových výplní za atypické tradičního formátu a provedení.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 102

čp. 85

(pč. 124)

dům

Popis:

Přízemní řadový koncový, druhotně samostatně stojící dům na západní straně cesty do Rostěnic.

Zachována pouze krátká severní část uličního křídla s bývalou rohovou vstupní síní, nad níž je v patře umístěna horní komora. K severnímu průčelí přistavěna nová vstupní přístavba. K jižnímu hospodářská stavba s pultovou střechou se sklonem do zahrady, která zaujímá místo zbylé části uličního křídla; v linii jeho průčelí do ulice ohradní zeď. V jižní koutě zahrady další hospodářská stavba s pultovou střechou.

Dům má hladkou tvrdou omítku; průčelí členěno typovými výplněmi. Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou; rohová komora do ulice s valbou.

Vstupní přístavek s velmi nízkou pultovou, resp. plochou střechou.

Stavební historie:

Dům na tomto místě vznikl až na přelomu 19. a 20. století. Zachovaná část jeho uličního křídla je výrazně poznamenána přestavbou ve třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Pozůstatek hmotově a dispozičně tradičního domu s průčelím znehodnoceným typovými výplněmi; vstupní přístavba rušící.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Odstranit vstupní přístavbu.

Obnovit prostorovou a dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní; doplnit zaniklé uliční křídlo; výškovou regulaci odvodit od dochované části a sousedního domu čp. 88.

Výhledově rehabilitovat uliční průčelí výměnou typových výplní za atypické tradičního formátu a provedení.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 103

(pč. 198)

pomník

Popis:

Pomník na severním okraji obce při cestě do Rostěnic. Na kamenném soklu postava spícího okřídleného anděla s vavřínovým věncem v ruce opírajícího o ořímsovanou desku; na ní vložená mramorová deska s nápisem: "Pochválen buď Ježíš Kristus".

Stavební historie:

Pravděpodobně přemístěný náhrobek z lysovického hřbitova.

Hodnocení:

Průměrná kamenická práce konce 19.století.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

27.10.1997

kat. č. 104

čp. 111

(pč. 167)

dům

Popis:

Řadový koncový dům situovaný na severním okraji obce na východní straně cesty do Rostěnic.

Má úhlovou dispozici s rohovou vstupní síní, nad níž a zadní dolní komorou je vyzdvižena dolní komora. Po straně síně v uličním křídle obytná místnost, za ní ve dvorním traktu kuchyně. Jižní díl uličního křídla zaujímá průjezd otevřený do dvora. Na dům za komorou navazuje přízemní hloubkové hospodářské křídlo.

Uliční průčelí po levé straně se vstupními dveřmi síně, dřevěnými panelovanými v horní části s ozdobnými růžicovými motivy; dělený nadsvětlík s rovným nadpražím. Po pravé straně dvě okna světnice a zcela vpravo vjezdová vrata svisle bedněná s vloženými vstupními dveřmi. Nad vstupními dveřmi do síně je dvojice okének komory se společnou parapetní římsou. Průčelí s plastickou omítkou je členěno svislými lisénovými pásy, soklem, odstupňovanou hranolovou korunní římsou; patro komory odděleno vodorovným páskem čtvercovaným; obdobné čtvercované šambrány lemují i vstupní otvory a okna; pod okny přímé parapetní římsy s parapetními závěsy.

Severní průčelí hladké.

Dům má podélnou sedlovou střechu s pálenou krytinou, patrová komora s hloubkovou valbou; navazující hloubkové křídlo s hloubkovou sedlovou střechou.

Stavební historie:

Novostavba ze dvacátých let tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům s rohovou horní komorou a navazujícím hospodářským křídlem s hodnotným geometrizujícím uličním průčelím.

Důležitá součást historického stavebního fondu PZ.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je dům navržen k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí bezpodmínečně respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu i jeho hospodářského křídla, autentické konstrukce, prvky a architektonický detail ze 20.let tohoto století.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

27.10.1997

kat. č. 105

čp. 101

(pč. 157)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na severním okraji obce na východní straně cesty do Rostěnic.

Má zalomenou dispozici s horní komorou vyzdvíženou nad bývalou (dnes uslepenou) rohovou vstupní síní a dolní komorou. Po straně obytné místnosti v uličním křídle hloubkový průjezd otevřený do dvora. Na dům za komorou navazuje severní přízemní hloubkové dvorní křídlo.

Uliční průčelí s břizolotivou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; keramický sokl.

Sedlové střechy s pálenou krytinou; rohová horní komora do ulice s valbou.

Stavební historie:

Novostavba ze dvacátých let dvacátého století.
Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově tradiční dům s rohovou horní komorou a navazujícím hospodářským křídlem obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky ze dvacátých let.

Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky a odstranění nevhodného obkladu soklu; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 106

čp. 121

(pč. 195)

RD

Popis:

Rodinný dům situovaný v řadové zástavbě na severním okraji obce na východní straně cesty do Rostěnic.

Je patrový se zvýšenou úrovní průčelí.

Členitá průčelí s rohovým balkonem, plastickou omítkou, kamennými obklady,... ; typové výplně.

Podélné pultové střechy.

Stavební historie:

Novostavba ze sedmdesátých let tohoto století.

Hodnocení:

Architektonicky zcela bezcenná stavba působící v kontextu PZ z architektonického i urbanistického hlediska velmi rušivě.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Po dožití k odstranění.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 107

čp. 104

(pč. 154)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na sv okraji obce na východní straně cesty do Rostěnic.

Má zalomenou dispozici s rohovou vstupní síní, nad níž a zadní dolní komorou je vyzdvižena horní komora. V uličním křídle po straně obytné místnosti hloubkový průjezd otevřený do dvora. Na severní straně za komorou na dům navazuje hloubkové přízemní hospodářské křídlo. Paralelně s ním na jižní straně dvora další hospodářská samostatná stavba. Při ulici po straně vstupní síně přistavěna garáž.

Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; po pravé straně dřevěná vjezdová vrata s děleným nadsvětlíkem. Dvorní průčelí s hladkou omítkou.

Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou; rohová komora do ulice s valbou; dvorní křídlo rovněž se střechou sedlovou. Ostatní hospodářské stavby s pultovými střechami.

Dvůr vymezen ohradní zdí se vstupní brankou.

Stavební historie:

Novostavba ze dvacátých let dvacátého století.

Dochovaná stavení podoba domu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům s rohovou horní komorou a navazujícím hospodářským křídlem obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Dvorní hospodářské stavby nerušící; rušivě působí pouze přístavek garáže po straně vstupní síně.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat; garáž po dožití k odstranění.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky ze dvacátých let.

Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
27.07.1997 . . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 108

čp. 99

(pč. 155)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na sv. okraji obce na východní straně cesty do Rostěnic.

Dům má zalomenou dispozici s rohovou vstupní síní, nad níž a zadní komorou je vyzdvížena horní komora; v uličním křídle po straně obytné místnosti je situován hloubkový průjezd otevřený do dvora. Ve dvorním traktu za obytnou místností kuchyně. Za dolní komorou na dům navazuje severní hospodářské křídlo se zvýšeným podtřeším. Uliční průčelí po levé straně s převýšeným komorovým blokem odděleným svislými hladkými pásky hladkými v plastické omítce, které lemují celou plochu průčelí. V komorové části dvě okna mezi nimi střední historizující vstupní dveře s nadsvětlíkem s rovným nadpražím; napravo dvě okna světnice a novější svisle bedněná vjezdová vrata; v patře po levé straně dvě dvoukřídlová okénka komory, mezi nimi nika se segmentovým záklenkem. Plastická omítka, otvory lemovány pásy hladké omítky.

Dvorní průčelí s tvrdou hladkou omítkou.

Sedlové střechy; horní komora s valbou; dvoudrážková pálená krytina, dvorní křídlo s betonovými taškami.

Stavební historie:

Novostavba z dvacátých let dvacátého století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům s rohovou horní komorou a navazujícím hospodářským křídlem s kvalitním stavitelským geometrizujícím uličním průčelím.

Důležitá součást historického stavebního fondu PZ.

Dům je zapsán ve státním seznamu pod č.r. 7-3721.

(? Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je navržen k prohlášení památkou, řízení neukončeno.)

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí bezpodmínečně respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu i jeho hospodářského křídla, autentické konstrukce, prvky a architektonický detail ze 20. let tohoto století.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
27.10.1997

kat. č. 109

čp. 102

(pč. 156)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na sv okraji obce na východní straně cesty do Rostěnic.

Dům má zalomenou dispozici s rohovou vstupní síní, nad níž a zadní komorou je vyzdvížena horní komora; v uličním křídle po straně obytné místnosti je situován hloubkový průjezd otevřený do dvora. Ve dvorním traktu za obytnou místností kuchyně. Za dolní komorou na dům navazuje severní hospodářské křídlo se zvýšeným podstřeším. Dvůr ohrazen zdí z pálených cihel zčásti se zbytky omítky.

Uliční průčelí domu po levé straně se vstupními dvoukřídlovými historizujícími dveřmi síně s nadsvětílkem s rovným nadpražím; napravo od nich okno síně a dvojice oken obytné místnosti, dvoukřídlových, dělených do kříže, a dvoukřídlová vjezdová vrata s ozdobným laťováním a s rovným nadpražím; zcela vpravo slepé okno. Horní komora má dvoukřídlová okénka s dělenými křídly. Otvory s pravoúhlými olistovanými šambránami; okna mají rovné parapetní římsy se závěsky. Průčelí s plastickou omítkou lemováno pásem hladké omítky; sokl z větší části otlučen; hranolová odstupňovaná korunní římsa.

Na štítovém průčelí monogram L.N. kurzívou z plechového pásku.

Dvorní křídlo zčásti neomítnuté režné.

Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou; rohová komora s valbou.

Horní komora s trámovým stropem.

Stavební historie:

Novostavba z dvacátých let dvacátého století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům s rohovou horní komorou a navazujícím hospodářským křídlem obracející se do uličního prostoru hodnotným geometrizujícím uličním průčelím.

Důležitá součást historického stavebního fondu PZ.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je dům navržen k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí bezpodmínečně respektovat prostorové a dispoziční uspořádání domu i jeho hospodářského křídla, autentické konstrukce, prvky a architektonický detail ze 20. let tohoto století.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

27.10.1997

kat. č. 110

čp. 90

(pč. 138)

dům

Popis:

Přízemní zděný domek situovaný na východní straně lysovické návsi. Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s navazujícím severním hloubkovým jednotrakovým křídlem. Ze záhumenní uličky je přístupné plechovými vstupními dveřmi s rampou.

Průčelí do návsi s pozůstatky historizujícího členění. Je členěno svislými plochými pilastry; zvýšené podstřeší oddělené kordonovou římsou; má profilovanou římsu korunní, pod kordonovou římsou na pilastrech kruhové terče se spuštěnými závěsky. Po levé straně vstupní dveře dřevěné panelované s děleným nadsvětlíkem, dvoukřídlové šestitabulkové okno, hladké nové vstupní dveře úzké dvoukřídlové a zabedněný výkladec na místě původních dvou oken (s dosud existujícími nadokenními římsami). Okna s pozůstatky pravoúhlých olištovaných šambrán; přímé nadokenní římsy na konzolkách, které jsou i nad vstupními dveřmi. Jediné původní okno má přímou parapetní římsu a parapetní panel se závěsky a středním kruhovým terčem.

Štítové průčelí domu je hladké, dvojosé s okny zamřížovanými dvoukřídlovými a s dvěma šestitabulkovými okénky v neodděleném štítě; okna s přímými parapetními římsami.

Dům má podélnou sedlovou střechu s dvoudrážkovou pálenou krytinou. Navazující hloubkové dvorní křídlo se sedlovou střechou krytou bobrovkou.

Stavební historie:

Novostavba z přelomu 19. a 20. století.

Je poznamenána úpravami pro obchod ze třetí čtvrtiny tohoto století.

Hodnocení:

Kvalitní stavitelská práce v duchu pozdního historismu přelomu 19. a 20. století; stavebně zanedbaný objekt je poznamenán nevhodnými zásahy souvisejícími s adaptací pro obchod.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Dům vyžaduje rehabilitaci uličního průčelí odstraněním výkladce a nových vstupních dveří a opětovným osazením kopií oken provedených dle posledního zachovaného. Zároveň je třeba doplnit chybějící články.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 111

čp. 115

(pč. 170/1)

kulturní dům

Popis:

Kulturní dům; přízemní objekt situovaný na východní straně lysovické návsi v jejím kolmém ukončení.

Dispozice s velkým sálem v hlavním podélném uličním křídle a zázemím v navazujícím hloubkovém křídle; samostatné zadní severní křídlo.

Průčelí členěno dvoukřídlovými okny s dolními větracími křídly, po levé straně vstupní dveře dřevěné prosklené s nadsvětlíkem s rovným nadpražím a se vstupní plochou markýzou; sešíkmená korunní římsa.

Má podélnou sedlovou střechu s jednostrannou polovalbou s dvoudrážkovou krytinou.

Stavební historie:

Novostavba z počátku padesátých let tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově nerušící stavba uzavírající prostor návsi na východní straně.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat ve stávajícím objemu včetně úpravy průčelí.
Severní dvorní křídlo možno odstranit.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 112

čp. 105

(pč. 158)

dům

Popis:

Řadový koncový dům situovaný na sv. okraji vsi při cestě do Hlubočan.

Má zalomenou dispozici s rohovou vstupní síní na východní straně uličního křídla; nad ní a zadní komorou je vyzdvižena horní komora. Po straně obytné místnosti je situován do dvora otevřený průjezd oddělující bývalý výměnek.

Za komorou na dům navazuje hloubkové hospodářské křídlo se zvýšeným podstřeším.

Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou s ozdobnými meziokenními pásy; typové výplně.

Dvorní průčelí s různorodými převážně typovými výplněmi; obílena s úzkou červenou lištou pod okapem.

Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou; dvorní křídlo s raženými taškami; rohová horní komora s valbou. Hospodářské stavby v zadní části dvora navazující na hlavní křídlo se střechami pultovými.

Stavební historie:

Novostavba z dvacátých let tohoto století.

Stavební podoba domu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům s rohovou horní komorou a navazujícím hospodářským křídlem obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky z dvacátých let.

Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově; inv.č. 1.623, foto VI:Dufka 1934

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 113

čp. 110

(pč. 163)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na sv. okraji vsi při cestě do Hlubočan. Je přízemní s obytným podkrovím. Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým do dvora otevřeným průjezdem; na protilehlé straně na dům navazuje hloubkové hospodářské křídlo.

Uliční průčelí se středním širokým vikýřem obytného podkroví zakončeným lichoběžným štítem. Břizolitová omítka, typové výplně, po levé straně svisle bedněná vrata s rovným nadpražím.

Dvorní průčelí obilena, modře podrovnána, členěna různorodými výplněmi. Na domě ze dvora letopočet 1930.

Sedlové střechy s raženými taškami; vikýř obytného podkroví s hloubkovým sedlem s polovalbou.

Stavební historie:

Novostavba z roku 1930.

Rozestavěný dům zachycen na fotografii VI.Dufka z roku 1934.

Stavební podoba domu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Průměrná stavitelská práce ze třicátých let tohoto století; dům vybavený tradičním hospodářským zázemím se obrací do ulice průčelím znehodnoceným osazením typových výplní a břizolitovou omítkou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky ze třicátých let.

Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci pro niž existuje relativně dobrý podklad ve fotografii VI.Dufky (VM).

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.623, foto VI:Dufka 1934

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 114

čp. 118

(pč. 172)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na sv. okraji vsi při cestě do Hlubočan. Má zalomenou dispozici s rohovou vstupní síní, nad níž a zadní dolní komorou je vyzdvižena hloubková horní komora. V uličním křídle po straně obytné místnosti je situován průjezd otevřený do dvora oddělující bývalý výměnek. Na dům za komorou navazuje hloubkové hospodářské křídlo. V zadní části dvora drobné hospodářské stavby. Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Zachována vjezdová vrata visle bedněná, v horní části sluncovitě skládaná se středy s motivy akantových listů. Dvorní průčelí (domu, dvorní křídla i zadní hospodářské stavby) z bílých cihel se šedými šambránovými rámy kolem otvorů. Dvůr ohrazen zdí z bílých cihel s dřevěnými vjezdovými vraty. Sedlové střechy s eternitovými šablonami; rohová komora do ulice s valbou. Hospodářské stavby v zadní části dvora se střechami pultovými.

Stavební historie:

Novostavba ze třicátých let tohoto století. Rozestavěný dům zachycen na fotografii VI. Dufka z roku 1934. Stavební podoba domu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům s rohovou horní komorou a navazujícím hospodářským křídlem obracejícím se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Pozornost zasluhují původní vjezdová vrata i kvalitní dvorní průčelí z bílých cihel.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.
Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky ze třicátých let.
Uliční průčelí zasluhuje architektonickou rehabilitaci; členění odvodit od průčelí dvorních.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově; inv.č. 1.623, foto VI. Dufka 1934

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 115

čp. 119

(pč. 177)

dům

Popis:

Řadový koncový dům se sýpkovým polopatrem situovaný na sv. okraji vsi při cestě do Hlubočan.

Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem otevřeným do dvora. Ve východním dílu uličního křídla vstupní síň a za ní bývalá dolní komora, na niž navazuje hospodářské křídlo.

Uliční průčelí s nedokončenou podkladovou tvrdou omítkou; členěno typovými výplněmi; okénka sýpkového podstřeší dvoukřídlová nedělená.

Dvorní průčelí z režných cihel s okny dělenými do T.

Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou.

Stavební historie:

Novostavba z konce třicátých - čtyřicátých let 20. století.

Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům se sýpkovým polopatrem a navazujícím hospodářským křídlem obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Pozornost zasluhují kvalitní dvorní průčelí z režných cihel.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky ze třicátých let.

Uliční průčelí zasluhuje architektonickou rehabilitaci; členění odvodit od polopatra a průčelí dvorních.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 116

(pč. 297/6)

sport. areál

Popis:

Hřiště na sv. okraji obce při cestě do Hlubočan. Sestává z objektu šaten přistavěnému k dvornímu křídlu domu čp. 119 a dvou plechových přístřešků (střídaček). Šatny přízemní s hloubkovou pultovou střechou a břizolitovou úpravou průčelí s různorodými typovými výplněmi.

Stavební historie:

Třetí čtvrtina 20. století.

Hodnocení:

Hřiště s architektonicky bezcenným, nicméně hmotově nerušícím, objektem šaten a velmi rušící provizorními plechovými přístřešky.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Šatny možno zachovat. Kultivovaně upravit průčelí. Přístřešky (střídačky) k odstranění.

průzkum:
27.07.1997 . .

kat. č. 117

(pč. 176)

dům

Popis:

Řadový koncový přízemní dům situovaný na sv. okraji vsi při cestě do Hlubočan.

Jádrem dispozice je podélný dvoutrakt s postranním hloubkovým průjezdem otevřeným do dvora. Východní díl půdorysu adaptován na garáž.

Uliční průčelí je cihelné režné, se soklem zakončeným na svislo kladenými cihlami. Má tři dvoukřídlová okna dělená do T; po levé straně bylo další okno, na jehož místě jsou vsazena plechová vjezdová vrata do garáže; po pravé straně původní vjezdová vrata návratí svisle bedněná laťovaná. Nad okny a nad vjezdovými vraty betonové průvlaky; odstupňovaná hranolová korunní římsa.

Štítové průčelí prolomeno dvěma trojdílnými okny.

Sedlové podélná střecha kryta eternitovými šablonami.

redakce:
29.10.1997

kat. č. 118

Stavební historie:

Novostavba ze třicátých až čtyřicátých let 20.století.
Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům s kvalitním cihelným režným průčelím architektonicky degradovaný bezohlednou adaptací východní dílu půdorysu na garáž.

Dům je objektem dotvářejícím charakter PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Vymístit garáž a obnovit vnitřní prostorovou a dispoziční logiku domu; rehabilitovat průčelí odstraněním typových výplní a výměnou vrat za dvoukřídlové okno.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

29.10.1997

čp. 100

(pč. 153)

dům

Popis:

Řadový koncový dům s rohovou komorou v patře situovaný na sv. okraji vsi při cestě do Hlubočan.

Na dům za bývalou komorou navazuje hloubkové přízemní hospodářské křídlo. Dvůr uzavřen ohradní zdí.

Má nově přeřeseno vnitřní dispoziční uspořádání; vstup přemístěn do středu uličního křídla.

Průčelí s typovými výplněmi a tvrdou omítkou.

Na štítovém průčelí je patrné, že dům byl zděný z nepálených cihel. Sedlové střechy spálenou krytinou; bývalá rohová komora do ulice s valbou.

Stavební historie:

Dům vznikl jako novostavba ve dvacátých letech tohoto století. Jeho dochovaná stavební podoba je výsledkem radikální rekonstrukce provedené v devadesátých letech. Podoba domu před rekonstrukcí je zachycena fotodokumentací SOVAMM z roku 1992. Jak je dosud patrné z hmotového členění stavby, jednalo se o dispoziční typ s rohovou vstupní síní, nad níž a zadní dolní komorou je vyzdvižena horní hloubková komora. Po straně obytné místnosti byl v uličním křídle situován průjezd do dvora. Dům měl kvalitní historizující průčelí členěné plochými stylizovanými pilastry s dvoukřídlými okny s dělenými horními větracími křídly v pravoúhlých profilovaných šambránách s přímými parapetními římsami; vjezdová vrata byla svisle bedněná laťovaná s ozdobnými obloučky.

Hodnocení:

Hmotově tradiční dům s rohovou komorou v patře architektonicky degradovaný bezohlednou rekonstrukcí v devadesátých letech tohoto století; hmotově tradiční dvorní křídlo dosud nově neupraveno.

Dle evidence prohlašování a zápisů do státního seznamu vedené SÚPP je dům navržen k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně dvorního křídla a ohradní zdi.
Obnovit vnitřní prostorovou a dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Průčelí rehabilitovat dle dostupné fotodokumentace.

Archivní fotodokumentace:

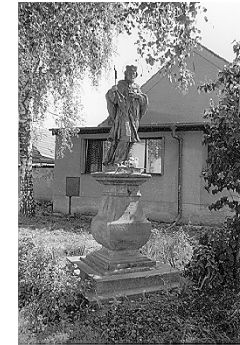
foto Zuzana Syrová 1992 (cb02-28)
archiv PÚ: foto 1993 - Hejtmánková

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

(pč. 109)

socha
sv. Jan Nepomucký

Popis:

Socha sv. Jana Nepomuckého.
Je situována na východním okraji historického jádra na nároží ve vidlici cest do Kučerova a Hlubočan před štítovým průčelím domu čp.116.
Socha světce v kanovnickém rouchu s křížem v levé ruce na čtvercovém podstavci na ořímsovaném soklu v dolní části vyduťtém. Na čelní straně soklu letopočet 1732.

Stavební historie:

Dle datování na soklu z roku 1732.
Na mapě stabilního katastru z roku 1826 zachycena boží muka v ploše louky přibližně na místě dnešního čp.95. Socha byla pravděpodobně na dnešní místo přemístěna při výstavbě nové ulice směrem na Kučerov.
Fotografie VI.Dufka z roku 1934 zachycuje sochu ještě se všemi hvězdami svatozáře a palmovou ratolestí v levé ruce. Sokl měl ohrádku s plotem z kovových ohýbaných prvků z roku 1908.

Hodnocení:

Hodnotná barokní plastika; důležitá součást historického vybavení vsi.

Socha je zapsána ve státním seznamu pod č.r. 7-3702.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Bezpodmínečně zachovat.

Případné zásahy provádět vždy odborným restaurátorským způsobem.

Doplnit chybějící atributy a plůtek dle dokumentace ze třicátých let.

Odkazy:

evidenční list nemovité kulturní památky:

Socha sv. Jana Nepomuckého.

Popis památky: Na návsi v ohradce z pletiva na dvoustupňové základně mramorový čtyřboký sokl v horní části se zužující, ve spodní části vydutý. Ukončen vyloženou bohatě profilovanou římsou, na ní rameno svítilny. Pod ramenem letopočet 1732. Na soklu na čtvercové podnoží socha světce v životní velikosti v mírném kontrapostu, oděn v kanovnické roucho s biretem na hlavě. Pravá ruka pokrčena v předloktí, drží zvednutý kříž s korpusem. Levá ruka spočívá na hrudi v gestu odevzdání a přidržuje mučednickou ratolest. Hlava mírně pootočena ke kříži.

Materiál kámen, umělý mramor

Časové, slohové a autorské určení: Z roku 1732

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: Kamenná barokní boží muka z roku 1732, dobré úrovně, výtvarná součást návsi.

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: Nevhodný olejový nátěr, stupně novější. GA 1985, odstranit lišejník.

Odkaz na literaturu: viz sbírka příloh

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek - neg.č. 13620 44421 - 44425, 13621

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: E 4 3702

Evidenční list zpracoval: L.Lefnerová - 12.7.1965

Archivní fotodokumentace:

*muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. 1.623, foto VI:Dufka 1934
archiv PÚ v Brně: foto 19__, 1968, 1984; viz. též evidenční list nemovité kulturní památky*

*průzkum:
27.07.1997 . .*

*redakce:
29.10.1997*

kat. č. 120

čp. 116

(pč. 169)

dům

Popis:

Řadový koncový dům situovaný na jv okraji vsi při cestě do Kučerova. Paralelně s domem v zadní části dvora stodůlka. Dvorek ohrazen zdí s tvrdou omítkou a plechovými vjezdovými vraty.

Dům má úhlovou dispozici s rohovou (dnes uslepenou) vstupní síní, nad níž a dolní zadní komorou je vyzdvížena hloubková horní komora. Ke štítovému průčelí připojen nový vstupní přístavek. Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Zachována hladká profilovaná korunní římsa; sokl otlučen. Dvorní průčelí s nedokončenou úpravou s tvrdou omítkou. Sedlové střechy s betonovými taškami; horní komora do ulice s valbou.

Stodůlka v zadní části dvora původně příčně průjezdná s jednou pernou; vjezd na mlat dnes zazděn, jsou v něm osazeny různorodé typové výplně. Je cihelná režná s odstupňovanou korunní římsou. Má podélnou sedlovou střechu s dvoudrážkovou pálenou krytinou.

Stavební historie:

Novostavba z konce třicátých - čtyřicátých let tohoto století. Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století, kdy byla provedena i nová vstupní přístavba.

Hodnocení:

Hmotově tradiční dům s rohovou horní komorou a stodůlkou ve dvoře obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně stodůlky.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky ze třicátých let.

Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní; odstranit parazitní vstupní přístavek. Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy. Kultivovanou úpravu zasluhuje i dvorní průčelí.

U stodůlky obnovit vjezd.

Hladce omítnout ohradní zeď dvora; plechová vrata nahradit dřevěnými.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

29.10.1997

kat. č. 121

čp. 89

(pč. 135)

dům

Popis:

Řadový přízemní zděný dům situovaný na jv okraji vsi při cestě do Kučerova.

Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem; dispozice upravena - původně snad s rohovou síní.

Ve dvoře hospodářská stavba s plochou střechou.

Dům má průčelí s břizolitovou omítkou přetřenou bílým latexem, keramickým obkladem soklu a typovými výplněmi; po pravé straně vjezdová plechová vrata, návratí.

Podélná sedlová střecha s dvoudrážkovou pálenou krytinou.

Stavební historie:

Novostavba z prvního desetiletí dvacátého století.

Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami provedenými ve třetí čtvrtině století, ze kdy pochází i dvorní hospodářská stavba.

Hodnocení:

Hmotově tradiční dům obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Hospodářská stavba ve dvoře se v kontextu PZ projevuje rušivě.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání domu, historické stavební konstrukce a prvky z doby vzniku domu.

Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní.

Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky a odstranění nevhodného obkladu soklu; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení.

Hospodářskou stavbu ve dvoře je třeba, pokud má zůstat zachována, přizpůsobit kontextu okolní zástavby; opatřit ji podélnou sedlovou střechou s výškovou regulací odvozenou od sousední stodůlky za čp. 116, kultivovaně upravit její průčelí.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 122

čp. 93

(pč. 140)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na jv okraji vsi při cestě do Kučerova. Má zalomenou dispozici s rohovou hloubkovou komorou vyzdviženou nad bývalou (druhotně uselepenou) vstupní síní a zadní dolní komorou. V uličním křídle po straně obytné místnosti situován do dvora otevřený průjezd. Na dům za bývalou dolní komorou navazuje hloubkové hospodářské křídlo. Uliční průčelí s břizolitovou úpravou a typovými výplněmi; po levé straně vjezdová vrata návratí svisle bedněná s rovným překladem; v části bývalé síně dosud patrný zazděný vstup s osazeným oknem. Keramický sokl; zachována profilovaná korunní římsa. Sedlové střechy; rohová komora do ulice s valbou.

Stavební historie:

Novostavba z dvacátých let tohoto století. Dochovaná stavební podoba domu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově tradiční dům s rohovou horní komorou a navazujícím hospodářským křídlem ve dvoře obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky z dvacátých let.

Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 123

čp. 95

(pč. 143)

(pč. 168)

dům

Popis:

Řadový dům situovaný na jv okraji vsi při cestě do Kučerova. Má zalomenou dispozici s rohovou hloubkovou komorou vyzdviženou nad bývalou (druhotně uselepenou) vstupní síní a zadní dolní komorou. V uličním křídle po straně obytné místnosti situován do dvora otevřený průjezd oddělující bývalý výměnek. Na dům za bývalou dolní komorou navazuje hloubkové hospodářské křídlo. Uliční průčelí s břizolitovou omítkou a typovými výplněmi; horní komora má ještě starší šestitabulková dvoukřídlová okénka. Zachována profilovaná korunní římsa. Sedlové střechy s eternitovými šablonami; horní komora do ulice s valbou. V zadní části zahrady je situována příčně průjezdná stodola. Asymetricky umístěný vjezd s trémovým průvlakem, se svisle bedněnými vjezdovými vraty; východní perna je zděná z nepálených cihel s hliněnou omítkou, západní a celé štítové průčelí zděno z pálených cihel. Stodola má podélnou sedlovou střechu s dvoudrážkovou pálenou krytinou.

Stavební historie:

Novostavba z dvacátých let 20. století. Stavební podoba domu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově tradiční dům s rohovou horní komorou a navazujícím hospodářským křídlem ve dvoře obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Pozornost zasluhuje příčně průjezdná stodola v zadní části zahrady.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ i stodola v zahradě.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky z dvacátých let.

Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní. Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 124

(pč. 143)

zan.drob.objekt

Popis:

Zaniklá nebo přemístěná boží muka situovaná přibližně v místě dnešního domu čp.95.

Stavební historie:

Mapa stabilního katastru z roku 1826 zachycuje na tomto místě při cestě na Kučerov boží muka mezi stromy.
O jejich podobě nemáme k dispozici žádné informace.
Může se jednat o později v důsledku výstavby nové ulice v prvních desetiletích tohoto století přemístěnou sochu sv. Jana Nepomuckého.

průzkum:
02.08.1997 . .

kat. č. 125

čp. 103

(pč. 145)

dům

Popis:

Řadový dům se sýpkovým podstřeším situovaný na jv okraji vsi při cestě do Kučerova.
Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem otevřeným do dvora. Východní díl uličního křídla zaujímá vstupní síň se zadní dolní komorou, za níž na dům navazuje hloubkové hospodářské křídlo.
Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Sedlové střechy s betonovými taškami.

Stavební historie:

Novostavba ze dvacátých let dvacátého století.
Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ze třetí čtvrtiny století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům se sýpkovým polopatrem a navazujícím hospodářským křídlem ve dvoře obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným břizolitovou omítkou a osazením typových oken.

redakce:
29.10.1997

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky ze dvacátých let.

Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:

27.07.1997 . . .

redakce:

29.10.1997

kat. č. 126

čp. 96

(pč. 147)

dům

Popis:

Řadový dům se sýpkovým podstřeším situovaný na jv okraji vsi při cestě do Kučerova.

Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem otevřeným do dvora. Východní díl uličního křídla zaujímá vstupní síň se zadní dolní komorou, za níž na dům navazuje hloubkové hospodářské křídlo.

Uliční průčelí s typovými výplněmi a nedokončenou hrubou omítkou; má zachování hladkou profilovanou korunní římsu; sokl obložen kabřincem. Část oken podstřeší nalevo nad vjezdem zazděná. Sedlové střechy kryté bobrovkou.

Stavební historie:

Novostavba z počátku dvacátých let dvacátého století.

Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ze třetí čtvrtiny století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční dům se sýpkovým polopatrem a navazujícím hospodářským křídlem ve dvoře obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky z dvacátých let.

Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky, odtranění nevhodného obkladu soklu; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:

27.07.1997 . . .

redakce:

29.10.1997

kat. č. 127

čp. 112

(pč. 168)

dům

Popis:

Řadový koncový dům situovaný na jv okraji vsi při cestě do Kučerova. Dům má úhlovou dispozici s rohovou (dnes uslepenou) vstupní síní, nad níž a dolní zadní komorou je vyzdvížena hloubková horní komora. K východnímu průčelí připojen nový vstupní přístavek. Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; komora v patře má ještě historizující šestitabulková okénka. Sedlové střechy s dvoudrážkovou pálenou krytinou; horní komora do ulice s valbou; vstupní přístavek s velmi nízkou pultovou střechou.

Stavební historie:

Novostavba ze třicátých let dvacátého století.

Dochovaná stavební podoba domu je poznamenána úpravami ze třetí čtvrtiny století, ze kdy pochází i vstupní přístavek.

Hodnocení:

Hmotově tradiční dům s rohovou horní komorou a navazujícím hospodářským křídlem ve dvoře obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

kat. č. 128

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky ze třicátých let.

Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní; odstranit parazitní vstupní přístavek. Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

29.10.1997

(pč. 142)

garáž

Popis:

Bývala kolna - stodola adaptovaná na garáž.

Situovaná na jv okraji historického jádra v zakončení uličky propojující náves s jižní záhumenní cestou.

Západní průčelí s vjezdovými vraty s trémovým překladem (s novějšími vraty provizorního charakteru visle bedněnými).

Má hloubkovou pultovou střechu nad půdní nadstavbou.

Stavební historie:

Stodůlka - kolna z prvních desetiletí tohoto století.

Její dochovaná stavební podoba je výsledkem rekonstrukce spojené s adaptací na garáž a půdní nadstavbou provedené po roce 1985.

Do té doby měla stodůlka řádnou sedlovou střechu.

Hodnocení:

Stodůlka z počátku tohoto století architektonicky degradovaná bezohlednou přestavbou svépomocného charakteru.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je tato stavba objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

kat. č. 129

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Obnovit sedlovou střechu.

průzkum:

27.07.1997 . . .

redakce:

29.10.1997

čp. 91

(pč. 133)

domek

Popis:

Přízemní zděný domek situovaný na jv okraji historického jádra v zakončení uličky propojující náves s jižní záhumenní cestou.

Má tradiční dispozici na principu podélného jednotraktu se střední vstupní síní, z níž je po levé straně přístupná světnička, po pravé straně světnice, vedle níž je situován do dvora otevřený průjezd.

Průčelí s plastickou žlutou omítkou a bílými hladkými lemujícími pásy; má červeně podrovnaný sokl a obílenou hladkou profilovanou korunní římsu. Šestitabulková okna i vstup s profilovanými olištovanými šambránami, okna s přímými parapetními římsami s vykrajovanými závěsy.

Podélná sedlová střecha kryta bobrovkou. Vstupní dveře síně panelované dřevěné s ozdobnými kruhovými terči s nadsvětlíkem. Vjezdová vrata visle bedněná.

Podélná sedlová střecha kryta bobrovkou.

Stavební historie:

Novostavba z prvního desetiletí dvacátého století.

Hodnocení:

Hodnotný hmotově a dispozičně tradiční domek z počátku 20.století obracející se k cestě na jižní humno historizujícím průčelím s charakteristickou úpravou s plastickou omítkou a bílými lemujícími pásy.

Důležitá součást historického stavebního fondu PZ a stabilní prvek její urbanistické struktury.

Dům byl prohlášen MK kulturní památkou; je zapsán ve státním seznamu pod č.r. 7-8704.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Bezpodmínečně nutno zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání stavby, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: inv.č. __, foto J.Foltýn 1977
archiv PÚ: foto 1992 - Winklerová

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 130**čp. 62**

(pč. 134)

stodola

Popis:

Příčně průjezdná kolna - stodůlka s jednou pernou situovaná na jv okraji historického jádra v uličce propojující náves s jižní záhumenní cestou.

Má uliční průčelí s postranním vjezdem s trámovým rovným překladem, se svisle bedněnými vjezdovými vraty; ozdobnou cihelnou římsu z cihel na koso skládaných; průčelí obíleno s šedou podrovnávkou.

Podélná sedlová střecha s raženými taškami.

Stavební historie:

Novostavba z prvních desetiletí tohoto století.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční stodůlka.

Součást malebného shluku chalup a domků na jihovýchodním okraji historického jádra.

Stavba je objektem dotvářejícím charakter PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové a dispoziční uspořádání stavby, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

kat. č. 131

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

čp. 77

(pč. 110)
(pč. 150)

chalupa

Popis:

Domek s kolnou situovaný na jv okraji historického jádra v uličce propojující náves s jižní záhumenní cestou.

Dům má dispozici na principu podélného jednotraktu se střední vstupní síní, z níž je přístupná světnice a světnička; kuchyně vydělena ze zadní části síně.

Navazující kolna příčně průjezdná s jednou pernou.

Obě části zděné z nepálených cihel na kamenné podezdívce.

Průčelí zbavena omítky; zachovány profilované obílené korunní římsy; na kolně pod římsou zachován kus plastické omítky s bílým hladkým lemujícím pásem. Dům s nově osazenými typovými výplněmi. Kolna s vjezdovými vraty svisle bedněnými s trámovým překladem a dvěma slepými okny se segmentovými záklenky.

Sedlové střechy; dům se střechou s jednostrannou polovalbou krytou bobrovkou; podélná sedlová střecha kolny kryta betonovými taškami.

kat. č. 132

Stavební historie:

Dům s kolnou vznikl jako novostavba mezi lety 1869 a 1880. Probíhají nedokončené stavební úpravy.

Hodnocení:

Hmotově a dispozičně tradiční domek s kolnou ze druhé poloviny minulého století obracející se k cestě na jižní humno historizujícím průčelím s prakticky odstraněnou charakteristickou úpravou s plastickou omítkou a bílými lemujícími pásy. Rušivě působí nově osazené typové výplně.

Důležitá součást historického stavebního fondu PZ a stabilní prvek její urbanistické struktury.

Domek s kolnou je objektem dotvářejícím charakter PZ.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb, dochované historické konstrukce, prvky a architektonický detail. Nově osazené typové výplně opět nahradit atypickými tradičního formátu a provedení; obnovit plastickou omítku s bílými lemujícími pásy.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

29.10.1997

čp. 76

(pč. 111)

chalupa

Popis:

Chalupa situovaná na jv okraji obce na nároží uličky propojující náves s jižním humnem a cesty do Kučerova, k níž je podélně orientovaná.

Dům nebyl pro průzkum zpřístupněn.

Jádrem dispozice je západní díl uličního křídla o komoře, vstupní síni a světnici. Podél dvorního průčelí je k němu připojen přístavek kryjící náspí se vstupem z boční uličky. Východní díl uličního křídla zaujímá bývalý výměnek s průjezdem otevřeným do dvora.

Severní průčelí členěno vjezdovými visle bedněnými laťovanými vraty s rovným nadpražím, vstupními dveřmi (panelovanými s ozdobnými kosočtverci a růžicemi) a šestitabulkovým oknem výměnku se segmentovými záklenky; pravá nižší část se vstupními dveřmi síně (dřevěné, panelované, s ozdobnými kosodélníky) a dvěma šestitabulkovými okny světnice s rovným nadpražím. Průčelí je obíleno s červeným podrovnáním.

Sedlové střechy; nižší západní část na nároží s valbou kryta bobrovkou.

Stavební historie:

Dům vznikl jako novostavba mezi lety 1869-1880. Jeho podobu z poloviny padesátých let zachycuje fotografie Č.Šíly (SUPP). Před vstupem do síně měl v té době ještě výstupek jednoduchého žudra se vstupní brankou, které dokumentoval v letech 1945-1959 rovněž V.Burian. Průčelí mělo plastickou omítku s lemujícími hladkými pásy. Okna světnice byla menší se segmentovými záklenky; rovněž komora byla vybavena jednoduchým průduchem. Dnešní zjednodušující úprava průčelí byla provedena po roce 1965. Míru zásahů v interieru nutno prověřit po zpřístupnění doplňujícím SHP.

Hodnocení:

Hodnotná hmotově a dispozičně tradiční chalupa s kolnou s výměnkem s jádrem ze druhé poloviny minulého století obracející se k cestě zjednodušeným průčelím zachovávajícím v základě původní rozvrh. Pozornost zasluhují obojí vstupní dveře. Důležitá součást historického stavebního fondu PZ a stabilní prvek její urbanistické struktury.

Dům je zapsán ve státním seznamu pod č.r. 7-3714.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Bezpodmínečně nutno zachovat. Případným stavebním zásahům musí předcházet doplňující SHP, z jehož výsledků je třeba vycházet. Je přitom nutno respektovat prostorové a dispoziční uspořádání staveb, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail. Průčelí obnovit dle fotodokumentace z padesátých let.

Odkazy:

Václav Burian: *Vesnická sídla a lidové stavby na Vyškovsku, Československá etnografie, VIII, 1960 - 1*

evidenční list nemovité kulturní památky:

Popis památky: Zemědělská usedlost s obytným domem na rohu ulice, na křižovatce místních komunikací procházejících návší.

Přízemní zděná stavba z vepřovic a tvrdého páleného materiálu, delším bokem postavená souběžně s návší. Vstup se segmentovým zaklenutím rozděluje průčelí na dvě části. Vlevo komora s malým okénkem, vpravo dvě dvoukřídlová okna z obytného prostoru. Střecha s jednostrannou valbou, zakrytá bobrovkovou krytinou s okapem končícím na profilované římse. Z boční strany vstup dveřmi na náspí. Dispozice nevykazuje zvláštní sestavu prostorů a je většinou přestavěná.

Materiál: kámen, vepřovice, dřevo, krytina: bobrovka.

Časové, slohové a autorské určení: polovina 19. století

Zhodnocení, zdůvodnění ochrany: zemědělská usedlost s komorovým obytným domem, ukazuje způsob tvorby zemědělského obydlí v domě bez žudru.

Stav zachování památky a příp. návrhy opatření: stavební stav dobrý, nevykazuje zvláštních poruch

Odkaz na fotografickou dokumentaci: ident. snímek - neg. č. 13619

Odkaz na měřičskou a jinou dokumentaci: E 4 3714

Evidenční list zpracoval: inž. M. Kříž - 7.2.1966

Archivní fotodokumentace:

muzeum Vyškovska ve Vyškově: J.Foltýn 1977

fotoarchiv SUPP v Praze: inv.č. 77.134, foto Č.Šíla 1957

archiv PÚ v Brně: foto 19__ ; 1982, 1984 - Holáň; 1993 - Hejtmánková; viz. též evidenční list nemovité kulturní památky

*průzkum:
27.07.1997 . .*

*redakce:
29.10.1997*

kat. č. 133

čp. 87

(pč. 128)

dům

Popis:

Řadový koncový dům se sýpkovým podstřeším situovaný na jv okraji vsi při cestě do Kučerova.

Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem otevřeným do dvora. V západní dílu uličního křídla druhotně uslepená bývalá vstupní síň se zadní komorou.

Ve dvoře paralelně s domem příčně průjezdná stodola.

Uliční průčelí s tvrdou omítkou a typovými výplněmi.

Sedlové střechy; střechy domu kryty plechem.

Stavební historie:

Novostavba z přelomu devatenáctého a dvacátého století.

Dochovaná stavební podoba domu výrazně poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově tradiční dům se sýpkovým polopatrem a stodolou ve dvoře obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ i jeho stodola - kolna.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky.

Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní.

Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:

27.07.1997 . .

redakce:

29.10.1997

kat. č. 134

čp. 92

(pč. 139)

(pč. 173)

dům

Popis:

Řadový přízemní dům situovaný na jv okraji vsi při cestě do Kučerova. Má dispozici na principu podélného dvoutraktu s postranním hloubkovým průjezdem otevřeným do dvora oddělováním bývalý výměnek. Na dům navazuje hloubkové východní hospodářské křídlo. Uliční průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi. Sokl z umělého kamene.

Má podélnou sedlovou střechu s dvoudrážkovou pálenou krytinou. V zadní části zahrady je situována příčně průjezdná stodola; cihelná režná s hranolovou odstupňovanou korunní římsou, se středními svíse bedněnými vjezdovými vraty s trémovým překladem. Má podélnou sedlovou střechu s betonovými taškami.

Stavební historie:

Dům s hospodářskými stavbami vznikl jako novostavba v prvním desetiletí tohoto století.

Jeho dochovaná stavební podoba je poznamenána úpravami provedenými ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově tradiční dům s hospodářským křídlem ve dvoře obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou.

Pozornost zasluhuje příčně průjezdná stodola v zadní části zahrady.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Stejný význam má v rámci PZ i jeho stodola - kolna.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky.

Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
27.07.1997 . . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 135

čp. 106

(pč. 146)

dům

Popis:

Řadový koncový dům situovaný na jv okraji vsi při cestě do Kučerova. Má úhlovou dispozici s horní hloubkovou rohovou komorou vyzdvíženou nad bývalou (dnes uslepenou) vstupní síní a zadní dolní komorou. V uličním křídle po straně obytné místnosti do dvora otevřený průjezd oddělující bývalý výměnek.

Na dům navazuje východní hloubkové přízemní hospodářské křídlo. Dvůr uzavírá příčně průjezdná kolna - stodola.

Uliční průčelí s břizolitem a typovými výplněmi.

Stodola s režným cihelným průčelím s odstupňovanou korunní římsou a se středními svisle bedněnými vjezdovými vraty s trémovým překladem.

Sedlové střechy s pálenou krytinou; stodola kryta eternitovými šablonami. Horní rohová komora do ulice s valbou.

Stavební historie:

Novostavba z dvacátých let dvacátého století.

Stavební podoba domu je poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Hmotově tradiční dům s rohovou horní komorou s navazujícím hospodářským křídlem ve dvoře obracející se do uličního prostoru průčelím znehodnoceným bezduchou poválečnou úpravou. Pozornost zasluhuje příčně průjezdná stodola v zadní části dvora.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům s hospodářským křídlem a kolnou - stodolou objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Případné stavební úpravy by měly respektovat prostorové uspořádání staveb, historické stavební konstrukce a prvky ze dvacátých let.

Je žádoucí obnovit dispoziční logiku domu s rohovou vstupní síní.

Uliční průčelí vyžaduje architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké vápenné omítky; výhledově nahradit typové výplně atypickými tradičního formátu a provedení; možno zvolit úpravu s plastickou omítkou kombinovanou s hladkými bílými pásy.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
29.10.1997

kat. č. 136

čp. 117

(pč. 174)

mateřská škola

Popis:

Mateřská škola.

Přízemní samostatně stojící objekt s obytným podkrovím situovaný na jv okraji vsi při cestě do Kučerova.

Má dispozici na principu podélného dvoutraktu se střední vstupní síní, nad níž je vyzdvižena podkrovní světnička.

Průčelí s břizolitovou povrchovou úpravou a typovými výplněmi; sokl z umělého kamene.

Podélná sedlová střecha s oboustrannou polovalbou; střední vikýř do ulice s hloubkovým sedlem rovněž skoseným polovalbou.

Stavební historie:

Novostavba ze čtyřicátých let dvacátého století.

Stavební podoba objektu poznamenána úpravami ve třetí čtvrtině století.

Hodnocení:

Průměrná stavitelská práce v konzervativním duchu ze čtyřicátých let tohoto století; dům se obrací do ulice průčelím znehodnoceným osazením typových výplní a břizolitovou omítkou.

Dle návrhu PZ zpracovaného PÚ v Brně je dům objektem dotvářejícím charakter PZ ("památkového zájmu").

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat.

Průčelí vyžadují architektonickou rehabilitaci; minimálním zásahem by mělo být provedení hladké omítky.

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
01.11.1997

kat. č. 137

(pč. 149)
(pč. 977/10)

kostel
Srdce Ježíšova

Popis:

Kostel Srdce Ježíšova (Bolestného srdce Páně).

Je situován na mírném návrší na jv okraji obce.

Jednoduchá stavba orientovaná kolmo k cestě do Kučerova, tedy pětibokým závěrem jihu. Vstup v ose předsíní pod předsazenou hranolovou věží, z níž je po pravé straně přístupné vřetenové schodiště.

Průčelí členěna pilastry a stylizovanými velice plochými opěráky zakončenými římsami; výrazná profilovaná korunní římsa; ořímsovaný sokl. Okna půlkruhově zaklenutá.

Vstup s půlkruhovou archivoltou; portál odstupňovaný završený křížem; vstupní dveře panelované, portál završený křížem. Věž má na nároží lisénové rámy; zvonice patro s okosenými nárožími odděleno výraznou římsou; nad dvojicemi půlkruhově zakončených otvorů se zvedají vybrané štítky.

Lod se sedlovou střechou, závěr s valbou. Věž zakončená jehlancovou oplechovanou střechou.

Interiery plochostropé.

Na kostel navazuje hřbitov s ohradní zdí rytmizovanou pilířky s pultovými stříškami, které jsou podobně jako vlastní ohradní zeď kryty cihlami; na straně protilehlé kostelu je márnice s podélnou sedlovou střechou se stěnami členěnými lisénovými rámy s otvory se segmentovými záklenky. Po stranách kostela vedou na hřbitov dvě vstupní brány s vraty s ozdobnými kovovými historizujícími mřížemi, ze svislých ohýbaných prvků.

Na ose hřbitova v křížení osových cest je situován kříž mramorový, na

zadní straně podstavce s německým darovacím nápisem (Laurenz Czada z čísla 79).

Před kostelem po levé straně při pohledu z cesty je situován kříž; kamenný na kubizujícím soklu s kovovým tělem Krista.

Na soklu na zadní straně nápis "Opraveno po válečných událostech L.P. 1946"; na čelní straně "Ježíši Kriste / smiluj se nad námi / 1927".

Stavební historie:

Novostavba z roku 1922; stavbu provedl rostěnický stavitel Andreas Legner.

Hodnocení:

Pozdně historizující konzervativní eklektická stavba kostela, která doplnila na počátku století vybavení obce. Kostel doplňuje soudobý areál hřbitova.

Dle údajů poskytnutých PÚ v Brně je kostel navržen k prohlášení památkou, řízení neukončeno.

Doporučení pro obnovu a rekonstrukci:

Zachovat včetně hřbitovního areálu s křížem.

Případné stavební úpravy musí respektovat prostorové a dispoziční uspořádání stavby, historické stavební konstrukce, prvky a architektonický detail.

Archivní fotodokumentace:

archiv PÚ v Brně: foto 19__, 1984, 1968

průzkum:
27.07.1997 . .

redakce:
01.11.0997

zan.drob.objekt

Popis:

Zaniklý drobný objekt situovaný při cestě do Kučerova východně od kostela.

Stavební historie:

Je zachycen až mapami pořízenými po stabilním katastru.
O jeho podobě nemáme k dispozici žádné informace.

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
01.11.1997

kříž

Popis:

Kříž situovaný při cestě do Kučerova, na její severní straně.
(Mimo hranice řešeného území).

průzkum:
02.08.1997 . .

redakce:
01.11.1997